

חוסיו אשר יצחוני כי קויתיד

ספר הישר לרבינו תסבעל התוכנ זצל

בן שנין בלא אמו הרב
ההורר יעקב עשטילוינגער נ"ל זצ"ל

דפוס פה ק"ק קראקא ירבתי צפון קרית מרד רב שטענעגוס יר

שנת ש"מו לפ"ק

ע"י זמק בן סה"ר אסרן ז' למפרומטין המדפיס

בוס סמכור ים פנים שטרספניש

ספר	א
פירש פמולי שטבולס ומכותיש	ב
בשטוכס ובעבוינים מסודות סכולס ים	ג
שטבולס על דרך קנדה	ד
בעמודי שטבולס ופס פאפס	ה
בשירוס דברים אמויטיש לעבודת סל"י	ו
בעבויני פתפוכס	ז
אעבויני דעת ים	ח
במיעוי דען סכולס ים	ט
בפניויי טמאכס פנקולס	י
בעפלות סכולקיש	יא
במודות שפולס סכס	יב
בכל פניויי שטבולס	יג
בסכונן סלדס פם פאפס	יד
צמירום דעת סלפויס	טו
קצת שודות	טז
בזכרון סלדס יום העות	יז
בספוס ספר בן דרוק ורשס	יח

ספר
Yehuda
N.Y.

א"י
א"י ל"ג
א"י

שפר תם ורואה יסד

וש"ס דרך א' ראנו כ' ישע א' להים ע'י זכא אב
ע"י סנוייטיי

חקרמת

ית לאלהינו ונכרך יצרינו אשר בראנו ולהועיל לנפשינו קראנו פרס היותינו בנה
הסוד עלינו כי שאם חסציאנו ושאין ליש הוציאנו ויצר פינו אלינו כתורות

וחקים ומשפטי צדיקי והוריענו ביד עבדיו הנביאים איזה הדרך ישנו אור לשום מחשך
עינינו לאור ללכת בדרך תורתו המוכה אשר עץ חיים ה' לפחזקים בה ויפה כאמרו נשמה
היא נפש חכמ' לתת לפתאי ערם לדעת הטוב ולדבק בו ולהרחק סרע ולסור מנתיבותי
והזרינו חקיו ומשפטו הנחמדים על פי שנים עדי' ע'פ השכל ראשון וע'פ הנביאי אחרונת
כאשר אמר בשכל כי אם בואת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי ואמר כנביא ודברתי על

הנביאים וצנתי חזון הרבתי לבעבור תהיה יראתו על פנינו ותורתו בין עינינו אשר שניהם
תהיה סבת להשיג רצון האל וסלם לעליות אליהם כבה העליו' ומפתח לשערי התקנה
ועל פי החכמת עליו להודות לו על כל אשר גמלנו והטובה אשר הגחילנו ולשא מאתי לעזרנו
לעשו' אשר בעיניו ולהגיד גדולתו ולהשיג לתכלית השלמות בעשותנו מצותו כי על כן יצרנו

לא לתקנת ולתועל' כאש' אמ' אם צדקת מה תתן לו' ורבו משע' מה תעשה לו ואולם בראנו
לכבודו ולהראות תוקף נבחרותו אין ערכו כאשר אמר כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו ולכן
אתנו ה' להיות פעולתי לפניו רצויה אולי יגמלנו עליה כפי רצוני לא לפי קצרי יכולתי
ואני כ' אך יש' גדולת כוראו אנוש נבזה והלך כי מה האדם שיבא אחרי המלך ואני

מתוך ל בעור הא' ואם כי ראיתי ספרי רבי ונכבדים בענין עבודת הא' כגון ספר חובת הלבבות
לחסיד רבי בחיי כן נקודתו ול' ספרים אחרים רבים ונכבדי' אך מקצת עינייהם עומקים ולא
יתעסקו בה' אנשי דורנו כי אם פעטמוער וכל ל' מדעת נעער כי התאוה סתגברת והשכל
נחלש והו' דרך חול ולא יקשר ויצר ל' האדם רע מנעוריו ונבמרי' האלה לא יסנו אסוריו

ולא ירפאו מאורו כי כל יום ירדו לפעור אנשי חסד הא' תנים ונמר חסיד ופסו אמונים
וכל איש רודף אחרי העושה והתאוה ואחרי הגבור והנאות ולבו בין שניהם כאיש שכור
ונכבד עברו יין נכחל להון איש רע עין לא ישמע לקול מורים ולא יאזן לתוכחות מוכ' חיים
ומזהירים ונגם אני חולתי כהם אל הם נמשלתי כי קייתי בקראם ספרי הללו אולי יכנע לבגב

הערל הוא חוק מצור החלשי ומסקמו לא ימיש וכאשר ראיתי כאבי נעקר ושכלי כיד
הבלי נמכר צמתי ללכני הלא תנקש לך מנוח אשר ישב לך פקח עיניך וראה ואסץ גמר
רעיוניך ואת תאזור את מתניך והכן לך צידה בשרים כא הפקידה כי אין לה מעצור להשיג
לך מגיד משנה ולשים בפ' דבר וכלשונך מענה ואל חנכת על אשר חבנו קדמוני

אשר חיו לפניך רק על אשר יחברו רעיוניך כי לא ידע נע לבבך וזלתי ועל כן לא ירפ
בלתך פחץ מכתך כאשר אמר המשורר איכה ישוכן הפתאים מחצא עם ל' היא מדרג
לנפש נוער לבי לבי שא נא עיניך לשכים והתבונן מראותיה והפסדי ומשפלות
והחרים ומיסרותיהם והארצות ויושביהם ושים לבך ליעת מי נראים וסדרם נחממה

ואחרי כן התבונן סוד בראותיהם מאין גלמה נבראו והתבונן בחדושי העולם ומכריו
בחסדי הבור ושונתו וחמלתו והתבונן בחדושי העולם האחד הנה הוסיף לקיות שניו לית
היה וכו' וליה אחד זשים בין עיניך ותו חידתו ומעמד הקין ומכנתו ועיני משפט
היו הדברים האלה ערוכים לפניך ואל יסיה מנגד עיניך כי יאה התעורר נפש
היג החכמה תקוח ואיפת ומשיכה לעבודת הבורא והתעורר

עונ' וחפץ' וכל אחד מהם בבור שאין יצף ואם תשקור

חקרמח

עליהם ופתחו לך שערי התקיה והישע ויש לך ממעבקי המשע ויהיולך למזכות אם תשכח
 יזכורוך ואם תישן יעידוך ואם תשגח זהרורך וגוה יהיה לך שכר טוב בעמלך ולא יאבד
 צמולך וכאשר יעולך החיבור הזה יעיל לכל איש אשר צידו כצידך וחילו כחילך ואם
 התכתי והחם דל'א יהיו צריכים אליך ואל' אדם תועה מדוך השכל ימצאנו ונאשר אל לבו
 ישיבנו אולי משינת סכלתו יעורנו וידיה לך שכר טוב כאשר זכור בחור אהים דוד המלך
 ע'ה אלמדה פושע' דרכך וחסאיה אלך ישובו ובראותי כי ה' העצה הטובה ולא קרובה
 חשתי ולא התמהכתי לבקש את אשר יעילני מיד שאול ינאלני וממעבקי שאול יבשני ב
 ונעתי חצני וחנתי ענינים אשר הם יוספו לקח המשכילי ויביש דעת הכסילי וכל המתבונן
 בהם יביר סודות עבדות ד'א יעלה בהם למעלה העליונה אשר שם נוח הנשמית הטוהרות
 העבור על לבו כל אשר יש לו למרוע לבעל חובו וזכור יוס המר והגורא אשר לא ימצא בו
 עוהו ונאלו בעת ישי' אל לבו העניני האלה יקנא במעלת האסידים ומשכחה וקנא
 להרפות אליהם ולעשות כמעשיהם ולא עונתי ענין מכל הענינים אשר בהם יבגדו להלבושי
 וירגזו שאנני המחשבות מכל אשר ידעתי וספי החכמים שמעתי אשר לא שפתי בספר הזה
 זקראתי ספר הישר אשר דרך עבודתו לפני ה' יישר ועץ חיים הוא למחויקים בה
 ותבכיה מאושר וה' המגלה תעלוסי ומרנין לשון אמים יהיה עם מי בהסיפי וישיר רעוני
 והגיוני וישמור דרכי מחשוא כלשוני וישים נפי דברי נכונה וינחני במעגלי צדק ואמונה
 ככתוב נמשי ישוב יצחני במעגלי צדק למען שמו וחלקתי הספר הזה לשמן עשר שערים :

השער הראשון סוד בריאת העולם

מן הידוע כי כל מנוקש יעיד על סנקשיו וכל מעשה מעיד על תכונת עושהו ועל כן
 ראוי לכל משכיל להתעסק במבחר העסקים למען יהיה לאורו על שכלו וסודה ידענו
 כי אין העסק הנבחר מכל העסקים והמעשה הנבבד מכל המעשים כי אם עבודת האל'ית כי
 זהו יעיד על רוב שכל האדם ועל שלמותו וכל חכמי העולם יאמינו וישכילו כי השכל לא יוכל
 להשיג לבד משני דברים הא' הנורא והשני הנבר' ואין עוד וולתם וכן יאמינו כי חיבור הקדמון
 והנכרא מחודש וכי הבור' אין לו תחלה ולא תכלה ולכל נבר' יש תחלה ותכלה וכן יאמינו כי
 אין לבורא צורך לדבר בעבור כי כל נצרך דו' חסר לדבר שהו צריך לו ובו יהיה שלם ודבורא
 שלם על כן אין לו צורך לדבר ואחרי אשר אין לו צורך לדבר נלמד מזה כי הו' לא נברא עולמו
 לצורך ואחרי אשר לא נברא לצורך נובל לדעת כי נברא נדבה לנמול טוב לווכים לו כאשר אמ'
 כל הנקר בשמי ולבגודי נראתיו ודראיה על זה מדוך הכתוב נבריא העולמי במעש' בראשי'
 הוא אום על המאורות והן איהם אלהי ברקיע השמים להאיר על הארץ ולא אשר להאיר על
 חשמים ולא לשמים כ'א על הארץ א' כ' נדע כי לא נבראו המאורות לתועלת הנורא ולא להאיר
 לשמים כ'א להאיר לארץ ויחשביה ועוד נביר כי אלו יהיה הנבר' לתועלת הבור' היה קדמון
 ימותו כי תועלתו לא נברדה יאמנורק היתה מצויה עמות סיד' ואחרי אשר נדע כי העולם
 ס'חודש ואינו קדמון נדע כי כיום היות העולם לא נצרך הנורא אליו וכאשר לא נצרך אליו
 ס'רים היותו כן לא נצרך אליו אחר היותו רק כל כונתו בבריאתו העולם היתה לתועלתנו
 קעוד נדע ונבין כי העולם לא נברא הנורא בעבור הרשעים והמכעיסים אותו כי זה לא יחייב

סדר בריאת העולם

אותו השכל ואולם נראה בעבור החסידים היודעים להותו והקוברים אותו כראוי וכל כוננתו
היתה לברוא החסידים אך נכראו הרשעים מכח טבע הבריאה וכאשר יש לפריק'יפה והמנחה
דמו'מה שבתוך הקליפה כן החסידים הם פרי בריאת העולם והרשעים הם כמו הקליפות.
וכאשר נראה כוננת הבורא ח' החשח לברוא אבל כח העצם יוצ' עם החשח באטה
ועם השושנה שני קוצים כך כוננת הבורא לברוא החסיד' אבל כח הבריאה יוצ' עם החסידים
רשעים כי אין דבר נבר' שלא יהיה מסוג ג' חלקים חלק נבחר וברור כמו הסלת וחלק הרפש
והמנולים והפותרות כמו התבן או הפסולת וחלק כינוני וכן תמצ' כנגני האדם חלק נבחר תך
והם החסידים והם הס' לת' או פסח' הפרי' וחלק גרוע ומאוס והם הרשעים אשר הם כמו
הפסולת או התבן וע' כ' נאמר כי לא נברא העולם בעבור הרשעים כ'א בעבור החסיד' כאשר
האילן לא נשעהו בעליו ולא ינע בעבור הקליפה לא בעבור מכח הפרי אשר יתן ועוד אנן
הואים חסידים יתנועעו וכל מתנועע יש לתנועתו תחלה ואחרי שיש תחלה לראונעתו נדע כי
יש לו התחלה.

ואחרי שנדע כי יש לו תחלה נדע כי קודם בריאתו לא היה לבורא צורך אליו.
וכאשר לא נצרך אליו קודם בריאתו כן לא נצרך אחרי בריאתו כי הכח אשר היה לבורא קודם
בריאתו הי' שעמדה אחרי בריאתו לא חסרה ולא הוסיפה ולא התחלפה וכיון שכן נדע כי
כאשר לא נצרך אליו קודם בריאתו כן לא נצרך אליו אחר בריאתו ואם תאמר כי הדבר אשר
חייב הבור' לברוא העולם הוא צורך הבור' לעולם נאמר כי כח החיוב כוונה את המחוויב לעשות
הדבר וידענו כי הבור' אין' כח כוונה לעשות שום מעשה אבל כחו חייב על הנבראים לצאת
ליש מאין ונ'את' לשה חייב עליהם כדי להכיר' אתותו ולהראות כבוד גדולתו ולסמוך במעשו
כי כש' ב' הבור' אדם חסיד יושמת בו כאשר ישסת האב' בהולידו בן משכיל וחכם אשר יכיר
כבוד אביו ויכבד' לאביו כראוי ישסח בו האב ויתאמר בו ועל זה נאמר ישסח' במעשיו
הנחרי אשר התכאר כי לא נבר' העולם לצורך נאמר כי נבר' לסבה גדולה והי' עונות הבור'ית'
כי כאשר המלך לא יקר' מלך עד אשר יהיה לו עם כמו שנ' ברוב עם הדרת מלך כמו כן שם
הבור' לא נקר' בור' עד אשר יהיה לו נבר' ולא נקר' אה' מעד אשר יהיה לו עם כס' ש' והייתי לכם
לאהים ואתם תהיו לי לעם ואע"פ ששם האחות לא יחסר בחסרון בני האדם ולא יוסיף בהם
אך נבר' ארץ העולם היה ראוי להקרא שם הבורא אהים הדמיון כי הסבה יכול להכרות אבל
לא יקרא סבה עד אשר יהיה לו מוכה ואם אין לו מוכה בשביל זה לא יחס' כח ד' מוכה אך
במוכה יהיה ראוי להקרא מכה וכן תבורא לא יחסר כחו נשרם נברא העולם אך נבר' ארץ
העולם הוסיף שלי' ש'לו וזו היא הסבה אשר למענה נברא העולם אם כן נדע ונשכיל כי
בריאת העולם היא שלמות שם האהות וכאשר נדע כי כל אומן אשר יעשה מלאכה אין כוננתו
לעשות כי אם מכתח' המלאכה אשר הוא יודע וכפי' נודל חכמתו יהיה תקון מלאכתו ובעבור כי
נראה כי העולם נברא כתכלית התקון נדע כי בראו כמו כן כתכלית החכמה וכאשר הואמן
חשוב אין כוננתו כי אם לעשו' המלאכה נאה ושונה כמו היוצר הטוב המשכיל אשר כל כוננתו
לעשות כלים נאים מאד ואם יצא אחד מהם מכווער או עקום או שאינו מתוקן ימאסנו ולא
יחברנו א' הכלים הנאים רק ישליכחו או ישברנו כן הבורא ית' לא דה' תה' כוננתו לנחא בעולמו
כי אם חסידים החסידים וכשימצאו הרשעים ימאסו דא' כי א' יתקון מלאכת עולמו

וכאשר

סוד כריאת העולם

ופאשר האומן חזקם בעשורו מלאכה נאה יתפאר בה לכל רואי **ק** כחורא יתנ' יתפאר
 בחסידיו כאשר אמר וכישרא יתפאר ואומר ישרא אשר נד אתפאר ויתפאר בחסידיו מפני
 שהם אית גדול על תקן מלאכתו וראיה ברורה על יושר פעולותיו ורשעי' הפך מה שאמרנו
 כי הם נותנים פגם בכריאתו והם סנה לחלל שם כבודו וש' אמרו כל רואיהם כי אין פעולת
 הכורא ית נכונה כמו שאמר ויבא א' הנוים אשר באו שמה ויחללו את שם קדשי כאמור להם
 עם יי' אה ופארצו יצאו ואם אמור יאמר הענד איך נמשיל פעולת הא' לנבראים ואיך נקח
 ראייה מן האומן על הכורא ית' וחוא נפלא ונשגב וכאשר לא נערך איו ערך ותמונה מתמונת
 בני אדם כן לא נערך איו ענין מעניניהם ולא נמשיל פעולותיו לפעולותיהם נשיב על דברי
 ותפאר הרי טעאנו החסידים ישתדלו ויגיעו בכל מאודם להדמות לכורא ית' במעשה היושר
 כמו שנ' כי צדיק יי' צדקת אהב ישר יחזו פנימו ועל כן נדע כי כל מעשיו הם מעשה היושר
 והם ככורא אמתיים ונגברא מקריים ועל כן כל מעשה היושר אשר נמשיל איו במעשה האדם
 הם ככני אדם מקריים וככורא אמתיים וכל מעשה היושר אשר נמשיל הם מעשה הכורא ונקח
 ראייה ממעשיו הגלויים על הנסתרים הנעלמים וכאשר יתנהג הכורא במעשה אחד במישור
 כן יתנהג בשאר המעשים וכל מה שתקן האדם ממעשיו הוא מתדמה בהם לכורא כי כשיתיה
 אדם איך אפיס ירצה להמשיל עצמו בזאת המדה לכורא * ואם יהיה נוסל חסיד או שופס
 בצדק הו' ממשיל עצמו כפי יכולתו לבור וכן שאר המדות הטובות הראויות לבני אדם ומפי
 קרנת האדם לכורא יהיו מעשיו ישרים ועל כן נקח ראייה ממעשה בני אדם על מעשה הכורא
 ונאמר כי איו נמצא אופן חכם אשר יוכל לצייר כל צורה ונשאלהו איך היה ראוי לעשות גוף ח'
 האדם היה אומר לנו זאת ההרכבה והבניה אשר אנו רואים כאדם לא פחות ולא יתר כי היה
 אומר לנו צריך שיהיה האדם בקימה וקופה כדי להיות יתרון בינו וכו' בהכמה * ועוד כי
 הנשמה אשר בקרבו הי' עליונה ואצולח מן השמים ותמשכהו לפאר מקורה ועל כן תעמידהו
 בקימה וקופה והכמה מפני אשר נפשה מן העפר תמשכנה לארץ ותלך כמפשה * ועוד
 היה אומר כי הו' צריך אל הכנד לבשל המאכל ולהפכו לדם להשקות לגוף ולהיות נמשכים
 מן הכנד גידים ומסתרנים יהיו כמות עלות הולכות בכל אבר מאבריו הגוף להיות בהם
 מעקר הדם אל כל הגוף והיה אומר כי הו' צריך להיות לו ריאה מרחפת בכנפיה על הלכ
 לכל ישרף ברוב עשן החמימות וידעך והיה אומר כי הו' צריך אל הלב להיות לו מקור
 זחיים והרוח להניע ממנו אל כל האברים הרוח וכת החיים * והיה אומר כי הו' צריך
 אל העינים שיהיו לו כמו צופים לשמור אותו מכל היזק ואינים לשמוע הקול ואף להריח ופח
 לאכול ולטעום ולדבר וש' יצא ממנו עשן הריאה ויכנס בו אויר זך וטוב והיה אומר צריך
 לחות כפה שיניב לטחון המאכל מקצתם מחודרות לתתוך ואחרים שטוחות לכרעוש ולרכך
 בהם המאכל והלשון לדבר ולחפך המאכל כי בתויתו שריו או יהיה כתוש וטחון עד אשר דק
 עד יקל על הדיך לבלוע אותו והיה אומר כי הו' צריך להיות הראש מעצם חזק ואמיץ
 גבוב כדי שיהיה למגן חזק על המוח אשר הו' מעין הנפש ועוד מלבד עצם הראש הו'
 אומר כי הו' צריך להיות שער על הראש לכל יכנס הקור בתוכו כי עצם הראש לא וכל
 לדחות מן המוח כ' הו' גוף כסודו כמו הכאת אבן שנפלה על הראש אבל היזק הקור
 והחיים והדומה לו לא יטעו כי אם השער ועל כן היה צריך לו לחסם אותו מן הקור ולהגן
 עליו מן החום

סיד בריאת העולם

והיה אומר כי היה צריך להיות לו עינים להורות לו הדרכים והיה צריך לעפעפים לרונן על
 העינים מכל נוק ואנק ורוח וכי בעת השינה כי לא היה לו עפעפי לא יוכל לישן וגם אם
 יישן היה כל דבר סדק להם ויפול עליהם אבק או יכנטו שסרטיים או זבובים והיה אומר כי
 היה צריך להיות העיני במרום הגוף כדי להשקיף על כל דבר ולשמור הגוף כמו הצופה שצרי'
 להיות עומד במרום העיר כן העינים במרום הגוף והיה אומר כי הו' צריך לידים לקחת ולתת
 ולעשו בהם העסקי והמלאכות והיה אומר כי אצבעות היד צריכי צפרנים מפני רוב המלאכות
 והעסקים אשר יתעסקו בהם בני האדם וכי' האוינים ולולי הצפרנים הייה כתאכל דגבשר
 ברוכ המלאכה אך הצפרנים חן למנן ולמשען על הכשר לחוק אותו בליים וש והיה אומר כי
 האדם צריך להיות לוראש קצין וגוף רהב כי הנשן והחליצים והמתנסם והירכים הם כמו בנין
 המגדל אשר על פני כל הארץ וע"כ צרי' להיות רחב וראש האדם דומה לתלפיות אשר בראש
 המגדל וע"כ הו' דק ומיצר והרגלים הם כמו העמודים עליו ועמוד הבנין והיה אומר כי היה
 צריך לפה להיות מוכן למאכל ומשתה והיה אומר כי צריך להיות בנשן אצטוסוכ' שתהיה
 כמו שקטן לקבל המאכל והמשתה ושהיה לה שתי פיות אחד למעלה לקבל ואחד למטה
 דוחח הרמישים והשמרים הנשארים וכדומה לזה עינים רבים בבריאת אברי הגוף אשר כל
 משכיל ידון כי כן היה ראוי להיות ואלו היה נכאום יכולת לכו' האדם א"ל לכו' אותו כ"א
 בענין זה ועו' נא' כי מעשה המשכן וסוד תקונו הו' הולך ע"ד השכל ונא' אמר להם הכור' הבר'
 לעשו לו משכן ולא פירש איך יעשהו היו עושים אותו קרוב לתקן זה כי כאשר נדע כשהי'
 צריך לכנות ארטון למלך יעשו לו כל תקונו כפי הראוי וע"כ אנו רואים כי המשכילי' הם
 כפי חכם מתדמים לכו'א במעשי הישרי' וע"כ נקחראיהם מעשה היושר אשר אנו עושים על
 מעשה הכור' כאשר נקח ראיה מקצת הדבר על כלו וכאש' נקח ראיה מן הענין על האש וכן
 הדבר הוה ונא' אשר שתהיה בריא העולם לסודות אחרים ולענינים אחרים לנד' בלא' אך זה
 חענין אשר נשי' בשכלנו הו' אחד מהם על כל פנים וע"כ אנו רואים בבריאת הגוף כי הסגר'
 אשר יסבור השכל בכל מעשיו הי' אמתית ואחרי אשר אנו רואים כי על דרך מלאכה בני
 האדם ואומנותם כן הו' מלאכה בריאת ה' נוכל ללמד מן הענין הזה כי עבודת הכור'יתנר'
 זיראתו הי' כוונתה על דרך עבודת בני האדם למלכס' ויראתם אותם כי כשם של תשלם מלכות
 המלך' עד שיהיו עבדיו אנשי אמת ויושר וסרים & משמעתו ומסכדים אותו בכל באדם כן
 מלכות הכור'ית תוסף שלמות וחזור בעבודת בני האדם ויראתם מפניו וא"ע שלא יחסר
 שלמו'רו לחסרון עבודתם אך כשישלם הענד רעין אדוניו יהיה הענד בתכלית השלמו' נכחו
 ושכלו וכל עניניו ותדויה שלמותו לאות על שלמו' אדוניו אע"פ שאין חסרון עבודתו לאות
 על חסרון מעלת האדון הנה לך ראיה ברורה כי עבודת הבר'ית ויראתו נהגה ע"ד עבודת
 בני האדם ועבודת ה' נכד לאדוניו ואולם הית' כונתו לרשיל' ס'כות' לשלמות המלכים נד'
 להקריב מלכותו לשלמו' בדברו נשי' וע"כ באנו לבאר סודות ס'כות' וקצת מה' הדמונים
 למען ירשבו בלב הקור'ים מן אור הגו' האור החיטה בהעלותו על ס'כות'ינו איש אשר
 יהיה סגר' במסגר רחבת הארץ מים חיותו ולפי ראה אור כ'א אור הנר'ינו והראש שכל
 ובינה יאמר כי בלי' ספק וכל סכחו ומשכלו לדעת מכות' הח' כל מכות' הח' ויע"פ שאין
 כחזה כחז' זה הי' ע"פ זה כעצ' זה וכן נלמוד מדמיונת הכתור' המבלת מכות' הח'

העלמות וכן ודע שיהיה נקחראיה על הצלחות

סוד בריאת העולם

וכן נאמר כי נוכל נראיות ברורות מן הכתוב ומן השכל לבאר סוד בריאת העולם וסוד הנפש
וסוד העונש והגפול כדו שנתן פענדה למוען אך הכל שמור בלי גדר נמרץ ולא נבול נהרם
ואום כי סודות העולם העליון יוכל כל חכם לב וכל משכיל להבין אותם סדמיני העולם הזה
השכל כי אנהנו מוצאים רוב עניני העולם הזה השמל דומין לעניני העולם העליון כאשר נודע
כי צורת העולם הזה מצויין בעקר הנושא אותם וכאשר אנו רואים כי צורת ענפי האילן
ופרתו וציוני מצויין בעקרו תחת הארץ ואע"פ שאינן נראין ולא נמצאים כי אם בכח השכלי
נדע כי הם בו מצויין כי שרש אילן האנונים לא יצמח בו תפוח ולא שקד סספני שאינו נמצא
בכח שרשורק מה שיש מצא בכח שרשו רה"ויצ' בענפיו ולא יצא סהם כי אם צורת אנונים
זלו יהיה נמצא בשרש התפוחים או השקדים היו נראים נפרדיו כאשר עלו נראו בו צורת
האנונים כי לא יצא בענפים אלא מה שיהיה נמצא בשרש כי נוכל להבין כי כל מה שבועלים
דהוה הוה נמצא בעולם העליון כי העליון הוה כשרש וזה כענפי ועל כן נבין מסודות העולם
השמל סודות העולם העליון ואני אומר כי כאשר הם בני אדם על הארץ בתעסקים בדברים
עליונים פהם ולהתחנך למלאכים ולעשות כמעשהם ולהדמות אליהם והמלאכים כאשר
הם מקשים דברים העל ונים יותר מהם ויתעסקו בדעת האלהים ובדעת עניני הנכבים
והגלגלי' כן גדודי מעלה והנשמות הטהורות והגלגלים והנכבים תשוקתם וכל רצונם להתאחד
בכח העליון מהם והו' הבור' ר' וזאת ה' עבודתם כי כל תנועתם ה' לקיים רצונם נרמסנם
אליו ובהשוקתם עדין וכל זה יהיה מכח דהנפש ההכמה כי כל שבע יפצר לשוב אל יסודו
והדמיון על זה כי כאשר נקח אבן מן הארץ ונשליכה למעלה ככח ידינו תעלה בכח ההשלכת
ובהגיעה לתכלית עלורה בהכרח המשליך רשונ לרדת בטבעה המקום אשר לוקחה משם
וכן הטיב כשנזרק למעלה יגיעו עד תכלית מה שיגיעו כח הזורק וכלות כח הזורק ישובו מיד
בטבעם למקומם לפניה וכן דורות כשתכניסוהו בנאדו נפ' ח' ותכרה בו יהיה עצור בהכרח
בעוד שיהיה סגור וכאשר נפתח הנאד ישוב פדורה וישוב ליסודו וכן ראש כשתעלה שלהבת
אנו רואים שהשלהבת רופצ'ר לעלות לכעלה ליסודה אך כפי שיהי קשורה בעץ הנשורף לא
דוכל לעלות לגמרי וכאשר תפרד מטני תעלה א' מקומה כמו כן הנשמה כי נלקחה מן
השמים ונצטדה בנין ונפתח לסלהבת האש הקשורה בעץ ולא תוכל להפרד ממנו עד בלות
כחות הדגון המדויקים הנפש וא' והיכל הנפש לשוב ליסודה וסוקים למעלה למעלה הנת
נתבאר כי העולם השמל' כעליון וכלי אבות שני עולם השכל' כמלאכה שוכני עולם העליון
ושני הכתיות יפצרו להשיג הסע' ל' העליונה מהם ואין הפרש שבמלאכה כי כל אדם מסתהים
יבקש להתאחד בנבונה כמנו אך בעולם השמל' ה' המלאכה חלושה ושמלה ובעולם העליון
ה' חזקה ועליונה ויאלים חולשת מלאכה השיגים בעולם השמל' באספני חזרת הגיות
לנשמות ויאהבו אשר התבאר מדרך השכל כי לא גרא חבור' העולם לצורך כי אם לעבוד
אאותו נבאר אותו מדרך הכתוב וזה שר' קדמתי ראיות השכל על ראיות הכתוב ספני שהלכ
קבל צורת' וצורה יותר בראיות הכתוב ותיישבו בנפש השומע כעבור האיות והמופחים
הכא'ם עליהם ועל כן אומר כי בר את העולם מצאנוהו הכתוב מעיד כי לא נב' לצורך כל
לבדנה והסוד כפי שאמר הכתוב כי אבותי עולם חסד יבנה שמים ועוד מצאנו כי כל טובה
שיעשה חבור' ל' לברואיו לא יעשה לצורך ולא לחובה כ' למענו כאשר אמר למעני למעני
אעשהו ועוד אמר ארמא מסובתם אלהכם נדבך ואמר

עניני עבודת האית'

נאמר וידעת חיות והשבות אל לבבך כי יי' וכבר הורנו השכל קודם זה כי הנוראית לא נברא
עולמו לצורך כי אם לעבוד אותו אם כן הנח נתבאר מדרך הכתוב והשכל סוד נביא העולם

הטעם השני מפרש בו עמודי העבודה וסבותיה

אומר כי אחרי אשר זכרנו קצת ענינים מסודות כריאת העולם ונתבאר כי לא נברא כ"א
לעבודת חבור'ית נפרש עניני עבודת חבור'ית ונאמר כי עניני עבודת האית' לא
תתקיים כי אם אחרי ידיעתו והעבודה יש לה שלשה עמודים העמוד הא' הלך הטוב והנזך כי
בהיות האדם טוב עם בני אדם יהיה טוב עם אלהים יהיה טוב עם אנשים כאשר אמר הכת' טוב
עם יי' וטוב עם אנשים והעמוד השני הוא להאמין כי כל נמצא זולתו הוא חסר והעמוד השני
הוא להכיר כי חבור'ית שלם ובעת יקצבו באדם ג' כחות או תמצוך נפשו בשכחה לאיוב הנורא
ית' ובעת אשר יאהבנו אז תהיה עבודתו בתכלית השלטות כעבור כי מן האהבה תהיה היראה
וכל מי שאהב האדם יראנו ואפשר שיירא אדם ממי שלא יאהבנו ועל כן אדם כי הירא בכלל
האהבה ואין האהבה בכלל היראה ומצאנו כי עבודת אברה אבינו ע"ה תהיה בתכלית השלטות
כי אמר בעדו כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושפרו דרך יי' וזו עבודת
ברורה על רוב צדקתו וגם חבור'ית העיד עליו אחרי פותו באוסרו עקב אשר שמע אברה' כקולי
ושמור משמרת מצותי חקותי ותורותי ומצאנו כי עבודתו היתה מאהבה ולא מיראה והיא
העבודה העליונה ולא שכח אותו חבור'ית כיראתו אותו ולא אמר זרע אברהם הירא ממני או
המפחד רק אמר זרע אברהם אוהבי וכבר אמרנו כי היראה נכללת באהבה ודע כי עבודת
הנור'ית מיראה אינה עבודת החסידים לא עבודת הרשעים או אומ' העולם כמו שאם לרשעים
האות' לא תיראו ואומר על המצריים הירא את דבר יי' מפני שלא היו עושין מצותו מאהבה
כ"א מיראה אך לחסידים יאמר ואהבת את יי' אהבך לאהבה את יי' אהיכם ואם כאיוב איש תם
וישרירא אהים וסר מרע ולא אמר עליו אוהב אלהים וכן אמר יראו את יי' קדושו על הרשעי'
כי הרשעי' כשידבקו בעבודת האל ויתקדשו משוטאתם הם נקראים קדושים כאשר אם התקדשו
למחר אך החסידים אשר לבם טהור מיום היותם אמר עליהם אהבו את יי' כל חסידיו אמיני'
נצרי יי' ואם על חנוך ויתהלך חנוך את האלהים ולא אמר וירא חנוך את האלהים ואמר
על נח איש צדיק תמים היה בדורותיו ועל כן אין עבודת היראה כעבודת האהבה והאהבה נכחנת
בעשר דברים מן האהבה הא' להיותו ואוהב תורת אלהיו השני לחותו ונהנה בתנונו עבודת
האל יותר מכל תענונו הנ' למאוס מואסי חבור' ולא אוהב אהבנו הרביעי להיות האהבה נטוב
העולם חשונה באין לצד עבודת חבור'ית החמישי שתערכ לו כל יגיעה וחסרון ועינוי לנגד
אהבת האל ית' הו' לבל יקדים עסק מעסקיו על עסקי האית' הו' להודיע לבני אדם אהבתו כאל
ית' ולהתפאר בה' הח' לבל ישמע לקול מסיתים ומדיחים כעבודת האל ית' הט"א ית' תחדשו
עליו מאורעות משוב ועד רע לבל יעזוב נשילם עבודת האל ית' העשירי לבל תהיה עבודתו
על מנת לקבל פרס כי אז תהיה עבודתו תלויה בדבר ואלה העשר מדות כשיתקצבו באדם
נקרא אוהב האל ית' והו' חסיד בתכליתו ולא אמר חבור'ית על אברהם אבינו ע"ה זרע אברהם
אוהבי אלא בעת שנראו בו כל הסוד הצלון ואני מפרשם לך מן הכתובים המדה הראשונה
עניני אהבת אברהם אבינו ע"ה הנה ללמד

לכל

עניני עבודת האל

ח

לכל באי עולם עבודת הבור'ת ולקראו בה תמיד כאשר אם ויקרא שם אגרים בשם יי' ואמר
 במקום אחר ויבן שם מצבה ליי' ויקר' בשם יי' ואמר וישע אשל בכאר שבעו קר' עם בשם יי' .
 להודיעך כי בכל מקום אשר היה הוולד עם היה קור' בשם יי' ומתעסק בעבודתו ולא היה נמנע
 ספני פחד אופו העולם המדה השנית כי החסיד ה'נהנה באדור' א'חו יותר כנה שנהנה
 בכל תענוגי העולם כי כן היה עש'ת ענוג ושכחה לאדם כמו כנג' כ' נמו' שני' שכח' א'ניך
 ואסך יתגל' וילדתך והיה אברהם אבינו ע'ה נרנה בעבודת ה' ית' ובהג'ו ה'נו ה'ו נ'נו ו'ל
 ית' על אהבת בניו והרחיק סמני את ישכע'ל ננו מרוב אהבתו באל ית' המז'ה השל' ש'רה כי
 ה' סיד מואס לכל מיאסי הבור'ת ואוהב אנהני כי הבור'ת אמר לאברהם יך לך כארצך
 ומסולדתך ומבי' א'ניך ורו' מאס כמשפחתו ובית אביו מפני שמאס אותם האל ית' שני' וילך
 אגרים כאשר דבר אליו יי' המדה ה' כי החסיד אהבתו בכל טוה'ת העולמ'ת חשבה אליו כאין
 כנגד אהבת האל ית' והנה הבור'ת אמר לאברהם אבינו ע'ה קח נא את בנך את יחידיך אשר
 אהבת את יצחק ואמ' אשר אהבת להראות לבני אדם כי מה שח'ה אוהב אותו בחלית האהב'
 מאס אותו והרחיקו ספני אהבת הבור'ת המדה ה' כי החסיד חושב כל יגיעה וטוה'ת תענוג
 והנאה בעבודת האל ית' כי אברהם אבינו ע'ה ה'ה מעונה בדרכים ומנוחה במה נסיונות ולא
 קץ בהם וקבל' הכל כסבר מנים יפות כי מנעורו נסחו הבור'ת בדרכיו ואח'כ' בלקידת שרה
 בעמים ואחר כן בכרית מילה ואחר כן נסחו לברש' ישמעאל ואחר כן לשחוש את יצחק ואלו
 היתה עבודתו מיראה ולא מאהבה לא היתה מתקי' בת ככל אלה הנסיונות אך ברוב אהבתו נ
 באל ית' הכל היה ערב בעיניו שנ' לא יוכלו לכנות אר'ת האהבה המדה השש' כי החסיד לא
 יקדים עסק מעסקו עד יסלים מצות הבור'ת כי מצאנו כל דבר שצוה הבור'ת לא הקדים
 שום מעשה עד שהשלים מצות האל ית' כי הנה בכרית מילה נאמר ויעל מעליו אלהי' ופתי'
 בעצם היום הזה נסול אברהם ולא הקדים שום עסק עד השלים המצוה ואמר ב' שמעאל כל
 אשר ראמר אליך שרה שמע בקולך כי ביצחק יקר לך זרע וכו' אחריו וישכם אברהם
 בנקר ויקח לחם וחכת מ'ס שם על שכמה יגו' ולמדנו מזה כי בחלום הלילה נאמר לו הדר
 ועל כן השכים בבקר בשרם שיעשה שים מעשה להשלים מצות האל ית' המדה השניעית
 כי החס' דודיע לכל אדם אהבתו בבור'ת ודרכיו כי כן אמרו ר'ל כי אברהם אבינו ע'ה
 מנעורתו היה מזהיר אנשי דורו ומודיע לכל אדם אהבתו באל ית' כי כאשר אמר הכרוז כי
 ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת בתו אחריו ושמו דרך יי' ר'ל יודיעם שיהיו אלהים
 לאל באהבתו ולא אמר את בניו לכד' רקאת בניו ובני ביתו כלום כל הנלוים אליו ואשר
 יש לו רשות עליהם המדה השמינית כי החסיד לא ידאג ללעג הלועגים ולחזרת המחרפים
 אמרו כי אברהם אבינו ע'ה מנעוריו החל לדב' בעבודת האל ית' והיו אנשי דורו מחרפים
 אותו ולא היה משים לבו אליהם עד שחשליכוהו לכבשן האש והצילו הבור'ת כמ'ש אני
 יי' אשר הצאתיך מאור כשדים המדה הש' כי החסיד כש'ת חדש עליו מאורעו'ת טוה'ת
 אורעות לא יבטל עבודתו וכן עשה אברהם אבינו ע'ה כי בכל אשר היה מתחדש עליו הן טוב
 הן רע היה נאמן לבנו שנ' ומצאת את לבנו נאמן לפניך המדה העשירית כי החסיד אין
 אהבתו באל ית' תלויה בדבר או על מנת לקבל פ'ים ובעבור של' נקש אברהם שכן מעבודתו
 על כן אמר לו האל ית' שכרך הרבה מאד כי כן פנה האל ית' עם חסידיו בעת יענדוהו על מנת

עניני עבודת האליתברך

שלא לקבל מרס וכפול לחם שכרם ויתן לחם טובה כפולה כאשר אמר לשלמה המלך ע"ה
 יען אשר לא שאלת עושר וכתיב אחריו גם אשר לא שאלת אתן לך גם עושר גם כבוד ואלה
 הם יסודו האהבה וכל שיהיו בו עשר מדות הללו נקראת אהבתו אהבה גסורה ועל אלה חסדו
 נאמר ואהבת את יי' אלהיך בכל לבבך ובכל מאורך ודע כי כפי אהבת האדם כאלו ית' כן ההיה
 אהבת האל ית' בו וכן שאלו לאחד מן החכמים ויאמרו לו האד' עובד האלהים בכל מאורו מתי
 יתאוה האל ית' לראותו אמר להם בערתי שישליך אחרי גו העולם וכל חמדתו ויקוץ בחייו
 ויתאוה לכיתו אניתאוה הש' לו לראותו כלומר כשאב מצו הנורא או יאחננו דבור' מאד
 ואחרי אשר זכרתי עניני האהבה אזכור כל עניני היראה ונאמר כי הפרש אשר בין עבודת
 האהבה והיראה הי' גדול מאד כי עבודת היראה תסור כסור היראה ועבודת היראה נדה אב
 תהיה לתקוה תסור בהשגת התקוה או נאכוד התקוה ואם איננה לתקוה ולא לתועלת העמוד
 לנצח כי הסנה הגורמת לאהבת התקוה הי' סנה מקרית ינסור הסנה המקרית יסירו כל הדברים
 הנמשכים ממנה והנאים מכחה אבל הסנה שהי' גורמת האהבה אשר איננה לתקוה הי' סנה
 עקרי קיימא ולא תסור לנצח ועל כן לא יסורו הדברים הנאים מכח האהבה הנמשכת ודע
 כי עבודת חיותיך יש בה אלו עשר מדות אשר זכרנו אך בעבודת היראה לא תמצא אחת מהן
 אלא אם תהיה יראתו באה מפיך אהבה ומכחה אכל' אב תהיה יראתו יראתו מסיבת נאהבת
 ושנ' הם סגן יהיה בו מלש' מועד מן חסדות אשר זכרנו כי האהבה תביאנו ביראת השם ואם
 לא יהיו שנין ותכבר היראה ותחלש האהבה לא ימצא בו דבר מכל המדות אשר זכרנו ואם
 תתחזק היראה ותחלש האהבה מאד עד אשר לא תודע כי יהיה בו הפך המדות אשר זכרנו
 והוא מצינו הצדק ומשקל הוישר אשר בו יכתנו בני אדם ועל כן אימרים כי רוב החסידים
 אשר ניכר בהם יראת הנוראית תכרך לפעם בדיא נאמר על היראה המסייכת נאהבת
 ולפעמים נאמר על תוקף היראה אשר תבא מכח האהבה וזאת היראה קיימת מפני שבאית
 מכח האהבה אם כן העבודה הנאה מכח האהבה היא הנכונה ואשר נאה מיראה היא ע
 עבודה החסיד לבה אסתה היראה מאהבה ואחרי אשר זכרנו על עניני האהבה והיראה
 שהם שער עמידו העבודה נזכיר ענין החכמה שהוא עמיד השלישי מעמודי העבודה ונאמר
 פי עמודי האהבה והיראה והחכמה הם שלשה כחות משותפים ומתחברות וזכרנו ומשלשון
 תקום העבודה השלמה ולא מאחת מהן ולא משתיהן ואין בכל שתיהן אחת שתסתפק לעצמך
 שלא תצטרך לחכמתה אלא האהבה לבה כי אסתה עבודת האדם לנוראו מאהבה א' א
 שלא תהיה היראה נצמדת עמה וא' ע'פ' שלא יתכוין האוהב ליראת הכורא ית' או אפשר שתהא
 אהבה בלי יראת אכל' יש לך לדעת כי החכמה היא עמיד גדול לעבודה וכאשר תתחבר
 החכמה עם האהבה ישלם בהם כל חפץ ויושב כל תכונה ומכלי חכמה אין האהבה שלימה
 כי הכסיל אשר רק מן החכמה אף על פי שהיא אוהב לנוראו לא ידע לעשות רצונו ולא
 ידע דרכי השם אלא יאסור המותר ויתיר האסור ולא ידע ואשם ותהיה אהבתו כענף בלי שרש
 וככנף מא' יסיד אכל' אם תהיה לו אהבה ויקנה חכמה או יסר מקימות העבודה ומקום הראוי
 לחוסף ולגרוע ולרע עבודת האל ואופניה ודרכיה וכן כל מלאכה אשר ירגיל בה
 האדם וידענה היטב ואם ית' הכסיל לא יעשה כמשפט מפני שזמנו עתים אשר יתחדשו
 בעסקה ובמלאכה היתה חזונו אשר לא למד ולא ידעם כשעת לקודו ואם ית' חכם

עניני עבודת האל

לא יק' לו זה אחר אשר למד העקריכי סכח הנכריים יוצא שאר הענפים ויבין הענינים
 הזמתחדש ס' ואם יהיה כסליל לא ידע לסדר ענינידכלאכה כשיבא עליו טוב הרוש ועל כן
 נדע נאמת כי בשלשה אלה תהיה העבודה שיבנה ונכונה ואי אפשר שיהגברו דאנהגה ה
 והחכמה שלא תמצא היראה בתוכם ובנללים ונתה אחרי אשר ותגאר כי כבוד ודגונה
 שלשה ומירשנו כל אחד בדרך קצרה נזכר כי יסוד הספר וכוונתו הא עבודה אשר נדה ישיג
 האדם רצון האל עד יסדר לבו כרש/ תווינגדו כטובאיהו ואזהונק יבנו עבודה האל נטו
 הבגד אשר תרצה לצנוע אותו אם היה כטיוף יא יזנקנו רצוננו נד אשר הודגה הכן ש
 ותסיר כל כחמיו ואי ידבקו הצנע ועל זה אשר דגני אע"ה עזבו וזכו ואי און
 פחשגותיו וישוב אל יי וירדכהו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח ואכר שכול דגני אם זבל
 לבנכם אתם שב ס אל יי אלהיכם הסירו את אלהי הנכר ואחרי אשר התנארכי כינהינו
 בעבודת הנורא תכרך וכי בשכילה נגרא העולים נאמר כי העבודה חונה עינינו לעשרה סן
 הכתוב וכן השכל סן הכתוב כי הנורא ית' לא ברא העולם אלא בשביל הת' יד נכו שואמר
 אמלא בריתי יוסם ולילה דקית שמי ס' וארץ לא שכתו ואוכר יי' נחככה יסו ארץ כונן כמים
 בתבונה ואומר יי' קני ראשית דדכו קדם ספעליו מאז ונאמר כי העבודה חונה עלינו כי דתור'
 לא נתנה הנורא לישראל כסיני כי אם לעבוד אותו שנאמר כי לעבוד נסות אתכם נא ה
 דאיה ס' ונעבור חד ה יראתו על פניכם לכלת תהטאו ואוכר בדו צי אך זה העכ כנצרים
 הענדון את האלהים על דרך היה ואומר את יי' אלהיך תירא ואותו תעבוד דקיס ס'
 היראה לעבודה ליסדך כי אם אין יראה אין עבודה וכן אמר ונתה ישראל ס' יי' אלהיך שואל
 ספעד כי אם לראה ואחרי אשר נדע כי העולם לא נברא אלא בשביל דתורה נדע כי העולם
 לא נברא אלא בשביל העבודה ובעוד אשר תעמוד העבודה והצדקה יעמוד העולם עליהם
 ענאמר וצדיק יסוד עולם ואחרי אשר התנאר כיהעבודה אנו חייבין לעשותה סדוך ונתו'
 נפרש איה סדוך השכל ונאמר כי סן ה' דזע כי סלך נשר וזס לא חנון סלכותו כי אבי כ
 בעבודת עבדיו ואם לא יעבדוהו ויראוהו אין לו כמשלה עליהם ואין כמה יודע תרוננו עליהם
 ואנו רואים כיהסדך יגביל ענדיו צפי עבודתם ויראתם אותו ואכ סלך נשר וזס צריך לתזאות
 סמשלתו ויהדנו על עבדיו אשר הם כרואים כמותו ואפשר שיהיו סיובים כמנו על אדרה כסת
 וכמה היא ראויה סמשלת הנורא יתכרך לראות עלינו ביראתנו אותו ונסה יודע כי היא
 כוראנו ואנחנו עבדיו והוא קייס ואנחנו אובדים כי אם בעשותנו רצונו ויראתנו ספניו ונודת
 יכיר סח אנני סה חיינו ואחרי אשר נדע כי עבודת האל יתכרך היא חונה עלינו

על פי הכתוב והשכל נאמר כיהעבודה הנהלקת ישני חלקים החלק

האחד העבודה רעליגיה ורגמורה אשר היא בתכלית השלמות

בגון עבודת אנשי השם קוצר דעתם אשר לא

יבירו הנורא ית' כי אם בסכחן הפלאות

כפתאים והסכלים ואין יתרון

להם משאר האויל ס

בדעת הנורא

י

השער השלישי באמונה ובעניינים מסודות הכורא יתכר

דע

כי האמונה תהיה מן השכל והשכל הוא שם כללי מחובר מן האהב והיראה והחכמה
כי שלשה לה כשיתחברו ויתערבו יקום מהם השכל ומן השכל תקום האמונה
ואפשר שתתחבר האמונה מן השנים לכדמ' מן האהבה והיראה אך תהי' הסודות
האמונה התי' ואפשר שתהיה רוב החכמה משותפת מחסר האמונה כגון חכמת האפיקורסין
והפינים והפילוסופים אשר אינם מאמינים בתורה הקדושה וזה הו' מפני רוע חכמתם וכאשר
יתקבץ בחכמה הרעה לב רע וסדוה נרועות תאכר האמונה תעדר תכליתה כי לא תחסר האהבה
בפני הלב הרע בלבד לא מפני למוד חכמות רעות ויתחדשו בלב עניינים רעים אשר ישחיתו
מוצא האהבה וישוב מקורה מקר משחת ומעיין נרפש וכאשר יתקבץ חסרון האהבה עם
החכמה הרעה תאכר כל האמונה וע"כ אומר כי העבודה תנא מכת האמונה והאמונה תנא
מכת הג' והם החכמה והאהבה והיראה ג' לה ילוו עליהם כחות רבים כגון הייחוד והנפשות
והענוה והמוסר והדומה להם ולא נאנו עתה לפרש אותם כ"א שלשה לה שהם העיקר יאה
השלשה יכאו מכות השכל כאשר הקדשנו וע"כ אנהנו באים עתה לפרש דרך קצרה ענין השכל
ואררי כן נפרש כל עניני האהבה וכל עניני היראה וכל עניני החכמה ומכלים יתבאר לך סוד
האמונה וכאשר ישלם לנו פירושים נוכל ללמוד מהם פירושי יסודות העבודה ובהשלמתנו כל
זה נפרש שער העבודה וכל תנאיה ועתה נרחיל כעלה נאמר כי כל דבר מושג בשכל יאו
באחד מן ההרגשים יש לו שני כחות אחד פנימי נעלים ושני חיצוני וגלוי כגון ארבעה היסודות
גי יש בכל אחד מהם שני כחות כח שומר אותו מלשלוט עליו החפסד ומכריל גינו לבין זולתו
כגון כח המחמם האש והאש הו' הצורה חגלחה לעינינו וכן יש למים ולעפר ולאוויר כי אע"פ
שהו דקסאד יש בו כח נעלים אשר בו יוכל לבוע ואנחנו לא נשיג אותו רק נשיג כח החיצוני והו'
מה שנגיש בפנינו ובגופינו כשתעבור הרוח עלינו וכאשר אלו היסודות והמחבות יש להם
פח פנימי וכח חיצוני כן נאמר כי יש לצומח כח אשר בו יהיה הנחיל והתוספות והכח ההוא
שומר הצומח מלהסד ומכריל בו גנבין זולתו וגוף הצמח הו' הכח החיצוני א"כ יש להם שני
פחות אחד גלוי ואח נעלים ובן החיות והנהמות יש להם כח אשר בו תהיה התנועה וההרגשה
והחסימות היסודיים יש להם כח חיצוני גם והו' גופייתם א"כ יש להם כחות פנימיים והלמעלה
פוח הראשון כח היסודי אשר מהן נבר גופן והעליון אשר עליו כח הצומח והעליון הו' העליון
אשר על כח הצימת הגם' וכן בני אדם יש להם כח פנימי דק והו' הנפש היכמה והי' נעלמת
יתר מכת הדד והכח הגם הו' הגוף וכן יש לנלגל כח פנימי נעלים והו' הנפש הכללית אשר הי'
עליונה מן הנפש החכמה וכח גסה והי' גוף הנלגל וכן יש בציישים העליונים כח פנימי עליון
ודקה יותר מכת הנלגל וכח חיצוני והי' צורה הנראית לבני אדם כגון צורת החיות והאנפנים
נלאו ישיגו שכלנו לפעולה מזה היינו מתארים אותי נאלו הכחות אבל אחרי אשר הכור' ית' הו'
עליון ונשיגם שהיגת שכלנו נדע כי אינו מסי' שיש לו כח פנימי וחיצוני כשאר המושגות וה'
הדבר היה כעבור כי השכל הו' הנפש והו' מתחבר עם הגוף א"כ הם כ' כחות אחד פנימי נעלים
ואחר חיצוני כאשר אנו רואים כי כל דבר ישיג את מינו כאשר ישיג האדם אל החכמה ולא יוכל
הס' והנהמה להשיג אל החכמ' כי אינה מפינים כאשר יתחבר האדם לאדם והנהמה להם'
מכ' מינע וכאשר ישמע השומע לכוננת הסדכו מפני שהו' מינו וכאשר תשיג היד כח כל חס'
אלוה או קר או יבש מפני שהו' משיגה כי הי' חמה וקר'ה ולתה ויגשה בשוה אבל היד לא תשיג

לחכמה

סודות הבוראיתברך והאמונה בו

לחכמה ולענוה ולא לאהבה ולא ליראה ואיננה יודעת מה הם ספני שאינה מסייג ומפגי
שלא תדמה היד לאחד מאלו הכחות בענין מן העניינים כ'א נבר אה כי היד בראה והחכמה
שהענוה תבא מן האדם אשר היו נגרא וע'כ נאמר כי הענוה בראה בעבור שתבא פכה הנבראי
עליו ההפרש וההתרון אשר יש בין אלו הכחות פושכלים על הנפוח והפורגשות השפלות כן
היתרון והסקולות אשר בין הכחות הנאצלים מן הבור וכן השכל העליון הפועל ואולם אמרנו
בין כחות הבורא ולא אמרנו בין הבורא ספני השותפות אשר בין כחות ובין המדות החסודות
וכפי מה ש'כילו לכיתם כן היא ענוהם וע'כ הוצרכו להיות להם ספר ידנות אמרי שפר •
כגון ספר זיבת הלכבות וחלתו ספר כולל ענוות האל ית והיה להם למשיב נפש ולסור צדק
יזכירם אם ישכחו ויזכירם אם ישנונו למדם מה ש'קצרו ויזכירם מה שלא ידעו וע'כ אמרנו כי
עבודת האל ית'ש לה שני עסודים והם היראה והאהבה ולשני העסודים האלה
יסוד והו' השכל והשכל הופרי הנפש החכמה כי בעת יולר האדם ויצא לאויר העולם תדמה
גמש כתיך גופו כמו הזרע הזורוע תחת הארץ אשר לא נודע כהו אך ישקוהו בעליו בכל יום
וישפירו שחורבו ומקרח עד אשר יתחיל לצמוח וישלח ענפים וינקות ואחרי כן יוצי' פרח ויצ'ץ
ציץ וכסוף יגמול פרו וכן הנפש נתחלת היותה כגוף לא נודע כחה ולא נראו פעולותיה
זה כמו הזרע הנסתר תחת הארץ ונכל אשר תלך הליך וגדל יראו כחותיה ויסיפו בכל יום
פעט עד שיגיע אדם לזמן הנכחו ואז תדמה הנפש לאילן אשר יוצי' פרחו וציץ ציץ ובעת יסוף
יסים ישלים שכל האדם ותדמה הנפש לפרח ולציץ אשר גמל פרו ופרו הנמש הוא השכל
ואולם לא כל עץ עושה פרי סיב ולא כל נפש יש לה שכל טוב אך כפי טוב האדם ושיב השרש
וטוב השמירה יה ה טוב חפיריו וכן כפי טוב יסודות הגוף אשר הו' ראדמה וכפי טוב יסו הנפש
אשר הו' ה' שיש וכפי טוב הסיס אשר הו' השם רה כן יהיה טוב השכל ובעבור זה אמרנו כי
השכל הו' יסוד ליראה ולאהבה ושני אלה הן עמודי העבודה וכפי שיב השכל כן יהיה טוב
האהבה והיראה ושלמים וכו תהיה העבודה נכונה והנני מפרש לך מדת השכל והדעות
בגמ' יודע השכל ונאמר כי אדם אשר מעשיו בכו המישור הוא יעבור ב'ס חת כונה ולא יקצר
מעשיו מהגיע אל ה הו' בעל שכל טוב ודמיון זה כגון הדבור אם יוסף אדם כדבור על הראוי
נקר שופה והו' חוטא כמו שנ' ברוכ דברים לא יחדל פשע ואם מעט דבריו מן הראוי נקר אויל
באשר אפר דסורה לאויל חנמות כשער לא יפרח מיו ואם יהו דברי פיו כראוי וכל דבריו
במשפט ובמישור נקר משכיל כאשר אמר משכיל על דבר ימצ' טוב ואמר הכתוב שכחה לאיש
במענה פיו ודבר נפתו מה טוב ועל זה אמר שלמה המלך ע'ה אל תהי צדיק הרבה ואל תרע
הרבה למה תשימם ורצה גשני אלה להודיענו קו המישור בכל מעשה ובכל מאמר כן
בעבודת הבורא ית ותבין מזה כי המעשים והדברים אשר הם בכו המישור ככל פעשה ובכל
פאמר הם טובים בעיני יי' והם הנקראים עבודת יי' וזאת המדה לא תשלם כ'א נדעת וכהשכל
כאשר אפר הנביא ונתתי לכם רועים כלני ורעו אתכם דעה והשכל וכפי הדעת והשכל שי היה
לאדם כן יה ומעשיו במישור ויהיה טוב עס יי' וזם אנשים כאשר אמר שלמה המלך ע'ה לפי
שכלו יהוול איש ואם לא ית ה לו שכל לא יעבוד את אלהיו כראוי ספני צדקה דבר' הם כניס
את העבודה ומשחתים אותה האחר מפני שלא ידע המישור והשני שלא ידע בין טוב לרע
הואל'ס מפני שלא פחד מאלה ו והרב עי ספני שלא יאמין כי יש סכר לפעולותיו ודחמורה

האלת

סודות הנורא ותכונת האמונה בו

האלה ארבעתם יחסרו לחסרון השכל ולא יתקצו כי אם בדעת ובחשכל ואם לא יהיה לאדם
דעת והשכל לא יכיר אלהיו ולא יעבדנו כאשר אמר דכתוב כי אם נואת יתהלל המהלל זה
השכל וידוע אותי ר' כל מ' שיהיה לו שכל מיד יכיר וידע אותי כי בדעת יכיר אדם את כוראו
ואו יעבדנו וכן פירש במקומות רבים בשכל הוא אומר למען תשכילו את כל אשר תעשו ונדעת
הוא אומר אתה הראית לדעת ואחרי אשר התנאר כ העבודה תהיה בשלשה דברים בראת
בחכמה ובאהבה שלשתן נתנו מרועה אחד והוא השכל כי השכל כולל שלשתן וכולל כח רוח
אחרים כי מן הידוע כי השכל כולל החכמה וכולל האהבה וכולל שאהג המשכיל בכל דבר
ודבר המ' שור ל' ויסוף באחד מהם על הראוי או יגרע מהראוי ונלמד מזה כי לפי שלמות
שכל האדם ה' עבודתו שלמה וכפי מה ש' חס' משלמו עבודתו יחס' משכל כעל ה' ומרעת
ואם תהיה העבודה שלמה אין ספק כי דעת כעליה ושכלו שלמים כי הכתוב אומר בחכמה
בכער כל אדם בדעת לא ידעו ולא יכירו סח מראות עינים מהשכיל לנחם ואמר ולא ישנו
אל לבו ולא דעת ולא תבונה ר' כי העבודה תהיה מכת החכמה כאשר אמר ראשית החכמה
יראת י' וזה לך האות כי עבודת האל ית' תכלית השכל והחכמה ועובדי ראל ית' הם אוילים
ואם יאמר אומר הנה אנחנו רואים רשע ש' שיש מהם חכמי' ומשכילים בכל חכמה ואין תאמר
כי הם אוילים וחסרי לב נאמר לו כי כל חכם אשר בעת תבא עליו צרה עושה דבר ממה שלא
עשה קודם לכן ויכיר כי בדבר ההו' יהיה לו עזרה וישועה זה לאות על סכלותו ואנחנו רואים
הרשעים בעת חליים או בהיותם כצער או בהיותם נסים לפי ש' ישנו בעל כרחם לבד' תכרך
דיתחננו ל' ויכירו כי לא יבא להם רוח והצלה כ'א מאתו ואחרי שלא יעשו כן בהיותם בשלוח
ולא יכירו כי המעשה ההו' טוב אין ספק כי הם כסילים וזה לאות על קצו אנשי השם החסידים
אברהם יצחק ויעקב ומשה ואהרן דוד ושלמה ותנאים אלה ע' והחלק השני הוא עבודה
חסרה מואת אשר זכרנו כמו עבודת חסידים הדורות האלה אשר לא יכלו לטהר ארץ לבם כמו
הראשונים ועל כן לא יגיעו למעלה העליונה והנני זוכר מעלת מדות החס' דים מעלה עליונה
והסוד אנשי מעלה השפלה למען יראה כל אדם מה שיש עליו לעשות ואז יגיע אליה י' דע כי
חסידים מעלה עליונה המה הנבחרים אנשי השם יראי אלהים ואין ברם הוא ואסם עיני רצון
הא' ושומרי מהלכו ומתאמצים ללכת בדרכי' מיום הולדם לא ישנו ולא ידעו ולא פשעו ולא
מירדו וכאשר גדלו מכל ארח רע נבדלו ובנואם בימים הכינו כל העולם מכון לשבתם עולמים
בשבתם ולכתם בשבתם ובקיסם גם לילה גם יומם בתורת י' והנה ובעבודתו ישנו לא יעשו
רע ולא ילמדו וזו ר' ושע' צנועים לא לבני אדם כונשים יצרים ככל נפשים וככל מאודם
נבנים בעיניהם ונכבדים בעיני' אדוניהם עמיד אש ודתו תמיד עומד עליהם וחכמתו האמר
מניהם וארץ ברת י' נוטע לפנייהם לבס כנית אבל מפני שידעו כי הכל הנל לא יתחילו כענין
שכל עניני העבודה ואחרי כן ימירוהו וטוב ברע לא יח' פורו לא ש' בסוד משהקם ואין
שע' שועיהם כי אם חקים ומשפטים צדיקים מתעסקים בצדיקים עניים ופד'ן שבויים הנבחרים
חכמה ותכונה ורבתם נכונה ואהבתם אמונה רמיה לא תפגע נפיהם וכתהלת אלהים לא
יכלו י' שפתייהם יברחו מן השררה והמלוכה ויתחכרו לכל נפש נמיתה ונכונה הם השפחים
בחלקם ולא יבקשו כי אם לחם חקים למלאתם ספקם ותאוו אכילתם בעבור חיותם ולא יתאו
ד' יתם בעבור אכילתם ומשקם לא יערבו להם מ' מצדנים ולא יתאוו ללבוש בגדי' ש' ס'
יצרו מהמלגשים מה שיבאו מקרוביהם וכן הסוין מה טיק יסו בו חייהם וכן

סודות הכורא יתברך והאמונה בו

אמנם והחומר אלו היה משיג כמה שישינו בני אדם במחמרים לא יהיה זה לצות על הכנסת
הסוס והחומר אלא על סכלות בני האדם וכן רוחב השחקים אם נאמר כי נגריר חדרל הוא
כולל אותם בתוכו ומקיף עליהם לא יתה זה לאות על רוחב נגריר חדרל אלא על קטנות
השחקים ובכל זאת אין זה דמיון שלם כי בין הנגריר והשחקים שותפות כי הם נבראים והו'
נברא ואין שותפות בין שכלנו ובין רבונו וכאשר אמרנו בכיורו כי הנורא אינו דחוק ולא קרוב
ולא גבוה ולא שפל כי אם תחייב לו אחד סאלה כבר חייבת לו מקום וחייבת לו השגת
מציאותו כי כהיות לו מקום יתיה נמצא וידענו כי אינו נמצא כ"א לעצמו ולא לזולתו והחפוש
שכין הכורא ית' ובין הנברא כי הנבר נמצא לעצמו ולזולתו וחכם לעצמו ולזולתו

נדע באמרת כי אין דבר אשר צריך להחכיר לכור'ת לא כח ולא חיים ולא חכמה ולא
מציאות ולא אתדות כי הו' נעלם מכל אלו הכחות ואין צריך לספר עליו דבר מהם
אך חכמה לספר אותן בהם שני דברים מפני שנא נכתוב יי' בחכמה יסד ארץ וכדומה לו
והשני כי אנחנו צריכין לספר אותו במציאות כדי לבטל ממנו כל הדברים אשר ילון לס' שאין
לו מציאות כי מי שאין לו מציאות הו' אין ועדר ואין לו כח ולא יבא ממנו פועל טוב או דע ועכ
אנו חייבין לומר שהו' נמצא וכן נאמר שהו' אחד כדי להרחיק ממנו כל הדברים הנלוים למו
שהו' ית' מאחד כגון הרבוי והחליק וההצטרפות והחסרון והתוספת וכדומה לו וכן כל השם
אשר נקרא אותו כי לא נקראה מפני שהו' ראוי לו רק להרחיק ממנו כל הדברים הנלוים להפך
השם ההו' ועתה בין והכין ואחרי אשר נדע כי מציאותו האמתית הי' בטול השגת מצ אותו נדע
כי אינו לא דחוק ולא קרוב כלל ואחרי אשר אינו לא דחוק ולא קרוב ירחיב מדברינו נאמרנו
לא דחוק כלל שהו' בתכלית הקרובה ובאמרנו לא קרוב כלל כי הו' בתכלית הרחוק וההיתרון
שיש לבורא ית' על הנברא אינו כיתרון שיש למכה על הסוכה כי היתרון שיש בין דמכרד

והמוכה אינו כי אם כהנאה כלכד וישתתף עמו בעניינים רבים כי ישתתפו בכריאה ובכח
ובצורה ובסודות רבות וכמעט ס' רכיה ואחרי אשר השתתפו במעשים רבים אין תרון אמירא
לפועל על הפועל כי היתרון האמתי הוא כשלא ישתתף אחד מהם עם השני נשים דבר אן
יהיה ראוי לו היתרון האמתי וזה תרון האמתי הוא יתרון הכורא ית' עם הנברא ר' ש היה לא
דחוק ולא קרוב כי מדרך בטול השגת מציאותו צריך לומר לא קרוב ומדרך השגתו נברא'
והנהגתו אותם צ'ך לומר לא דחוק אם כן דיא דחוק עד סוף תכלית כל מרחק והוא קרוב
עד לפני תכלית כל קרובה ועל כן יש לנו לדעת כי הוא קרוב אלינו ורואה אותנו וידע עניינינו
ומנהיג אותנו ואין תנועה מתנועותינו כי צם על מיו ול' שותו ועל כן צריך כל אדם להאמין כי
הכורא ית' תמיד לפניו וקרוב אליו וסיפר כל צעדיו ומרקם מציא שגתיו וכל תנועותיו מ'
ומחשבותיו ואין לנו לחקור על הקצה האחד ולומר כי הוא רחוק מאד ואינו משיג בנו מפני
שלא נשיג מציאותו ולא שנשיג זה הדבר לאות על תכלית דחוקי ממנו אבל יש לבני אדם לחשב
כי כאשר קרב אליהם הכורא בשעת כריאתם ליש מאין ותן לתם חיים ושהל ואכמה ושריפם
לחם חקם כן הוא תמיד קרוב אליהם בתכלית הקרובה ואולם אמרת אין לחקור
על הקצה האחר ולומר כי הוא דחוק מפני כי שני הדרכים שיים ואחד הוא שרואמר לא קרוב
או לא דחוק כי בשניהם תצדק ואחר אשר בשניהם תצדק בחר לך משניהם הצריך אליך אשר
תצדק בו ועל כן צריך שרואמר כי הו' קרוב אליך ומשיג בך ושומר אורחך וסופר כל ענייניך
ועל כן

העבודה על דרך קצרה

ט

ועל כן תאמר כי אינו רחוק מפני הענינים ראה הצריכים לזה ואחרי אשר דתנאר שרוא לא רחוק ולא קרוב יהיה כלא אמרנו ורחוק וקרוב ועל כן נזר כי הו' קרוב לדכשם המוכים כי ידבקו ליו ורועה בהם סדרך קרנתו בנו אך סדרך רחוקו אין לו רצון ולא קורבה לדבר ואל ג' תרחיק מה שאנו אומרי כי הו' קרוב ורחוק ביהד ורועה ויאנו רועה כי בה שאתה מרחיק לא תרחיקה לא בעבור שנגוף נברא לא יתחברו לא רהבכים כי מרחק ודקרנה אשר בנווא אינם כהפכים אשר בכריות כי לא ההמכי הם בכריות אך בכח הכורא אינם כן זאין לך לסבור סן הנברא ענין הנברא וכאשר אין ראויו לומר אהרי אשר כל פועל יעיד עליו פועליו כן לא נאמר שהעולם יורה על הנברא ית' כדרך הוראה הפועל על הפועל לא על הפך מענין הורוא וכאשר כה הפועל הנמצא בפועל יעיד על סצ אות הפועל וכחו ופעולתו והרחבתו ואל הפועל ימשלו בו כן נאמר כי כח הכורא לא ימצא בכורא נמצאות כח הפועל בפועל לא על ענין נעלב כזה ולא ימצא בו כח הפועל ופעולתו והתחברותו א הפועל לא על דרך אחרת רתוקה ועסוקה מזאת

השער הרביעי העבודה על דרך קצרה

ועי אופני העבודה ששה דברים וכל אחד מהם כולל ענינים רבים וכל מי שיוכל להכריח את עצמו ולהרגיל את יצרו ולשקד עליהם זמן קצוב שקידה שמור תכנס כלכו אהבת הנברא ית' וידבק בעבודתו ואלה פקודיהם הראשו' שיתחבר אדם לאנשים שיעזרוהו לעבודה כגון החכמים והחסידים והעניים והחולים והשרויים בצרות והשני לרחק מהפך כל לא הנזכרי והם אושר רתענוג והעשירי והרשעי והנסי' לי והנעדרי השכל והצבי והאפי קורוסין כי חכרת כל לא יסחיתו האמונה ולא תתקיים עמהם עבודה והשלישי לשום עליו לחק ללמוד בכל יום סדברי ר'ל כפי יכלתו כי הם יאירו פניו ויפתחו לו שער' דחקוה וכן לקרוא בתור' יי' בכל יום שג' והגית בו יוכם ולילה ולהסתכל תמיד בחבורי הצדיקי' כגון חבור ההסיד רבי בחיי כן בקודה אל וזולתו סן הספרי והחבורים אשר יכירוהו ומשתנו יעירוהו או שידירה לו ספר כולל עניני העבודה ויסתכל בו בכל יום והרביעי לרחק מהסתכל בחכמות הח' צונות לבד מה שידע ויאמין כי תתחוק בו אמונתו וצריך שילמוד מסנו ככשפס ואל יעמיס בו כי אם יעמיס האמונה סנגד עניני ירחיק ובחשבו כי ידו נאמת תחזיק ימצא הגל וריק דה' להעביר על לבו בכל עת תמיד נסול הצדיקים ועונש הרשעי' תורת הסות ומאורעות העולם ומשוליו ומסויו וחרמותיו וקורותיו והששי לדעת כל אופני העבודה וחקיה ותכונת כל ענין מעניניה ועניני תפלתו ועניני תחנוניו ותעניתו ועסקיו ודתכוננותו בסודות העולם וזה ההלק הששי הוא כחלק על הנפש ועל הגוף קצתו יבא סכחות הנפש וקצתו יבא סכחו הגוף ותחלת נוכיר כחות הנפש ואחר כן כחות הגוף ואום כי סכחו הנפש ה' ראמונה וצריך אדם להשתמש באמונתו כפי מה שאני זוכר צרי' להאמין אמונ' שלימה בייחוד ד' ית' ונמצאותו ובלאוהו ובקדמיותו ובחכמתו וביכלתו ולהאמין בתורה וכל התוכן בה ונכל עניניה אשר לא יקבלם השכל ואל ישים העין עליהם כ'א על קוצר שכלו כלצוא עד תכונתם וצרי' להאמין בנביאים ובנביאיהם ולהאמין בהנסי' וכל דברייהם וביום הדין והכבודו ועונשו ונמולו ובתחי' ר' דבתי' ונאולד

העבודה על דרך קצרה

ולא יאמין בחכמת הישעים וחאז' קירוסים וחכמתם ותעתוע יחם ומכחית הנפש האלהית צריך להשתמש בו כראוי והוא פירושו צריך לכשיח כאל ובדרכיו ובנחמתיו ולכטוח כיוש שכר ש לפעולתו וכי יש תקות לאחריתו ואל יבטח בכל עדי האל ית' ולא כעשרו ולא כחיו ולא בכחו ובצדקתו ולא בדברי המסיתים אותו ומכחות הנפש הרצון צריך להשתמש בו כראוי וצריך לקבל עליו ברצון כל הבא עליו מאלתו ואל יקוץ בתוכחתו וישקבל עליו ברצון מוסר חורין ומוסר רבותיו ולשום כל רצינו רצון אלהיו ומכחות הנפש העונה צריך להשתמש בה כראוי ש היה ענו עם כל אדם ושגל וצנוע בלכתו ושכתו ודבריו והשלתי ולהתחבר לעניים ואל תיקר נפשו בעיניו ומכחות הנפש הבושת צריך להתכייש מחטאיו וצריך להתכייש טאלהיו ולשאת עינו אליו בזכרו שנוף מעשיו ומזמתיו ותועבותיו ושיהיה בעיניו שגל מאד ונכנע ומרובייש ומכחות הנפש הקנאה צריך שיקנא בחסידים וזחר מהם בכעלי תשובה ויותר מהם בצעושים ממנו לימים השוקד ס מעורריהם בעבודת הש' וצריך לקנא בעניים אשר אין להם מחיה רנע ועם כל חסרונם ודלותם לא יתשלו מעבודת האל ית' וצריך לקנא באומות העולם ועובדי ע"ז המעינים נפשיותם בכל מיני עינוי הנסגרים במסגרו והולכים באפסי ארץ מהלך חדש לחורב ביום ולקרח כלילה ויוצאו סמונם כהבל וריק והנה מה שיעשו הפתאים והשוטים עובדי ע"ז על יאחת כמה וכמה מה יש לעשות העובד לאדון העולם והיא יצטרך לקנא בהם ולעשות בפלי כפליים כפי יכולתו ומכחות הנפש המחשבה צריך להשתמש בה כראוי ולחשוב מה היה ראשיתו ומה תהיה אחריתו ולחשוב כגדולת הנורא ית' וכגדולתו וביצרת שמים וארץ ולחשוב כיצירת נופו ולדקדק כל החסדים אשר גמלו האל ית' סיים היותו ולחשוב כי העולם אגד והכל הכל ולחשוב כמעמד הדין ומכחות הנפש היראה צריך שיירא טאלהיו ומחורן אמו ומחוריו ורבותיו שנאת י' אלהיך תירא ומסקדש השם ושיירא מתחבונות הזמן ומן החלואות הבאות על האדם ושיירא מיום המית ושיירא מעונותיו ושיירא שמה לא יזכה לראות שני אלהיו ומכחות הנפש אומץ הלב צריך להיות אסיף לב בעבודת האל ית' ואל ישמע למסיתים ולא למכריתים אותו לעוונ עבודת הא' ית' ושייססור נפשו למות ולא יפחד מן המות בעבור עבודת הא' ית' ומכחות הנפש הרחמנות צריך לרחם על העניים והמרודים והחולים והכסילים אשר אין להם סורא ושירחם על אנשי ביתו ועבדיו ועל נפשו וצילנה מרדת שחרת ומכחות הנפש האכזריות צריך שיהיה אכזרי וקשה למסיתים ומדיחיו ושלא יהמול על חרשעו שנ' לא תחמול ולא תכסה עליו ומכחות הנפש הנדבחה צריך להתנדב בעבודתו בהונו ובכחו ובגופו ובנפשו לאל ולהתנדב לעניים בהונו ולמרודים כעצתו ומכחות הנפש החכמה צריך ללמוד דברי תורה ודברי חכמים ואל יתעסק בחכמות רעות החכמיות העבודה ולרעה סוד הנורא ית' סוד המצות וסוד העבודה ודברי החכמים ואחרי אשר זכרנו כחות הנפש וסוד העבודה ודברי החכמים אשר הוא לכוין אותם ולישום בזכר מעשי הדין והימור מי סאבר

המטה עמודי העבודה

הנוף הם האזנים צריך להשתמש בהם כאשר אומר צריך לטמוע קול רבותו ודודיו ולדאון לדברי תורה ולדברי החכמים רקדושים ולטמוע שונת הדורות ולא טוב צני כשכונ נניח וליצנות ומטמוע לכל כי שישיתנו וידהנו ומאברי הנוף העיני כ צריך להשתמש בהם כראוי צריך להיות עוצם עיניו מראות ברע ומראות ענייה ואי ישן כל הלילה וצריך שיהיו עיניו סגורות בשעת התפלה וישים מוטפות בין עיניו וישא עיניו לשם ס ובין כל יצירת ה ית ויתבונן תמיד בתורת הש"י ומאברי הנוף דפה צריך להשכר כד שבועות וזאת ה ידברי נבלות ומלחך ומלגדף ומלספר בוכאדם ומלקרוא חכמות רעות ומלאכול ולשתה דברי אסור ושיחענה ברוח יכו ו הו דגדו מין כמישור ולכד לכס לסו וכוח לרשע ס וינו ס אבליו רחן עצה לנבלים ומאברי הנוף הידים צריך להשתמש בהן בעסקיו כראוי צריך להיות מאונחה וננכה ועושק ונול ומלחוק אדם ובעשות מלאכה וכיה או מעשר מטונף ושלג יע במלאכה ולפתוח ידי לעניים ולהזהר מעשות מלאכות אסורות ומאברי הנוף הרגלים צריך להשתמש בהם במישור צריך להתהלך בדרכי האהים וללכת לצרכי מצדה ולצרכי עג כ ולבקר חילים וללוות סתים וללכת לבית התפלה ערב ונקר וצדר ס ולכווח מאגשירשע ומאטה רעה ומאיברי האדם הנוף בכללו צריך להשתמש בו כראוי ויהיו כל עסקיו טהורים ושלם יענג ונפו יותר מדאי רק הכל כבשפט :

השער החמישי בעמודי העבודה והם חמשה ואין השכל והאהב ויראה והחכמה והאמונה דע כי השכל הרבו לדבר עליו הפילוסופים ולחלק איתו ולהודיע דהבו אשר בין השכל והמשכיל והמושכל כי יש מהם אומרי כי הכל אחד ויא כי אינו אחד אלא ג' זה אין לנו תועלת בו ולא היוק אך התועלת אשר יש לנו להבין וללמוד שנועל שהשכל הו' פרי הגבש כאשר התפוח פרי האילן והתפוח צריך לעבודה רבה מנעליו לשמור ראילן ולחפור ולעדר זלחשקתו בכל עת ולנקותו מן הצמחים הרעים וכפי טוב דשמירה יהיה טוב הפרי כן צריך האדם להרגיל נפשו במדות טובות ובחכמה ובמוסר ובנסיונות החרושים ובקורות העולם וכשירגיל נפשו בכל אלה אז יושלם שכלה אשר בכח וישא אל הפועל וכאשר יצא השכל אל הפועל מן הכח באלה הדברים אז יקרא האדם שלם כמו חאומן בהיותו בקי ויהיו לו כלים נאים אז תשלם אומנתו ואז יוכל להשיג כל חפציו וישיג כבוד מן השמים ותועלת מכני אדם וכן ה המשכיל כשיהיה לו שכל שלם אז ישיג כבוד כלהיו ויבצא חן בעיניו ובעיני בני אדם כי בהיו השכל שלם גורם לאדם שיהיה עובד לאלהיו ואוהב אותו וירא מסנו כי יראת האל ית ואהבתו ועבודתו ככח השכל יצאו שלשתן כאשר יצאו הנחלים אע"פ שהם רבים ממקום אחד ועל כן כל אהבת ויראה חכמה ישר תהיה מכלי שכל אין לה שוש ולא סוד :

ומנני מכאן לך שלשתן היסב כי כאשר התבונן בהפרש אשר בין אהנת חסר דעת ובין אהנת בעל שכל יתבאר לך כי אהבת השוטה איננה אהבה אלא מחשבה עיונית והמשכיל ישיב למי יאהב ואיך יאהב וכן בשומך לבך להפרש אשר בין יראת השוטה לאדני ויראה המשכיל תכיר כי יראת השוטה היא שנגען ויראת המשכיל כפני שמכיר ערך אדניו ואימתו וכחו וכי דוכה עליו לעבוד אותו ולירא אותו מפני אשר הוא ברשותו ויטיב לו וכן כאשר רשע לך להפרש אשפת חכמת השוטה לחכמת המשכיל תדע כי חכמת השוטה הוללת ואין לה פרי חכמת המשכיל שכל ומוסר ויש לה פרי והוא רצון האל ירחנך

חמשה עמורי העבודה

ידע מה יעשה לעשות כחכמתו ושכלו אבל השומע כשירצ' כחכמתו לדעת מה יעשה לעשו
 הצבר עליו ההוללות ותאבד מחכמתו כמי שיש לו עין חולה וחלושה ושירצ' לדברים לאור
 החמה ותחשך עינו וילך בחשך ולא יראה מה שהו' ציר' לראו' וסי' שעינו בריאות וכל להסתכל
 באור ולראו' כל עסקיו ולרעות איך יעשה ואיך ישמר בהם א"כ הנה התיישב כדעתך כי השכל
 הו' יסוד לשלישה עמורי האמו' שחס' היראה והאהבה וחכמה ועתה אנו צריכין לפרש כל א'
 מהו השליש ונתחיל מהם האהבה ונאמר כי ענין האהב' הו' כח מחבר בין האהוב ובין האהוב
 ודע כי האהבה נתלקת לשלשה חלקי' הא' אהבה שתהיה לתועלת ותקוה והב' אהבת חברה
 ורעות והג' אהבת המדות השוכנו אשר באמו' חאת ה' האהבה הנכונה והאמתית ועוד
 יש בה כח כי לא תתחלף ולא תשתנה לער בעבור כי האהבה נשואה וקשורה במדות האהוב
 וא"א לה לתשתנות לא אם ישנתו מדות האהוב הנושאים אותה ואין כוונתו לזכור המדות
 אשר ישנתו כי אם המדות הקיימות והם מדות הכור'ת' כי כאשר יאהב אדם לאיש א' בעבור
 שכלו וחכמתו ומוסרו וענותנותו ושאר מדותיו הטובות תהיה זאת האהבה הנכונה ולא תשתנה
 לעולם מפני שלא תשתנה הסבה הנושאת לאהבת האהוב וע"כ אומר כי זאת ה' האהבה הנכונה
 התמימה כי שאינה אדם לאהבו בעבור גבורתו ובעבור כי הו' כורא הכל ובעבור כי הו' חנון ורחום
 איך אפים ושאר המדות השוכנו לא תמש' לעולם זאת האהבה כי לא ימושו מדו' הכור'ת' תעלת
 ולא ישנתו לעולם ומכל' שלשת חלקי האהבה אשר זכרנו לא יתקיים כל' זה החלק והו' עמוד
 העבודה והדגנים והאדרי' לא יתקיימו כי אין בהם עקר ככל אהוב ואהוב' דע כי
 האהבה תתחבר משני' חלקים הא' מסדות האהוב והשני' מסדות האהוב וכפי טעם מדו' האהוב
 תהיה תוקף אהבתו במדו' האהוב אשר באהבו ועתה אפרש מדות האהוב ואומר כי מדו' האהוב
 חסד השכל הטוב והנפש הזכה והצחה וכשהיה באהוב קצת מא' המדות יהיה נמשך לאהוב
 לכל איש אשר נמצא בו כמדות האלה בעבור כי כל מין יסור אל מינו ורחק מתשנו ובעבור
 שת' ישך כל איש בעל שכל טוב ונפש נקה לאהבת האל בעבור כי הנורא הם בו המדות
 הנשואות והשוכנו הכללות האמתיות ועל כן כשי' משך האדם לעבודתו הו' לאות כי יש בו מדו'
 הנורא' וע"כ ישך אצרו' כאשר ישך המסכיל לחברת המסכילים וכל חכם לתברית
 החכמים וכל כסיל לחברת הכסילים ותדע לחכמת הנערים והזקן לחברת הזקנים וכל איש
 לחברת חכרו ועוף השמים למינו וע"כ כשתראה אדם מתרחק מעבודת האל' דע כי אין בו
 מסדות האל כלום אלא המצט' וע"כ ירחק מהם כי אלו יהיה בו שכל או קדושה או תמי' או
 יושר גדע כי אלו המדות הם מדו' הנורא' וכש' ה' לאדם מהם שמץ דבר ימשכו לנו לאהבו
 כאשר תמשך נפש החכמה גוף האדם למעלה והעמידה איתו בקר' וקו' מפני שהיה
 נמשכת למקום השכל אשר הו' מפני וכאשר תמשך נפש החכמה לאיך עד אשר כפפה אותה
 וחלכה בקימה כפופה מפני' נפשה אשר הו' מן העצר והו' נמשכת לשישה וע"כ דע כי השכל
 חשוכ' אשר באדם הו' יעריחו לבקש תוספת על מדותיו והנפש הזכה אשר הו' לו כראו' מיעק
 מלח' לו מה שיעלים מסודות אלהיו כי בהיות הנפש למושה וזכה יראה האדם מתנאל' הכור'
 ית' יאחרותיו ומצ' איתו ושאר כחותיו המושגי' בשכל כאשר יראה האד' בראי' מופק' מה שישלים
 מסנו ואם לא תהיה הנפש זכה ונתת לא יוכל לראות התעלומ' כלל עד כי הנוף אל זום לא
 יוכל לראות מה שהיה לאתרוג'ם לא יהיה הראי' וד' שיעבור בו הראות וע"כ בהיות

חמשה עמודי העבודה

יא

זכה לעבוד בה רצית השכל ותראה סה שלאחריה ואין אחרי הנפש כ'א הנור ית'וע'כ אפרתי
 כי בדינות לאדם שתי אלה המדות והם שכל טוב ונפש זכה חתעורר מן האדם אהבה נמורה
 לבור'ת וכאשר תאהבה הנמורה באל'ת תצמח מן האהבה התי' היראה כי ואנו רואים כל מי
 שיאהב לאדם אחד בעבור מדות טובות שיש בו תהיה האהבה עול על צוארו ותכניעוהו לנפש
 רצון האהוב ולא יצא מנוח רק בעת יגיעתו בעסק האהוב ותחמק להכו היגיע יותר מהמנוח
 ובעת יעשה האהוב לאהוב דבר אשר ייטב בעיניו יא' חזיקר נפש האהוב בעיניו ספני יאמר
 יכול לפצוא חן בעיני אהובו לעשות דבר אשר ייטב בעיניו ואם יודען לו דבר הטא או שנגד
 או יאשה דבר אשר לא ייטב לאהובו יהיה האהוב משתומם ונכלם ויתנגב כאשר יתנגבו העם
 הנכלים ש' זה הדבר מכח האהבה אשר הי' כעול כרול עליו להכניע האהוב לאהוב כאשר אמר
 הכתוב כי ענה כסית אהבה וגו' ואחרי אשר האהוב תכניעוהו האהבה לאהובו לכא נכפל רצונו
 יש לנו לפרש מדוע יש באהבה הכח הזה ונאמר כי אהבת האהוב לאהובו תחית בשביל חסדו
 המובית אשר באהוב ונפש האהוב גם כן יש לה קצת מדות טובות ועל כן זה המעט אשר יש
 באהוב מסדו'טונו' ימשכוהו הרבה כאשר ימשוך כל מי' אל מי'ו והו' לואת על כעל נפש נדיבה
 ש'ו נמשך לכל דבר נכבד וזאת הי' האהבה אבל ההכנעה אשר באהוב להשלים רצון האהוב
 הו' ספני שיכיר האהוב יתרון האהוב עליו כאשר יכיר התלמיד יתרון רבו וחעבד יתרון אדניו
 וע'כ יכנע לאהובו כהכירו יתרונו עליו זה הדבר יראת האהוב לאהוב כאשר יורא העבד מאדניו
 ותת'מיד ספני ה' תרון אשר לו עליו ועוד שיקוה ללמוד תמיד מסדורו' ודרכו ומחכמתו
 ומסודורו' וה' המדות יכריחו שיהיה האהוב יר' מאהובו אם כן הנה נתנאר כי כן האהב תצא
 היראה וכאשר נאמר כי האהב והאהוב אפשר ש'הי' ספני אדם מצוי' כן נוכל על הדרך הזאת
 לאהבת הבורא ית' נאמר כי אהבנו ברואים ו'אהב' אשר ירגיל האדם נבורא אע'פ' שיש הפרש
 בין האהוב הנכרא ובין האהוב הנורא אין הפרש בין הכח הנאהבת לבורא ובין כח האהבת
 הנכרא כי הי' אחרי ועל כן לא יבקש ממנו הבורא ית' כי אם יכלתנו ויהיה חשוב בעיניו כאלו
 אהבנוהו כפי הראוי לו וצא וראה הצדקה שאנו נותנים לבורא ית'כי לא נוכל לעשורו לכבוד
 אלא כפי מה שנוכל לעזור איש לאחיו ואיש לרעהו והבורא יקבל אותו כאלו עשינו לפי הראוי
 לו ואחרי אשר ביארנו כי האהבת הי' סנת היראה ושניהם עמודי האמונה נפרש ענין החכמה
 ונאמר כי החכם הי' צי'כ' להיותה באהוב כי כל אהוב אם לא יהיה לו הכרה לא יכיר סדורו
 האהוב אשר זכרנו ולא יכיר שכלו וחכמתו ושאר פחותיו החמודות וכאשר לא ידע סדוריו כן
 לא ידע לאהוב אותו כי כח הסכלות המטלת לדעת מדות חמודות האהוב הי' תכפל אהבת
 האהוב כאשר אמרנו כי הנסיל אין אהבתו אהבה ואב' כן הנה נודע כי לא תשלם האהבה כי
 אם בתכמה ודעת וכפי' בה שיחסר לו כן הועת השלמה תהיה חסרון אהבתו כאהובו אשר
 מדותיו חמודות ושלמות אבל אהבת האהוב לפי שיש לו מעט מן המדות החמודות חספיק
 לו קצת מן האהבה וקצת חכמה ולא תקרא זאת אהבה שלמה ולא אוהב שלם ולא אהוב שלם
 ואין דברינו על הדבר כי אם על השלם והתמים ואחרי אשר נודע כי שלשה אלה המגששים
 זה עקב זה ולא גשלים אחד מהם בלתי האחרים וכי יסוד שלשתן רוצה לומר האהבה והיראה
 והחכמה הי' עבודת הגור'ת באמונו' כלי' דונף על כן נצטנך לומר כי יסוד עבודת הנור'ת ה'נא

חמשה עמודי העבודה

אף על פי שהעבודה והאמונה מוצאם מן השלשה אשר זכרנו ולא תמצא העבודה כי אם באמונה וכן לא תמצא אמונה כי אם בעבודה וכל אחד מהם דבק בחבירו והנה אגלה לך סוד גדול בעבודת האל ית' ואומר כי יש לה שלשה מעלות האחת ישלה והשנית ימעיטה ממנה והשלישית למעלה ממנה עליונה והמעלה השפלה הוא הלמוד והכיתה ונסיונות העולם וארך הימים והנה אלה ארבעה עמודים אשר גם יקנה אדם השכל והוא המעלה השפלה ומן המעלה הזאת יעלה האדם למעלת האהבה והיראה והחכמה והם בשלשה עמודים ובעיני בני הענפים רבים והעקר ימעיט עד אשר יגיע לאחד וכל אשר ירחקי הענפים מן האילן ירכו וכל אשר יקרו ימעיטו כן הכרואים כל אשר ירחקו מן הכיורא ית' ירכו סינייהם ועניניהם וכל אשר יקרו ימעיטו עד שיגיע לאחד על כן יהיו עמודי המעלה השפלה ארבעה עמודים השנייה אשר עליה שלשה ואלה השלשה כשיתנהג האדם בהן כראוי יעלה בהם אל המעלה השלישית והיא האמונה והעבודה והם שני עמודים ומאלה השנים יעלה אדם להדבק בתכונה העליונה אשר היא אחת והי' השנת רצון האל ית' ולהדבק בו ושים לבך וראה איך יתחיל האדם לעלות ממעלות רבות אל מעלות מועטות עד אשר יגיע אל האחד וסמך יעמוד כי אין אחרי האחד המושכל דבר ואחרי אשר הנענו עד התכלת אשר היא כנות עיבוד האוהב נאמר עתה מדה תהיה תועלת הכאה מכל זה ונאמר כי התיעלת הכללית הנאה מעבודת הכורא ית' ואהבתו הו' שיאהב הכורא לאדם העובד אותו כאשר אמר מאשר יקרת בעיני נכודת ואני אהבתך וכתוב ואהבך וברכך והרבך עתה יש לנו לחקור על אהבת הכורא ית' לאדם היאך היא ומה היא ונאמר כי הכסילים והפתאים לא יספיק להם בשכר עבודתם לאל אהבתו אותם עד אשר ירחו להם איותות וראיות כי ישנו טובה גדולה והנאה רבה ואם תאמר להם כי לא ינתן להם דבר אחר לבד מאהבת האל בהם לא יספיק להם ויחשבו אהבתו כאהבת בני אדם אשר אם לא יהיה עם האהבה תועלת אחרת או הנאה לא יספיק לאדם אהבתם והנני מפרש לך כי אין תועלת גדולה כאהבת הכורא לאדם וכאהבת האל בו לא יצטרך לגמול אחר ואין לו לבקש ולשאול אם תקיים נפשו אחרי מותו ואם לאו כי נאהבת הכורא נכלל כל הגמול הטוב בידוע שיש לו להאמין כי בשימות אדם במעשים טובים ומתנהג בחסידות כי הנורא ית' יאהבנו ומאחר אשר יאהבנו זהו הגמול שאין למעלה ממנו כי אחר אשר יאהבנו אין ספק שיתן לו גמול טוב על מעשיו ואין לנו לחקור איך יהיה גמול הטוב אבל יש באדם תאוה גדולה וסכלות לא יספיק להם הכבוד הגדול הזה ויחקרו אם יהיה לנפשותם קיום אחרי הפרדה מן הגוף או אם יאבד כאלו נודע להם דרכי העולם הכאו כי כל הראוי לעולם הבא אנו יודעים על איזה דרך יהיה גמולם וזה אי אפשר לדעתו רק אם נהיה מלאכים ונתהלך בין חיות הקידש או היינו יודעים דרך גמול הנפשות וחיי העולם הבא היאך הם אך על מסכיל מלה כוללת לדעת כי יש גמול לעולם הבא על כל מעשה וכי יש על הרשעים עונש ועל הנושר שכר אך אין לנו לחקור על דרך העונש והשכר איך הוא ואם ימצא אדם לחקור מה יהיה אחריו המות ויכל להכין ר ולאהמין כי יש גמול אחרי המות מעשרים מופתים האהר מחנוך ואליהו אשר לקחם הכורא ית' וידענו באמת כי לא יתקיים גוף כלא מוזנו ואחרי אשר יחסרו המון נדע כי במס נופם וניתך באויר העליון ונשאלה גמשותם והם כמלאכים ואם כן נדע כי נפשות אנושיות יהיו בגמשות תאלה השני מסשה רבינו ע"ה אשר הוא סתור גרואי

חמשה עמודי העבודה

ברואי הכורא נדע כי מעלתו היתה נכבדת נחיו וכן נמותו ואם מעלתו נכבדת נטיותו נדע כי נשמתו יש לה יתרון על כל הנשמות ואיננה אונדת כי כאשר נחיו עלה לשמים והראה הכור ית סודותיו כאשר אמר בכל ביתו נאמן הוא כן יכריחנו השכל להאמין כי לא אבדה נפשו נמותו כי אם אבדה לא יהיה לו יתרון על זולתו ואחרי אשר דבר השם עמו נדע כי כח דברו עמו ישאיר לו יתרון אחרי הפרדה מן הגוף כמה שיודע ההפרש אשר בינה ובין נפשות שאר הכרואים אשר לא דבר האל עמכם אם כן זהו גמולה הטוב וכאשר עלתה נפשו נמותו לשיבת עליונה ולא אבדה כן תעלונה נפשות הצדיקים איש איש כפי עבודתו וצדקתו השלישי כי אנו רואים הנפש משיגה הרחוק והקרוב ואשר נסיף העולם כאשר תשיג עד שיהיה לפניך ולאחריה ואוזרי אשר משנת הדברים הרחוקים נכיר כי היא מרופפת עליהם וכלם נכללים בתוכה ועל כן תשיגם ואנו רואים נפש ההכס כי תשיג כל הנלגלים ומרחיבהם ותכונתם ו אחרי אשר היא משנת אותם נדע כי היא מרופפת עליהם וכלם נכללים בתוכה ואם כן הדבר נדע כי היא עליונה מהם ואם היא עליונה מהם נדע כי מקומה למעלה מהם ועל כן בערו המת השוכן למקום שהוא אשר היתה משוטטת שם בהיותה כגוף : הרכיעי אנו רואים הבהמות בקומה כפופה והאדם בקומה זקופה ומה נבין כי נפש הבהמה הי' מן העפר והיא נמשכרת אל יסודה ועל כן היא כופפה גויות הבהמה לארץ ונפש האדם נכשבת למעלה ועל כן תעמידוהו בקומה זקופה ונדע מזה כי הפצר לעלות ליסודה אך לא תוכל מפני שהיא קייורה כגוף אם כן נאמר כי בעת שתוכל ליפרד מן הגוף תעלה למעלה והחשי הגוף מחובר מארבע יסודות אש ומים ורוח ועפר והתלכדו כלם ועמדו יחד כעוד החיות כגוף אך נמותו ויטב כל חלק אל יסודו העפר לעפר והרוח לרוח והאש לאש וחמים למים והנשמה למקום הנשמות כי הנשמה אצולה ולקוחה מכהות עליונות כי הבורא יתברך הברה מארבע יסודות מכת מצאיותו וחיותו וחכמתו ואחדותו ומכל הד' האלה נתחברה הנפש וכאשר תפרד מן הגוף יקרה לה מה שיקרה לגוף ישונו ארבע יסודותיה איש אל מקומו ישוב המציאות ליסודו והחיים ליסודם והחכמה ליסודה ויסוד כל אלה הארבעה הוא במקום העליון למעלה מהנלגלים ועל כן תשוב שם ולא נאמר כי יפרדו ארבעת כחותיה בעלותה שם אך המקום אחד ואלה הד' יסודות הם אחדים בלי נפרדים כי העצם הנושא אותם הוא אחד הששי כי הגוף כמו הפתילה אשר תקדח אש סהאבן להדליק אותה ונקשרה בו הנשמה כמו הנר בפתילה וכאשר יכבה אור הנר יעלה למעלה האש ויעוף ליסודו והשאר הפתילה ניסודה אשר ממנה לוקחה ואם תאמר מה היתה הנשמה קודם היותה כגוף נשאלך מה היה הנר קודם שידבק בפתילה ויהיה התשובה כי שלהבת הנר באבן או בכרזל עומדת נכח ולא יצאה לידי מעשה עד אשר קדחת אותה ב דך ויצאה ונקשרה בפתילת והיתה הפתילה כמו הגוף והשמן כמו המזון ונדע כי אחרי אשר כנתה שלהבת הנר תשוב ל סודה לנלגל האש כי נלגל האש היה סבה ונתן כח נאבנים או בכרזל וע"כ יצאה האש מהם היו העולם נכרא בענבר עבוד הא' ית' ולא יוכל הגוף לעבוד הכור'ת' כי אין בו כח להבין ולדעת ולהכיר וא' לא תהיה הנפש מן השמים לא ידעה איתו ולא הכירתהו כמי שלא ר' את המלך ולא גלמד במעמך מסרתיו ולא יהיה מן העכדי הנצב' עליו ולא יתאוה לו ולא יכסוף לחברתו ולא יכירנה ואחרי שהנפש תכין גדולת הכור'ת' נדע כי מן השמים הי' אצולה וע"כ תתפלא לשוב למעלה :

חמשה עמודי העבודה

השמיני כי נפש הנביא לא תזכה למעלת הנבואה עד אשר תחיה זכה ועל יונה מאד נמשכת בכל כח לדברים עליונים וע"כ היא קרובה אל הבורא ית' ואין בינה ובין הנבוא' מסך אל הבורא ית' לרוב נבחרות כחשבותיו ואחרי אשר כל כך היא נבחרת נפש הנביא ובעודנה בנוף רחוב להנכיח ולהתחבר עם הא שים העליונים נדע כי כמלים רתעלה בהפרדה מן הנוף כי הנוף יעצרנה לעלות בכל כלתה כאשר העוף אשר קוצצו כנפיו לא יוכל לעוף בכל יכלתו עד אשר יצאחו כנפיו והכח המחיר בינם בעודנה בנוף הכח החי' יחביר ביניהם אחר הפרדה ויחדה עליה יותר נקל וכמו כן נפשות החסידים והחכמים ור"ל אמרו חכם עדיף מנביא חתשיעי כי כל ענול יעמוד על נקודתו האמצעית וחז' עמוד העגול על כן נמשל גלגל השכל המסובב על כל העולם העל כל הגלגלים כמו גלגל ענול ונקודתו אמצעי העולם ונקודתו העולם בני אדם ונקודת בני אדם הנשמות אשר הם כי הם עמוד העולם ועליהם יעמוד כי בעבורם נברא ונראה כי כל נקודה שלא תאבד לא יאבד ענולה וכשתאבד הנקודה יאבד הענול כי הי' סודו ועיקרו חז' עמוד והענול נשען עליה ואחר שאי אפשר שיאבד גלגל השכל נדע כי לא תאבד נקודתו והם הנשמות וזה אות אמת על קיום הנשמות העשירי דע כי הבור' ית' קיים וכל הנבוכים אותו זה געים למצוא רצינו אם לא ימצאו אי אפשר שיגיעו לריק בעבור כי הבורא ית' לא נתבחק בבריאת עולמו כי אם לעבודתו וזו אין להם נמול בעולם הזה א' שלא יהיה להם נמול אחרי המות ואם אין להם נמול אחרי המות יש דבר שמעכב נמולם ויאנו יודעים כי אין לבורא ית' דבר מעכבו כי לא ברא עולמו כי אם לעבודתו ואלה אשר עבדו אותו לא היה להם שכר נמולם ולא הנאה ועל כן נדע ונאמין כי נמולם אחרי המות הוא מצאנו הכתוב אומר ונבחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך ואמר למען תחיון • וחיות ורביית ואמר למען יאריכון ימך וזנו רואים כי הרשעים כמו כן יחדו כמו הצדיקים יותר מהם ינעמו בטובם • ה"ב אנחנו מוצאים כמה קהלות נהרגו על ייחוד השם ונשרפו ואבדו עולמם וכל טובם על ייחוד השם וזנו רואים אם איש יענה נפשו על אהבת המלך כ' או יסכן עצמו למורו כי המלך יגמלהו נמול טוב וכ' הבורא שלא יגמול נמול טוב לסי שיסבור עצמו למית עליו ושלא יהן לו שבר טוב זה שקר שאי אפשר להיות ה"ג החכמה וחדעת לא תאבד אך היא קיימת לנצח ואם תאבד מן הודע הנברא לא תאבד מן הודע הבורא ית' וחדעת ה"ד כח עליונה קיימת לא ישלש כח הפסד כי היא כמו גלגל מסובבת על הכל ולא ישיגנח הפסד ולא יגע אלה ואחרי אשר לא תאבד נאם כי כל דבר נשמר בעוד שהו' שסוד לא יאבד והנפש שופרת עצמה בנדעה שהי' יודעת עצמה וכוללת אותה וע"כ לא תאבד כי הי' יודעת והי' יודעת וחי' הודעה כאשר השכל והמשכיל ותמושכל כח אחר ואחרי אשר התגאר כי הנפש הי' הודעת לא תאבד כי הודעת לא תאבד ה"ה המלאכים הם כחות ואין להם לא נוף ולא צורה אכל ראוים ללבוש בצורתם טעמה צורה יש מהם אשר יראה על צורת אריה ואחר על צורת חיה ואומן ויש מהם על צורת אדם והי' היקרה בעיניהם כי זאת הצורה אשר נה נראה מלאך הכבוד כאשר אמר ועי' רבות הכסא רבות כמראה אדם וע"כ אם נעשה אדם כצלמנו כדמותנו כלימור בצורה הנכבדה א' זינו אשר הי' מנחר כל הצורות למלאכים הסת' רואים לכני אדם ומח גלמוד כי צורת האדם הי' העליונה כי הי' צורת הדעת והחכמה וע"כ כל נפש אשר צורת צורת אדם יש בה כח יס אגגה אל מעלת ושל' אבים אם לא יודען סובע סמעים רעים :

הש"ו אמר הכתוב ויצייר יי' אלהים את האדם עפר בן האדמה והנה זכר לך בראית רגוף
 מן העפר ולא זכר נפש בריאה אבל אמר ויבדל נאמיו נשמת חיים ונניח סמלית
 ויפח כי לקחה ממנו ולא בראה רק אצל חלק סדקי כבודו ונתן אותו באדם כאשר אצל מן
 הרוח אשר על משה רבינו ע"ה ונתן על שבעים איש חוכמים ובה נדע כי הנפש מן רשמים
 והגוף מן הארץ יש תעלה כצאתה אם תהיה זכה וכן אמר שלמה המלך ע"ה והרוח תשוב &
 חללים אשר נתנה ומלת תשוב היא מעידה כי תשוב אל המקוב אשר באה משם והיתה שם
 קיום זר כאשר ישוב העפר אל יסודו אשר היה משם ה"ו כח הדעת יהיה מהשכל
 ומשניהם יבא הדבור וכח המדברת היא אלהית וכשנפידה הנפש מהגוף בכת הדבור אשר בוח
 תניע אל המעלה העליונה ה"ו גפשות הן שלשה עליונות ושפלות ואמצעיות
 העליונות נשמות המלאכים והשפלות נפשות הנבחות והאמצעיות נפשות בני האדם ובידוע
 כי כשתחבר שני הפכים יתחבר מהם כח ג' אשר איננו אחד משני הפכים אבל הוא עשוי
 מהם כגון אם תערב מדה מדבש עם מדה מלענה יהיה לו טעם שלישיל אסר ולא מתוק ואם
 יגבר מעט המרירות יהיה נוטה אל הלענה ואם יגבר הסתיקות יהיה נוטה אל הדבש וכן כל
 אמצעי כשיגבר עליו אחד משני הפכים יהיה נוטה אליו והאדם מחובר משני הפכים מנפש
 צדומית וגויה רוספת ויתחבר כהם כח שלישי ואם יגברו עליה כחות הגוף תהיה נוטה למטח
 ואם יגברו עליה כחות הנפש תהיה נוטה למעלה עליונה וזה לך האות על קיום נפש החסיד
 בעלותה למעלה אע"פ כי נפש האדם בינונית בין נפשות המלאכים ובין נפשות הנבחות ואם
 תעשה כמעשה הנבחות תהיה כנפש הנבחות וגמולה כגמולה ואם תעשה כמעשה המלאכים
 תהיה כהם וידענו כי המלאכים לא ימותו וכן הנפש אשר היא כהם לא תמות ועל זה אמר דוד
 המלך ע"ה נמשל כבהמות נדמו ואחר כן אמר כי לא תמות נפשו כאמרו אך אלים יודין
 נפשי מיד שאל ואין כונתו על מיתת גופו כי הנה הוא אומר כי יקחני סלה ר"ל בעת יציאתי
 מן העולם הזה יפדה נפשי מן המות ואל תמות נפש הרשע ה"ו אנו רואים
 כי הנפש יש לה דעת ללמוד כל אשר בעולם ויש לה דעה אחרת עליונה מזה אשר בה תדע
 עצמה ורדע ידועתה וזו היא דעת הדעת וכדעת הזאת קרובה & חבורא ית' כי האדם בשערת
 לידתו הוא כבהמה וכאשר יקנה דעת יהיה לו מעלה על הבהמה ואם יפליג כדעת ובהכמה
 תרחק מרחק גדול מן הבהמה ותעלה נמשל למעלה עליונה מפני שהיא חושבת בדברים
 עליונים וע"כ היא עליונה מאד ואם תתעסק לחשב בענייני הבורא ית' תוסיף מעלה ואם
 תהיה יודעת עצמה תכפיל מעלתה כמה פעמים כי גדולה עצמה ידעה הדעות כלם כי כל
 הדעות נכללות בתוך הנפש ועל כן כשתעלה תקרב מאד לאל ותרחק מן המות כי המות לא
 ישלוש אא על הגויות הקרובות אליו אבל על הכחות הרחוקות ממנו אין לו שלמות עליהם
 יעוד כי נפש האדם כשכלתה וחכמתה תכיר יוצרה ואזורי אשר תתחבר אליו והיא עודנה
 בגוף כן נדע כי תתחבר אליו אחרי יציאתה מן הגוף בלי ספק ה"ו דע כי
 פעולות האדם נחלקים לשני חלקים חלק בהמי שהוא המאכל והמשתנה והכפילה וההתנועות
 וחלק מלאכי והוא השכל והחכמה והיושר והדבור אם כן נראה כי זה החלק היא נשורת
 הנפש ואם תרצה להיות כן המלאכים תוכלתה המסך למעשה הבהמות תהיה כהם אם כן
 נדע כי הנפש תהיה ללא תמות

השער הששי

בפירוש הדברים המסויעים על עבודת האל ותכרז והמעכבים אות

דע כי כל מי שיתעסק בעבודת האל צריך שידע כי העבודה היא כמו הרפואה כי כח העבירה
אשר בנפשות כמו החולים אשר נתקן מעשים הרעים הוא כמו הרפואה אשר נתקן
סוג הנזק ותכרז הליחות הרעות עד אשר יהיה כריא והרפואה היא מסני דברים מהרכבת
רפואה מדברים מעולים ומסנוע את החולה מדברים המסויימים בחליו וכן תיקון המעשים הרעים
הוא להסיר הרעים לעצמת המישים ועל כן נזכר עתה הענינים העוזרים על העבודה ומניין
הדברים המסבילים העבודה ותיקן כל אחד דע כי עבודת הכוראית יש עניני רבים
מכשלים אותה והם התאוה והכעס והחטמה והעצלות והענות ומאורעות העולם וחכרת מתו
רשעים ורוע האמונה ולענן הלווענים והחכמות הרעות והגמיות והקנאה ולקין בעבודה סגני
שלא יד את שכרה והכול ירושלא יאמן ביום הדין והנני מסרש כל אחד מאלו הענינים ואומר
בתחלה התאוה היא ראש ושרש לכל המעשים הרעים וכ שיתן אדם רשות לתאוה לא יסאר
מעשה מן המעשים הרעים אשר לא יעשה אתם והתאוה היא מצויה בעשרה הדברים
במאכל ומשתה כנשים בעושר ובשררה וכעסקים וכמלוש וכמרכב ובתענוגי הנזק וכשאר
מיניהם ועל כן צריך אדם לכבוש אותה ולרפא את החוליו כי כל חוליו לא ירפא לא ברפואה
אשר הוא כנגדו כאדם שיש לו קרחת חדה ירפא ברפואה קרות ואם הוא חוליו קר ירפא
ברפואה חמה ועם הרפואות צריך לישאר מכל הדבר מוסף על חליו וכן אני צריך לדעת
התאוה וכח הדובל עניניה וכעשה לה רפואה הנך מזה ואני אומר כי כח התאוה תקים מכל
אחד מעשר דברים אשר זכרנו ואמר כי הנך תאות השאכל והחשתרה הוא כרוכ תתניות
ולחשעוש טוב האכילה והשתיה והנך תאות הנשים חכרת מתי יושר והחכמים והנך תאות
העושר לה תזכר לעניים ולסודרים והנך השררה לתת חסד לשפלים וכסוכים והנך רוב העסקי
לחשוב במות אשר תשבת ותכלה כל העסקים וכל המעשים והנך תאות המלוש שק ואמר
ותחת תאות המרכבת ללכת הגלית תזדולהכניע לבו והנך תאות הערון להרחיק המעדנים
וכל הרופצת לרפא חוליו התאיה ורגיל נפשו באלה הדברים ואם תחיה התאוה חזקה עליו ועביר
על לבו כי במתי ועווב הכל ושוב ש עוכבו כרצון נפשו כדי לרשע נרצון האל ית' שישעונו
בעל כרחו ויסעף חרין האל ית' ואם יתחיל להתעסק כזה ויראה כי התאוה תתקשהו צריך
להרגיל נפשו בכל אחת מעשר מעש ויוסף בכל יום ובכל שבוע וכאשר יקוץ כהם אל יתואש
ידע כי אחריא שר יעסוד על רשעו ימים או יזכר הרפואה עשה כי הכעים אהיו מחתחילו
דבר ולא הציאו לאור ועל כן בהצורך כל זה על לבו מיד יחזור וינחם מרצונו ואם ירצה להרגיל
במשיאל וכבוד עליה בתחלה אך ישם עליה עול חכמות מעש מעש כמו אשר תוכל לסבול
ולא תוכל וזה המצא אשר יחזק קו ישבע לכל יניחנו ואל ירף מנו כפי חצי שעה ואחרי
אשר ירוע כי ישקוד עליו ולא יחסר ממצא אשר שיוסף בה וכאשר ירצה אדם לעשות
ובימים הנזורים איתו על עבודת הכוראית צריך שזכור יום הסות ודין אהיו וענינו וצריך
הרזכור חיי העולם הבא ומנחת הצדקים ונועם נמולו עמם אם ישמור חק אהיו יצריך
שיקרא כרם נים הזורים כתיש בתכראתו כי הוא משכיל מכלם ויזכו למעלה גדולה וזוא
שע יזכה וצריך לחשוב כי בעת הצרות והתלאות או יכנע לכבו הערל וישוכ לאלהיו בעל כרחו
נועלן שוב לו לשוכ בעודנו במרחק ואל ידמה לרשעים הפתאים כי צריך לדעת כי ההפרש

דברים המסייעים לעבודת האל יתברך

אשר בין הרשע הפותה והרשע המשכיל כי הרשע הפותה לא יעשה תשובתו אלא בעת דתו
והרשע המשכיל יקדים מעשים טובים בטרם תבא אליו הרעה כדי שיהיו לו לכנס ולעזרה
בעתות בצרה ואין כונתו באשרי משכיל לחכמים וכנינים בכל חכמה רעה ונכל עכבים
רעים ונדרך ארץ רק המשכיל הוא מי שיראה דאחרונות ויכירם בטרם בואם וידע סוף
העולם ויחשוב באחרתו והסדה השנית היא הכעס הוא מן הסדור הרעירו אשר
ישחיתו העבודה כי כל מי שיש לו כעס לא יתישב העבודה בלבו בשעת כעסו לא ישים
אל לבו לכל מה שיעשה רק ירבה טבועות ויחלל שם שמים ויהרוג לרעהו ויזק לחבירו ואפשר
בעלות חרון אפו ילך ועבוד עבודה זרה או יהרוג נפשו ועל כן לא יבטח ראש בעבודתו
אם לא יוכל לכבוש כעסו ורפואת הכעס היא שנדע מה הם הכחות אשר יעודו הכעס ונהפך
אותם ונאמר כי סגת הכעס יהיה ממעוץ יישוב הדעת ומסכלות הכועס ומחסרון חגרת
החכמים והמשכילים אשר ירחו לכבוש כעסו ומרוב דתחננותו אל הכסילים והרשעים ש
זמפניו אשר לא יכיר כמה מדה מגונה יש בכעס ולא יכיר כמה כדית טובות יש בסכל וארך
אף כי כל סארך אפו לעולם לא יתחרט ולא יצטרך לעשות דבר אשר כל שמעו יחסרות
דק כל מעשיו הם בשובה ונרת כאשר אמר טוב ארך אפים מגבור ומושל ברוחו מלובד
עיר: ודע כי החכמים החסידים גרזחלת חנאי עבודתם יקחו לנפשם זה רתנאי
לכבוש כעסם ולא יכעסו ולא ישתכו אך לבם רחב לקבל מעשה אדם אם טוב ואם רע ואם
יזק להם אדם נכזה תיקר נפשם מלחלל כבודם עמו ולהשיב לו נמולו ואם יזק להם אדם
נכבד יסגלו דבריו ו תאפקו ועל כן ברצות עובד אלהים להסיר כעס מלגו הוא צריך להרגיל
נפשו בהנעוץ קושי לבו וישבע לבל יכעוס וישים בן עיניו זכרון מעלתו וכי הוא עפר ואמד
ואז ינעו לבבו ואם יזק לו אדם ירחיקוהו במענה רך או ישים הדמי רסן לפיו ויהשוב כי לא
יקרא המשכיל משכיל אם לא יהיה מושל ברוחו וכשיביא נפשו במסורת ברית ושנועה לבל
יכעס ימים מספר יהיה לו כמו רפואה מדה כלענה אשר ידע כי תכנענו ממחלה קשה ש
ועזה ונשבע לאכול תמיד מסנה וכשיעשה זה הדבר אפילו שני חדשים ויראה כל מיני הכעס
אשר עברו עליו וסגל הכל בסבר פנים יפות כי יד נעצמו כי הוא גבור ומשכיל המדה
השלישית החנופה זאת היא מן הסדות הרעות אשר לא תתקיים בה עבודת האל ית
כי כל איש הגוף יוסיף בעבודתו לעיני בני עמו ובהיותו לבדו יחליפנה או יגרע מסנה כאלו
עבודתו לבני אדם ולא לבווא וזה יקרא משתף כי יחביר בעבודתו בין בני אדם ובין הבורא
עבודתו לשניהם ועל כן צוה הכתוב והזהיר לא תגורו מפני איש ורפואת המדה הזאת
לחשב בלבו כי כל היגיעה תהיה לריק ואין לו מיגיעתו שכר כי אם חרון הבורא כי הבורא יכיר
כי עבודתו היא להראות לבני אדם ואין לבורא חלק בה ועל כן תפלתו תהיה להטאה ועוד
כי כל חנף הוא כסיל בעבור שיעלה על לבו כי כאשר יוכל לרמות לבני אדם כן ידמה
האל וזה יהיה מסכלות גמורה ועל כן צריך לדעת כי טוב הוא שיעלה ורשעו בגלוי
משיעלימו מבני אדם כדי לרמותם ולסען יקראוהו חסיד ואם המדה הזאת תהיה בעובד
אלהים צריך להרגיל נפשו בהפכה וישים על נפשו נדר לבל יוסיף על עבודתו לעיני
בני אדם אלא מה שידע כי לא יחסר ממנו בסתר ואם יוכל לתקן זו המדה או ידע
כי ישנו רשע האל?

דברים מסויעים לעבודת האל יתברך

המדה הרביעי' העוות דע כי מדת העוות תכטל רוב העבודה כמ"ש גם כוש לא יבושו גם הכלם לא ידעו מי שלא יכלם מבני אדם ממעשיו לא תדבק בו העבודה כי הכתוב אומר טוב עם יי ועם אנשים וכל מי שיחיה ענו לכורא יהיה ענו לכל אדם אם כן נאמר שכל מעיו פניו לכני אדם מעיו פניו לכורא ועל כן צריך אדם להכניע יצרו במדה הזאת ולזכור הרעה שיש בה ושיקטא כענינים בר אותו אותם ובשמעו רזהלתם מלשון כל איש וכאשר ירצה לחסיר זארו חסדה ירגיל להכניע נפשו ולהתבייש סכל בני אדם וילך בקומה כפוכה ועיניו לארץ ויזכור כי העוות ישחת כל עגורתו המדה החמישית העצלות היא מדה רעה תכטל העבודה כי כל אדם עצל לא ישלים עסק מעסקיו ועל כן לא תשלם עבודת העצל כי יתעצל להשלים תנאייה ודע כי העצלה תכא סן הסכלות ומחולשת הלב וסמעות הדעת מפני שלא ידע מדה התועלת הכאה עליו מעבודת האל יתעלה וסמעות קנאות בזריזים הסתעסקים בעבודה וע"כ צריך כל משכיל להזהר ממנה ולבקש תחבולות לחסיר אותה ויקטא בחבריו היגעו יום ולילה בעבודת האל ית' כי כל מי שלא יהיה זריז לא ישיג תועלת וכל מתרפה במלאכתו ישחיתנה כאשר אמר גם מתרפה במלאכתו אח הוא לכעל ססדות המדה השישית הקורות והתלאות הנאות על בני אדם כגון חרשים רעים או טובים או שיהיה במצוח או יעלה למעלה גדולה או ירוח הון או שיקחוהו כשבי או יאכד לו סמין או יחלה הוא או אחר מבני ביתו או יחידת גולה ממצורו או חנוש כבית הסוחר או ימות אחד מאוהביו כל אלה החדשים סורכים כהם וסרידו לכ בני אדם מעבודת האל וישכיחוהו אותה ויסירוהו מלבו אך בעת הזאת ידע וינחץ שכל כל משכיל החזק הוא הרפה כי אם יתחזק ואמונתו קיימת לא יוכלו כל החדשים לחסר מעבודתו כאשר לא יוכלו הרוחות החזקות לעקור ההר הגדול ולהמישו מסקומו כן השכל החזק והאמונה העקרית לא ימישוה כל אה המאורעות וצריך האדם לזהר בעת הזאת וידע כי על זה התנאי בא כברית עם אלה וואחרי אשר התנה על נפשו לעבוד אותו צריך להשלים נדרו ולקיים אסרו וצריך לו להבין לב חזק ואמיץ לקבל המאורעות ויחשוב בהם כשרם בואם וימתינם בכל יום ובכל שעה ובכל חודש ויאמר בלבו אם לא יבאו היום המאורעו יבאו למחר ואם לא יבאו למחר יבואו לאחר מחר וכשיעשה זה ויהיו עיניו ולבו בהם כשיבאו המאורעות לא יטרדוהו ולא ישכיחוהו העבודה כי ימצאוהו מזמן לקבל אורחם וזה מעשה הצדיק כי יחשוב וידע כי העולם נוה התלאות וע"כ עיניו ולבו בהם בכל רגע וע"כ לא יטרדוהו כשיבואו ולא יחרידוהו אך יחרידו למי שהוא בשוח בעולם ויאמר כי לא תבא עלי צרה וכי שלורו תעמוד לו וע"כ כשיבא עליו הפך מאשר חשב יחריד ותאכד דעתו ואמונתו ועבודתו וצריך למשכיל לחסיר נפשו תמיד ואל יבטח בטובת העולם רגע רק ידע כי התלאות מוסיגות לכא וכוה יצלח ותתקיים עבודתו המדה השביעית חכמת סתו רשע דע כי זאת המדה תשיחת כל העבודה וא"ע שיהיה העובד שלם בכל מדותיו אם יתחבר לאנשי רשע תשחית עבודתו ולא יזירושם אם יתחבר למלכים ישיכיחוהו לנאווה ולבקש שררה ואם יתחבר לנערים ימשיכוהו לתענוגים ואם יתחבר לנשים ימש כוהו למעשה זמה ואם יתחבר לאפיקורוסים ישחיתו אמונתו ואם יתחבר לכסילים יאכד חכמתו ושכלו וישכח חק אלהו וימשך אחר מנש חם ואם יתחבר לעושי אונאה וגזל תמשיכוהו נפשו אלהם לאסולא ידע כי בנפשו היא ואם יתחבר לשטים ישתטה עמהם ואם יתחבר לגרועים ונבזים ילמד מעש' בזויים וע"כ צריך לרחק

דברים המסייעים לעבודת האל יתברך

פו

לרחק תמיד סכל אלה החברים ולדעת כי כפי רחוקו מהם כן תהיה קרבתו אל הכורא יתברך וכפי קרבתו אליהם כן ירחק מהבורא ית' ואם לא ידע איך יפחד מהם כי גבר עליו היצר ירחק להפגם ואז יכיר מוסם ובהכירו מוסם אז יוכל להתרחק מהם כי אם יתחבר למלכים ולא יוכל להפגד מהם יתחבר לזקנים ואז ישמע דבריהם ושכלם לעניים ולסרודים ואז ימאס הגאות וגובה הלב ואז אפשר לרחוק מהם בלאט וכשיצא לרחוק מחברת הנערים ולא יוכל להתרחק מהם יתחבר לזקנים ואז ישמע דבריהם ושכלם וחידוהם ויכיר הכבוד אשר ישיג בחברת הזקנים והישישים וההמרש אשר ישיג בחברת הזקנים כין חברתם וחכמת הנערים ואם יתחבר לנשים ולא יוכל להפגד מהם יתחבר לאנשי יישוב ושכל ואז יכיר החסודות אשר נבם אשר הם הפך מעניני הנשים ואם יתחבר לאפיקורוסים וחשחיות אמונתו יתחבר לתם סי' החסידים המופלגים בהכנסת הוהם ורוחו באותות ובמופתים על בטול דעת האפיקורסין ואם יתחבר לכסילים ולא יוכל להפגד מהם יתחבר למשכילים ואם יתחבר לעושי אונאה ונול ולא יוכל להפגד מהם יתחבר לאנשי אמונה ואז יראה איך הם נוהגים ואם יתחבר לגרועים ולא יוכל להפגד מהם יתחבר לנכבדים ויקרים וילמד מעשיהם ורמדה השכינת רוע האמונה סי' שאין בו אמונה מה סוד קשה לסוצא לו רפואה ולמכתו תעלה גם האלהים ביראתו לא ידיחהו ויהפך לו לב אחר ויסיר לב האנן מכשרו ופקדהו כפקודת רחמים כי אין סנה לתקונו ואם יש לו לפניו כל עניני המוסר והתוכחות הכל הוא לו לאין ויחשבוהו ללעג והוא כמו החוליא אשר אין לו רפואה וככלי חרס הנשבר אשר אין לו תקנה ועל כן צריך אדם לשמור אמונתו והכדה הטלעג הלועגים וחרפת החסרפים אין לאדם ליכנס לעבודת האל עד ישת עליו לכל ישת לבו ללעג הלועגים עליו וחרפתם ואם יאסרו עליו כי הוא חנף וגונב דעת הנריות אין לו לשום לבו לדבריהם ויחשוב כי אין שימו כל בני אדם לבנם ללעג הלועגים וחרפת החסרפים לא היה אדם עושה שום שינה ולא מצוה ולא חסד כי לא יסלש אדם מלשון המריצים כאשר אפר שרוו בשם ספיהם ולשונם תחלך בארץ וכמה לועגים אשר לעגם מקנאה וגדופים מפני שיכירו היתרון ולא ישיגוהו ובעבור זה חרפוהו ועל כן צריך אדם שיחזיק בעבודת האל ית' לידע כי לא יחרפוהו כ'א שני אנשי' או כסיל או משכיל ואם יהיה כסיל אין ראוי לחוש לדבריו ואם הוא משכיל המשכיל לא יחרף אדם על עסק נכון אלא אם תהיה קנאה מפני שאין בו המדה החיאה המדה העשירי החכמות יש החכמות משחיתים האמונה כנין חכמות הח' צוניות וחכמות האפיקורוסין וחכמת הפילוסופ' י' כל אלה אין צריך לעובד אלהים לפקוד עליהם רק ירחק מהם בכל כחו כי בשרם שיישין מהם תועלת יאבד אמונתו וידם למי' שאבד חפץ בשביל אחר ולא השיג השני וכמה חכמים בעיניהם חשבו כי עלו למרום החכמה חושבים כי עלו ועמדו בסוד גדול ויעלימוהו פו' לתם ולא ידעו כי רחוק מן האמונה ולא יכירו הדבר כמו הנריא אשר הרגיל במאכלים רעים לאהבתו כתענוגים ונשחרר בנין אכרו והרכנת גופו ונשתנו פניו והוא לא ירגיש ויחשב עצמו כריא והוא קרוב למות וכאשר יתחבר לאפיקורוס תשחת אמונתו מעט מעט והוא לא ירגיש כן הסתעקס בחכמת הפילוסופ' איתרחקו מעט מעט והוא לא ידע אך כונת הפילוסופ' היא ותכונתה היא לדעת ייחוד השם וכשידעו אז יעברו אבל חכמת הפילוסופ' היא כמו חים הגדול וידמה הרוצח לתענוף כן כפי שרצה לרא בתוך חים בשיאמרו לו במצולתו יש פנינים ואננים יקות

דברים המסייעים לעבודת האל יתברך

דברים יהרגו נפש על הדבר הזה כי ישחו בתוך המים וישוטפו לבקש ולא ימצאו וחכמת
הפילוסופיא י שלה בתחלתה דברי והקדמות משכשים האמונה ולא ינטח כל הנכנס בה
שתאבד אמונתו אם לא יהיה לו מלמד בקי וחסיד שיוהרו וישמרוהו מן המקומות אשר תחלש
אמונתו ואז ימלט האדם ממכשולות הפילוסופיא וישג התועלת אשר הוא מנקה אבל
כשיקרא לבדו ספרי הפילוסופיא או יקראם עם רב חכם ושאינו חסיד גסור אין ספק כי
תשחת אמונתו ויפסיד יותר ממה שיריח וזה הכלל הוא עמוד לכל ירא י' ועל כן צרי' ליהרהר
בנו והמדה היא הקנאה כשיראה העובד אנשים רבים מחותים ממנו מתעסקים בעסקי
העולם והשיגו כבוד יקנא בהם וישוב לבקש מעלתם ויאמר בנפשו הנה אה השיגו לזה הכבוד
מפני שנקשרו ואני אלו אבקשרו אמצאהו וצריך למשכיל להשמר מזאת המדה והמדה
היב הפתיות כי עובד אלהים בראותו אנשים עובדי האל כי עובד עבודתם ושנו לעסקי העולם
זהלכו אחרי תאותיהם ואמר הנה מלוני עובדתי אעשה כן גם אני וזהו תכלית הפתיות
והמדה היב כי יקץ אדם כשלא יראה שבר עבודתו יש אנשים מתעסקים בעבודה וכאשר יבא
עליהם צער יבטחו על צדקתם ועל תפלתם וכאשר יראו כי לא תועיל יקצו בה כל שכן אם
יראה דרך רשעים צלחה והוא עומד בצער או יתקצף וזה יתרון בין המשכיל והכסיל כי הכסיל
יעשה הדבר הזה אך המשכיל לא יעשה וישכילו כי עבודתו כאין וצדקתו כאפס ומי יראו
שיהיה בה די להנצל מעונש אלהיו ואל יבקשה עליהם כזאת המדה היב הכליות
או הדומה לו מרוע הנפש וחסרון זכותה ואולם זכרנו זאת המדה מסודות רוע הנפש בין שאר
סודותיה מפני שנראה כי כשתהיה הנפש נדיבה נכללים בה רב המדות הטובות אם כן נהפך
זאת המדה ונאמר אם יהיה אדם כלי אין זאת המדה הרעה בו לבדה רק אחת מלבד אלה
וזאת עלתה על כלנה ועל כן אומר כי המדה הזאת תשחית העבודה כי כל מי שיביא כלי לא
יעשה צדקה בעתה ולא יעזור אביו כי אם בעל כרחו וכל מצוה אשר יביר בה תועלת יעשנה
במשפט ואם יכיר בה אפילו המסד מעט מהינו יקל נה ויביא ראיות עליה עד שיתירנה
ויעשה בה חרטה ופשרה כגון אם יקנה כבש וישחטוהו ונמצא שרפה ויוכל להביא הלכות
וראיות להכשיר אותה יעשה וכן אם יכנס עליו שבת יודמן לו עסק שאם לא יעשנו יאבד לו
מסון כי ראיות כי הוא סותר לעשותו וישים ראיתו אשר יעשה אותם האדם וחי בהם וכל זה
יבא מכח הכליות ועל כן אי אפשר לכילי להיות עובד אלהים בשביל רוע לבנו ועינו אשר
בשביל פרוטה יתיר כל איסור וכל שכן בינו לבין עצמו כי לא ישמור לא איסור ולא היתר כלל
בדבר תועלת ועל כן צריך לעובד אלהים לבל ילכד במוקש הכליות כי ירמה אלהי בחלק
שפתיו ויראה לו תכלית החסידות וכשיודמן לו שום תועלת או ריוח על מנת שיתיר איסור או
יאסור סותר יעשה וכן כשיודמן לו אכוד מסון לא יניח עצה ותחנולה אשר לא יעשה כדי
להציל הונו והכסיל ההוא לא ימלט נפשו ועל כן צריך לכילי להסיר עצתו מן המדה הזו ואל
ימכור עבודת אלהיו כעבור מחיר נבזה וגרוע כי כל מי שישמור מצות אלהיו לא ישיר לבו
לאכוד מסון עליו וכן לא ישמח בתועלת שתבא בחלול המצוה וזה הנקרא רא י' אשר המסבך
אחר אשר ביראנו עיקרי העבודה ועמודיה והענינים הששחיתים אותה צריך לבאר כל ענין
בעניני העבודה ונזכור בתחלה שסות ואחר כן נפרש אותם כפי יכולתנו האחד בהרגל אדם
בשני לסנות ולעבודת האל ית' ולבאר כל סודות התרגל ומי דרכי התפלה איד' הסודר ענינו

דברים המסייעים לעבודת האל יתברך

מז

ופרישתו איך יהיה הב' לעשות אדם תשובה על חטא נעוריו הנ' ללמוד תלמוד תורה ודבר
 רבות נו' ולדברי אלהים הד' להזדרז כפי נחו מדברים המשתחיתים העבודה הה' לקרוא כל
 נוראות הבורא ונפלאותיו אשר עשה עם חסידיו כגון נפלאות מצרים והים והסדבר ומעשה
 פגלת אסתר וזולתם ולקרוא כמו כן דברי נוראותיו ועונו ואמו על עווביו כגון אשר קרה לקרח
 ולעדתו ה' להסמר בתחלתו לכל ישנה וישכח וענין הפלתו איך תהיה זה בענין תעניתו איך
 יקרה חח' להסתיר עניני עבודתו מבני אדם ולהעלים כפי יכולתו דס' לשום להרגל עבודתו
 מס' ואז יוכל לשקוד עליה ה' לחלק שעות היום והלילה ולסדרם היא לסדר לעני' סחורותיו
 ועסקיו ואומנותיו היב' להתעסק בצרכי ענייב ולהחזיק בידי סרודים היג' לבקר תמיד
 בית הקברות כי אז ננעץ לבכו הערל ולעמוד על חוליב בשעת מיתתם ואז יכיר כי הכל הנל
 היד לסדר מאכליו ומסקיו ותעניניו וברכנתו כמשפט הס' להתחנן ככל תפלה מתפלותיו
 להצילו מיצר הרע עד יום סותו הי' אם ידוי לו בניס איך ירגילם ואיך ילמדם סנעויותם
 הי' לקחת אשה אם היא מנוי רהי' לשום כונתו בעבודתו לאהבתה הא' ואהבת הא' תשלם בד'
 דברים להתחבר עם החסידים חכמים ולרחוק מחברת הרשעים וחכילים ולהתעסק בדברי
 רז' ולכלל ספר בן הספרים הקדושים ולרחק סחכמות חיצונות וכשירגיל אדם גאלה הד'
 עליו נאמר עושה אלה לא ימוט לעולם הואחד כהרגל העבודה ודרכיה דע כי כל
 הרוצה לעבוד את אלהי עבודה נמורה בלב שלם לא ישונת כי אם ברוב השק דה נאוך הימים
 ברוב ההרגל ושלא יקוץ בהודע כי עובד אלהים ימצא טורח גדול בתחלת עבודתו וכעס גדול
 באחרית עבודתו וכן כל מעשה אשר יעשה אדם ימצא יגיעה בראשונה ומסור ככדות היגיעה
 באחרונה ועל כן הרוצה לקבל עליו עול העבודה צריך להשכב בכל הנאותיה ולהסתכל בהם
 תמיד וירגיל עצמו בראשונה לעשות דמעשים הקלים ואל ירחיק על עצמו אכל כל אשר ילך
 יוסוף כאשר אמר והיה להם דבר יי' צו לצו לצו קו לקו קו לקו וציר שם וגו' וכראותי כי
 יוסוף יותר מאשר יוכל לסבול יקל מעט מסגנו לבל תקוץ הנפש בו פתאום ואחרי אשר יקל
 מסגנו ויעברו עליו ימים ישוב לקיימותו והגני זוכר לך דמיון בהרגל דרכי העבודה לכל תכנך
 עליו כגון אדם הרוצה לענות נפשו בצומות ואיז מנחתו לסבול תעניות ע"כ צריך בראשונה
 להתענות יום אחד בחדש ויתחיל בימי דקור כי הימים קצרים וגופו חזק ולא יזיק לו החוב
 ויעמוד על זה המנהג ימים ואחרי כן יוסוף מעט ויהיה תעניתו בימי החום לא בימי הקיץ
 ואחרי כן יוסוף מעט להתענות בימי הקיץ ואם יצטרך להתענות יום בכל שבוע ידע כי היגיע'
 שיסבול יהיה בכעס הראשונה ושנית וקצת היגיעה תשאר בג' ומעט מוער ממנה תשאר
 בחמישית ובששית וכשיתחיל להכנס בשביעית לא יגיע בה שום יגיעה כלל וכראותו כי
 יקוץ ויגיע בתעניתו או בענין עבודתו יעביר על לבו כל הטובות והתועלות אשר יש לו מן
 העבודה ההיא ויהיוק אשר ירחיק מעצמו בה וידע כי הצום יגיע אלכ וצריך לכל הרוצה
 ללמוד ההרגל שידע כי כל עובד עבודה ומתעסק בשום מעשה או יגיע עצמו בדברים כבדים
 צריך בראשונה לחשוב בטוב הבא עליו בעשותו אות וברעה הבא עליו אם לא יעשנה וכפי נוד'
 הטובה הבאה עליו כן תהיה רוב תאותו לעשותו כי אם ידע כי תנא אליו הנאה גדולה מסגנו
 תקל בעיניו היגיעה אשר ימצא בה כגון שכר עובד אדמה אם ירגנו לו מחיר גדול כשגיל
 שמתו בסחיר הרב אשר ימצא מסגנו לא יקוץ בה ולא ימאסנה אך תנעם לו יגיעה

דברים הכסילים לעבודת האלהים

ואולם יש אנשים אומרים כי לא תערב היגיע והעבודה לעובד אלא אחרי אורך ימי בעבודתו ואז יכיר הטוב והרע וידע כי יש לו נסול עליו ואז יוכל לשקוד על עבודתו ולא יקפץ כח אדן בהתחלת דבקי בעבודה יקפץ כח וימאטנה מעתים רבות ויזנחה ועל כן אשיב עליהם ואומר כי לא ידבק אדם בעבודה אלא בארבע דברים אחרי דעתו נסולו ממנה ואחרי עסודו בה שנים רבות ואחרי קנותו שכל טוב ואחרי דעתו סיד התאוה והמכה בכל המעשים כי כל כרחיל לעשות שום מעשה אם יהיה לו כמעשה ההוא שום הנאה תכנס בלבו תתאוה כי כן כל מעשה שיש בו שום הנאה ליכנס בלבו האדמה ראשונה ואחר כך תסור ותכנס בלבו השנאה ולקץ ימים תסור וכן יתחלפו תמיד יסור האחד ויבא השני אך אם תהיה הנאה העובד כעבודתו גדולה ויש לו שכל תעמוד האהבה ימים רבים והשנאה ימים מספר ואם לא יהיה לו שכל טוב ואין לו בעבודתו הנאה גדולה או יבא עליו ממנה הנאה מצד אחד ומהוכח מצד אחד תעמוד האהבה ימים מעטים והשנאה תאריך ימים וכאשר יתחלפו מעט רבות אם יתחדשו לאדם חדשים טובים בעבודתו אז תוסיף האהבה ורחגל ואם יתחדשו דברים רעים תוסיף השנאה ואם לא תתחדש בעבודה דבר יהיו שניה שווין עד יבא השכל ויכריע ביניהם כי אם יהיה השכל טוב תתחזק התאוה בשביל ההנאות הבאות ממנה ואם תחלש האהבה תתחזק השנאה ותלך הלך ונדל ותרמקש האהבה ככל יום ואחרי אשר גלינו סוד האהבה והשנאה נאמר כי צריך לבעל העבודה להכיר בתחלת עבודתו כי האהבה והשנאה נלחמים שניהם מעט יגבר האה ופעם יגבר השני ועל כן אין צריך בתחלת עבודתו להיות חושש אם יקפץ בה כי זה משפט האהבה בתחלתה כי תגיע לתכלית ירוע ותחלל ואחר כך תשוב ותתחזק ותתחדש כנשר ואחר כך אם תחלש האהבה ותכבד השנאה אל יהי נואש מן העבודה וקידע כי לקץ ימים תחלף לא אם האדם נכער מדעת ולא יכיר מהטעם שיש בעבודת הבורא או יאריכו ימי השנאה ויעטו ימי האהבה וכל אשר תלך תתחזק השנאה ועל כן צריך למשכיל בתחלת עבודתו להרגיל נפשו בלאש לבל יקפץ בעבודה כי כתיב האהבה בלב לעצות דבר מצוה צריך למהר לעשותה ויבא ותו כי תטעש האהבה ותתחלל השנאה יש אנשי חכמי לב ישרווחו על נפשם ולא יצוהו להקל מעל הם עד אשר תסור השנאה ויש אנשי סכל לא יוכלו לסבך שנאהם ויקוצו כמעשה החוראוי ויהיו עד אשר יאבד מרשיתם ולא יחזקו כמקצתו ולא ינחמו הכל לא יאבד מהם ועל כן צריך למשכיל בראותו כי כתיב השנאה בלבו ויקפץ בעבודה לבל יציה כל המעשה ואל יאבד אינו הכל עת ואחרי כן אחזר ליו כי אם יניח הכל יאבד מידו ואם יחזק ממנו כמקצתו ללא אבד כגון מי שנזר אכר מאיכרו אם נזר כל האכר מן המין אין לו תקנה ואין לו רפואה ואם נשאר אכר מצודה כגוף יש לו תקנה ויחזור לקדמותו כשידפאהו וכן יש לבעל העבודה לעשות ככל קניינו עבודתו כגון וצד בתשואה יתחיל להתענות ימים מספר ואחר כך יקפץ כחם אל יטען עצמו מן הכל רק ישנהו סאודו שיטעו או אצילו עם א' בחדש וכן אם יתחיל להתחלל ויקפץ בתפלה יתחלל ימים בשבוע או פעם אחת ביום ואם יתחיל ללמוד ויקפץ בה יקרא מעט בכל שבוע ודע כי לא ימוץ אדם בשום מעשה רק בהתחלתו וכאריך בו ימים ושנים יהיה לו הכל מנהג ותרכיבו נפשו ואף על פי שיש בו פורח גדול כי בן נראה כל החייל עצמו לאכול דבר שלא נאכל מןו או דבר אשר יאסנו או דבר מרעם תנהג בו ימים סאו לא יכבד עליו ויהיה לו כמנהג וידבק בנפשו על כן יאומר

דברים מסייעים לעבודת האל יתבוד

כי הסגול נמשו בעבודה אל יתחיל בעניינים קשים כי אם בעניינים קלים ואם לא יוכל
 לעשותם אע"פ שהם קלים יעשה קצתם וכל אשר ילך יוסף על דם ובראותו כי הקוץ
 נמשו יעט מהם ויעשה קצתם ואל יגיד הכל כמו שפירשתי והעניינים הקלים הם כגון
 התמלה ושלת שלום ולעזור לעניים כפי יכולתו ולקבר חולים ללוות נתיב אן העניינים
 הכבדים כגון להתענות בצומות ולהסנע בכל תאור כשיזמן לו ולהשכר מן האונאה והגזל
 והשבועה והכעס והקנאה ולאסור מותר ולהתיר אסור יש לאדם לחנך נפשו ולהרגילה כאשר
 ירגיל האב לגנן ללמד אותו דרך ארץ כי הוא צריך כראשונה ללמד לו העסקים הקלים אשר
 אין בהם פחד ולא יגיעה וכל אשר ילך יוסף עליהם ואז לא יקוץ בהם וכן אדם נחלה
 ילמדוהו העסקים הכבדים יקוץ בהם ויהיה לו סבה למאוס הכל ולא ישוב לו ועל כן אין דבר
 אשר יוכל המשכיל לכבוש בו יצרו כמו שיזכור לנפש הטובות והרנאות שיש בעבודת האל
 והרעות הכאות למי שלא יעשנה ואם תאמר כי יש אנשים אשר לא ישמעו ולא יבטחו מדעתם
 בשכעם המדות דא ותוכחותיהם דע כי האנשים ההם אין לו לחלק בהם ולא בתפלתם וראוי
 להעלים עיניו מהם ומן תפלתם ועליהם נימר אם ישמעו ואם יחדלו וכבר זכרתי לך בכל עת
 בלחם היצר עם השכל ועל כן בכל עסק מעסקי האדם אם תעלה מלחם בין שניהם ואם תראה
 האדם הולך בעסקיו בדרך מישור דע כי השכל גבר על היצר והכניעהו על כן אנו צריכים חייבין
 בכל עסק לעזור לשכל בסלחמתו כי השכל והיצר הם שני גבורים נלחמים אך היצר מפני
 אכזריותו וקושי טבעו ומפני נעימות השכל ודקות טבעו היצר תקוף מן השכל ולפעמים
 יהיו שוים בכח ואם יעזור האדם לאחד מהם יהיה החלש ונדף ועל כן אנו צריכין לעזור לשכל
 אחרי אשר שניהם שוים ועל זה נאמר ראה נרחתי לפניך היום את החיים ואת הטוב הוא
 השכל והמת והרע הוא היצר הרע והוריענו כי בזה נכח זה ועל כן צונו לעזור לשכל כאשר
 אמר וכחרת בחיים ועל כן אמרו רז"ל הכל כידו שמים חוץ מיראת שמים מפני שמלחמות
 השכל והיצר שוין ונתן הנבוא ית' ושות לאדם להמשך אחר מי שרצה משניהם אבל אם
 ימצא האדם הן בעיני הנבוא כשרצה להמשך אחרי היצר ולעזור אותו יודמנו לזמונעיים או
 מעכבים או דברים מטרידים ולא יניחנו הנבוא לעזור ליצר זהבוא יעשה כוח לאדם
 בעבור חסדי אבותיו או בעבור אשר יכיר לבו כי הוא נאמן או בעבור כי יכיר כי באחרונה
 יהיה חסיד גבור ויהיה הן הזוכים לראות פני הנבוא ומן הקרובים אליו וכשיכיר הנבוא מה
 שיעתיד להיות ירצה שיהיה נקי בעת שישוב מדרגו הרעה ויהיה קדוש וע"כ אנו אומרים
 בתפלה השיבנו אבינו לתורתך כי נתפלל לכל יודמן לנו שטן מעכב אותנו כאשר אין להם
 הן בעיני האל לעצות טוב יניחם הנבוא ללכת בשרירות לבם ועל זה נאמר ואתה הסכות את
 לבם אחרינית זע"כ כשירצה אחד מהם לשונן מרשעתו וכיד הנבוא כי לא ישונן בלב שלם
 יזדמן לו הדברים המונעים ומטרידים אותו כמו שאמר כי נתנו לראות פני וחו פיה הסכות
 את לבם כי הרשעים בעשות עבירה לא יזדמן להם מונע כדי שתצא רשעתם שגבל לידו
 מעשה כאשר אמר למען תפוש את בית ישראל זע"כ אמר הנביא ע"ה לסה תתעניי מדרוכי
 וכן הוא אומר אל נא תסאסנו מן יזדמנו לנו באורעות יעכבו אותנו מעבוד אותך וצרי ליעל
 העבודה כהשבו לעשות מצוה ויצאנה לאור מדרה יש לו להכיר כי מצא הן בעיני אלהינו כי
 הנבוא אזהב אותנו וכשירצה לעשות עבירה ויזדמנו לן דברים מטרידים ולא רשלים לן יצ

ענייני התשובה וכדר הרפלה

כי מצא חן בעיני אלהיו כמ"ש דוד ע"ה חיי' אצור מנעני מהרע אותך ויש לנמלט מן העבירה
לחזיר כי חכור נחר בעבודתו ובתפלתו ועל כן ישמרהו מהתעסק במעשים מסוגי' כדי שיחא
בקי' וקדוש לעבוד אלהיו ובעבור זה צריך כל אדם לעזור לשכל וכדבר הזה יגבר השכל על
היצר ויש לאדם בעשותו עבירה ויתגבר עליו היצר עד עשותו חפצו הוא חייב להנחם אחר
עשייתה וידאג וישתדל ואם יעשה כן יהיה לאות עליו כי ישיב מעשיו ברוכ הימ' וכשיתעצב
אדם באח' מ' שלשה עת' יש תקוה לאחריתו להשיב מעשיו האחד טרם עשותו העבירה והשני
בעוד עשותו העבירה והשלישי אחרי עשותו אותה ואסור ינחם טרם עשותו אותה היא טוב
מכלם ואשר ינחם אחרי עשותו אותה הוא רע מכלם וזה ידמה למי שינחם ויעשה תשובה
בשעת מיתתו ולא זכר אלהיו בעת בריאתו וכנסתו בשלותו ועל כן אין בה תועלת. השם
יצילנו משאון היצר וישיר דרכנו ויעזרנו להשיב מעש' נו בזה ובכא וכן יהי רצונ'.

שער השביעי בענייני התשובה:

ובל הדברי' התלויין בה והנלוים איה מסדר התפלה וענייני הפרישות:

דע בני כי כאשר חולי' הגוף בא מהשתנות מסד' התערובת אם בתוספת אם בגרעון או
בשנוי כחם והתוספת הוא כגון שירכה הדם בגוף ותעורר חליים קשים או שתרכבה המרה
האדומה או חשדורה ותעורר חליים משינוי' או שתרכבה הלי' ההלכנה ותעורר כמו כן חליים
וכאשר התוספת תעורר חליים כן החסרון יעורר חליים אחרים הפך הראשונים. גם כל אחד
מאלה התערובות כשיעמוד בקי' הסיפור וישנה בהם שינוי רע יעורר חליים כגון הדם כשיהיה
שרוף וישתנה להיות שחור וגם אף על פי שלא יחסר ולא יוסיף יעורר חליים. וכן כל אחד
כשיוסף על הקיבין בכמותו בין באיכותו יעורר חליים על כן צריך לגוף בעת יעוררו עליו חליים
באחת מאלו הסכות שלשה או בסקרה אחר זולתם כגון הכאה או שרפת אש או ביגיע' הגוף
וכדומה לו ראוי למסר' לרפאת המס' כשרם יגדל ויוסיף החולי וכפי' תוספת כחו תחלש כח
הגוף ויתקצץ על האדם הזקן ויאבד לפיכך אמרנו שצריך לכל משביל כשירגיש חולי' בגופו
למסר' לרפאתו. וכאשר אפרנו כי חליים יתעוררו כגוף כן יש לנפש משני הכחות או משני
האיכות או משניהם כאחד או מסקרה אחר וחולי' הגוף הוא חלוק סנהנו כשיחלשו פעולותיו
השבועיות או ישתנו בזה יודע החולי' וכל עוד הינת פעולות הגוף השבועיות הולכות לתוסם
ונותנות על מנהגם ולא תכטל דבר מהם ולא ישתנה נאמר כי לא יקרא האדם חולה והנה לך
האות במה שנכדיל בין החולי' והבריאות ועל כן נאמר כי לנפש עצמה כמו כן חליים רעים
יבואו מהסכות והם החגרשים וכל אחד מהם יחלי' אנה בין שיוסיף הדבר הסחלי' באיכורו
בין שיחסר ויודע חולי' הנשמה בשעת שישתנו פעולותיה הנפשיות או יתכטל אחד מהם ועל
כן צריך לרפא אותה ולהראות הדרך אשר בה יוכל לתקן ענייניה. ונאמר בידוע כי כל דבר
פועל לא יהיה פועל כי אם לולתו כי לא יתכן להיות אבר מאיברי' הגוף מכה ומיכה ולא הפה
אוכל ונאכל ולא העיץ ונראה ולא היד בונה ונבנה ולא הנר דולק ומדליק אבל הפועל
זולתי הפועל ואי אפשר להיות הפועל והפעול דבר אחר זולתי הנשמה לכה כי היא יודעת

כל הדברים הידועים ויודעת עצמה אם כן היא יודעת עצמה ויודעת לעצמה
כי בעלי' הפועל הם הנברא היא ידוע ואינו יודע פועל ואינו פועל והכורא יודע ואינו
ידוע מברואיו והשלישי הנשמה אשר היא בינונית בין הבורא ובין הנברא וקבלה מכה הבורא
להיות

ענייני התשובה וסדר ההפלה

יח

להיות יודעת ומכח הנכרא להיות ידועה והנכח אשר בה היא יודעת תמיד כי לא תסור כלל
 מפני שהיא פועלת הכל ואין לה פועל ועל כן לא פעל בה הכיח פעולתו והנכח אשר בה היא
 ידועה תמיד כי תמות מפני שהיא פועלה לדבר אחר ועל כן נאמר כי ישנה שני כחות כח
 יודעת וכח ידועה כשתגבר אחד אין כח לשני כי הוא הפכה ועל כן נאמר כי הנכח הידועה היא
 הסכלו בעונות כי הידועים הם המתכות והצמחים והנבראים ולא תהיה ידיערה הנפש אלא
 בדבר שסכלה קודם זה ועל כן נשגב הנורא משלוש בו הנכח היודעת כי אלו יהיה יודע יהיה
 הוא ידוע ואחרי אשר הנפש יש בה אלה הכחות נאמר כי אם תגבר גדה כח היודעת לדעת
 דרכי האל ותכוד ועניניו והדברים הטובים בעיניו לא שתהיה הנפש יודעת אותו רק דרכי

ומדותיו והמעשה הטוב בעיניו ותחביר אליהם להיות יודעת קצת מעניני בראיו ומסודות
 בריאתם זאת הנפש לא תמות כלל אך אם תחלש זאת הנכח תהיה בה אולת ובידוע כי זאת
 הנפש תמות כאשר תמות נפש הבהמה ועל כן לא נא כי נפש החי כשיהיה רשע היא נקראת
 נפש יודעת כי אין כונתנו לחכמות הזרות כי אם אל החכמות הישרות אשר ילמד אדם מהם
 דרכי האל לזה יקרא חכם וזאת תהיה ולא תמות נפשו כלל ועוד אומר אחרי אשר התבאר כי
 הנפש היא פועלת בעצמה ובזולתה כי כאשר היא יודעת זולתה תדע נפשה וכל כיה שתפעל
 בזולת אם לדעת זולתה או לדודיע דעת לזולת כי היכל לפעול לעצמה לדעת עצמה ולהודיע
 הדע והנה יצא מדברינו כי דמסכיל כמו שילמד לאהרים ויכל ללמד לנפשו ולא יצטרך לזולתו
 כי הנפש היא המיסדת והמיסדת ובשכיל שיש באדם הנכח הזה שהוא יכול להזהיר נפשו
 נתחייב לקבל עונש על הרע ושכ על הטוב מפני שיש לו כח להזהיר עצמו ואין צריך לזולתו
 כי הנכמות לא יוכלו להזהיר לזולתם ולא להזהיר עצמם וכן התינוקות ודסרי הדעת והחוש
 וחאלם על כן אין להם עונש כי לא יוכלו להזהיר עצמם ואין להם שכר מפני שלא יעשו כבודם
 מעשה ממעשי הישר ובעבור שיש באדם כח להזהיר נפשות נאמר כי זה הנכח הוא השומר
 אותו וכשישגה השומר אותו עד אשר יאבד השומר יענש השומר וכן כשתשגה הנפש היודעת
 ולא תשמור את עצמה עד אשר יאבד השומר יענש השומר וכן כשתשגה הנפש היודעת ולא
 תשמור את עצמה עד שתאבד נאמר כי תאבד בעונה ומלמד זה העונש על אשר לא שמר נפשה
 וזה סבואר כאשר אמר והצופה כי יראה חרב ולא הזהיר את העם ותבא חרב ותכח נפש הוא
 רשע בעומו ימות ודמו מיד הצופה אדרוש ואחרי אשר הנפש תהיה השוכרת וההמורה אצל
 האבד תאבד בעונה ועוד ספני שהיא שומר תענש וזו ביאור גדול על העונש והסכל בעולם
 הכא ודע כי כח השומר לא תהי לחסרי השכל כמו שאמרנו אלא לפי שיש לו שכל כי הנורא
 לא יתחבר כי אם לאנשי השכל כאשר אמר רק את כל ידעתי מכל משפחות האוכה ועל כן
 אחרי אשר יתחבר אליהם יקריבם איו ועל כן יענש אותם ולא יענש הרשעים הרחוקים ממנו
 כאשר אמר נקרוי אקדש ואחרי אשר ביארנו זה העקר הגדול נאמר כי המעשים ררעי דומים
 לחללים כמו שזכרנו כי בעת ישרנו דתערובות אם באיכותם אם נכמותם ישתנה נכחם הדם
 אשר הוא קיום הגוף ומעמידו ובהיות הדם צלול ויכוב יפרח הגוף ויאיר ויהיו כעשי במישור
 וכשישתנה ירד וידולש כי דאיברים כפני שאין הדם צלול בכה יהדקו על כן הם חלוקים
 זולים כי התערובות הרעות יתערבו בדם הדוא יפקה כל הגוף וירד הגוף מפניו

הדם וישתנו פעולותיו

עניני התשובה

ועל כן אמר כי הנפש תחלה כמו הגוף וחולי הנפש יבא מחמש סבות סמראה העינים ושמי האזנים ומלאכת הלשון והשפתים ועסקי הידים ותנועת הרגלים ומלכד אלה החמשה הגלוי יש סבה אחרת פנימית מצד ערכת בנפש והיא המחשבה ומסנה תעורר התאווה אשר היא יסוד כל העכירות אך המחשבה היא מן הנפש ולא יהיה לנפש גוף ולא היתה מחשבתה עבודה ורעה לא זכה לנפשות המלאכים ואולם מפני חכמתה לגוף היתה המחשבה נסת ועבה והיתה מעורבת עם מכחות עליונות ופעם מעניינים תחתיים והדמיון לזה כלא אחד מהמלאכים הונח באדמה ונכרא לגוף והיה כאחד ממנו וצריך לנו לחשוב כי יש שני כוחות נלחמים זה עם זה אחת נמשכת למעלה למעשים עליונים ואחת נמשכת לעניינים תחתונים כשני שותפין אחד חכם ואחד כסיל כשישתתפו בעצם אחד ויעש כל אחד מהם עסקו בעסק ההוא תראה עסק הכסיל משובה וגרוע ועסק החכם נחמד כליל יופי ואם יעסקו בעסק אחד אשר לא יחלק ולא יוכל כל אחד לעשות מעשהו לבדו כי אם נחברו שותפו תראה המלאכה ההיא מעורבת בין טוב ובין רע אבל אם יהיה לאחד מהשותפין כח ויתרון על השני תראה פעולתו יותר מפעולת חברו אם יגבר הכסיל יראה הגריעות והחסרון ורוע התיקון גובר במלאכה ההיא ואם יחזק החכם יראה במלאכה ההיא התיקון והיושר והיופי גובר על כן אומ' כי כפי כוח הנפש או העולות יראה מכחה המחשבה ואם תהיה המחשבה נוטה לרברים עליונים יהיו הפעולות הנאות מכחה נוספים לחסידות וליושר והיו פעולות הרגשים החמשים אשר זכרנו נמשכות ליושר ולחסידות ולא חמשה הרגשים הן כמו תועלות הנדין אשר ברכים ילך הדם להשקות כל איברי הגוף וכן אלה הרגשות חם תועלות ולכן כח כחות המחשבה להשקות את הנפש ועל זה אצרו ולא תתורו אחרי לבבכם וכן אף ליבא ועינא תרי סרסורי רעיונה ניתנו וכשיתעורבו המעשים הרעים בנפש ישחיתו פעולותיה עד אשר יסורו ממנהגם כאשר ישחיתו התעורבות מעשה הגוף כן ישחיתו המחשבות הרעות מעשה הנפש ומעשה הנפש היא הרעה והשכל והדבור והענוה והיראה והתקוה ושאר כחותיה הטובים וכשתתעורב בה התאוה הרעה תשחיתם כלם כאשר ישחיתו התעורבות מעשה הגוף כן תשחית תעורבת התאוה מעשה הנפש ועל כן אנו צריכים לרפאת זה החולי על דרך רפואת הגוף וכאשר כאשר החולי הבא מצד תעורבות צריך בתחלתו רפואתו משלשלות מטהרות את הנפש מכפנים ואז תיעיל הרפואה מכחוץ כי אם תתן לו רפואה או משיחה או תחבושת והנפש עומד בעניניו לא תיעיל הרפואה רק להרזר התעורבות ותוסף על ההיוק כש' ונוסף גם היא על שנאנו ועוד מה תוכל הרפואה לעשות מכחוץ והאורב יושב לו בחדרו וכפי אשר תתקן הוא יקלקל ואבד הגוף בין מלח' שניהם ועל צריך לטהר הגוף וכשיהיה נקי או תיעיל הרפואה כמו הריעה המשובת אם תרצה לצבוע אותה לא ידבק בה צבע מפני הזינפים עד ירתיציה היטב ותהיה נקיה וכפי שתהיה נקיה תקבל הצבע היטב וכן הנפש כשנדיח מנהג תלמי המחשבה הרעה והתאוה הנעלית או תרדק בה כח' ותשובה כמו הנגד החחוץ ועל' אם' ש' דעה ככל עת יהיו בגדיך לבנים רומזו לנקיות הלב כלום תהיה כונתך בכל עת שתהיה לך ברואו ריבול לקבל המעשים הטובים וכן אמר בתשובה יעזוב רשע דרכו וא"א אין מחשבותיו וישוב אל י' וירחם ז' ואמר כי כשיחלה הגוף נקט רפואה שתהיה כנגד חולי הגוף וכפי ריחוק החולי מקו המישור לצד אחד יהיה חוזק הרפואה לצד אחר כגון אם

בא"ע הנוף חסימות מעט נתן לו רפואה קרה מעט ואם תדויה חסימות רבה תהיה קרירות הרפואה בתכלית החזק כי לא ישוב החסימות לקו חסישור כ"א בקרירות שקיר אותו כפי רחוקו מקו חסישור כרפואת הנפש אשר תפליג באהבת סמוך ירגיל האדם נפשו בצדקת ולהסיר התאוה והבצע וזה יהיה בשמחתו בחלקו ושיזכור כי הכל יאבד ושיחשוב כי המורה יבואוהו פתאום ויתחבר לחולים ויתכונן במתים ויעמוד בבית הקברות ויכיר כי מחר יהיה כאח' מהם וכן רפואת הנפש מאהבת נשים לסאוס אותם מ'אוס כפי אהבתו ולזכור את סומם ומדותיהם הרעות וכי הם רשת לאדם ובשבילם ישכח עבודת אלהים וכן רפואת הנפש מן הגאווה יהיה בהצנע לכת ואם חוליה ברשע וחונף תהיה רפואתה באמונה וצדק ובעשותו רפואה לאחת סוף הסדות או זולתם ירגיל הנפש על הרפואה ימים רבים כי הרפואה לא תסיר החולי ברנע אחד כי אם ניסים רבים כשיחמיד אותה ויחדשנה בכל יום וככה רפואת חולי הנפש והנה לך דמיון להפא הגאווה ירגיל נפשו בשפלות הלכ ובהצנע לכת ושאת שלום לכל אדם וכשבועה לבל ידבר בגאווה ואל יתגאה על עבדיו ולא על שפלים ממנו ואם שמע הרפתו ממנו ידום ואם יזיקוהו יקבל ויכנע לא כי בכל זה תכנע הגאווה וחסור אך לא יום אחד ולא יומים כי אם ימים רבים וידור נדר לשקוד על זה זמן קצוב כמו שזכרנו ואם יתגבר עליו היצר יום אחד יתענה ויתן צדקה ויתודה חסאו ויוסף על הזמן כדי שיהיה לו למשמרת בפעם שניה ויזהר מן ישלות בנו היצר ובוה ישקוד על המצוה עד שתשוב לו למנהג כאשר אמר החכם מנעורי חייתי עז פנים ולא נכלמתי מעשות כל רע עד אשר קנאתי בחברי והרגלתי נפשי בענוה ולא היתה מלכי כי אם בהכרח וכשבועה וכאשר שקדתי עליה ימים וראיתי נעימותיה חשקתי בה ודבקה נפשי אחריה ויצא שמי באנשי דורי כי הייתי בתכלית הענוה וכן אמר כי הרצוה היא מן החללים הרעים המסירים נפש האדם ועל כן אנו צריכין לזכור כל הדברים אשר בהם תוכל התאוה להתנפל ואלה הם כשיהיה רגיל ברוב אכילה ושת"י ובחברת הנשים גם ברוב העושר והכבוד גם ברוב השלוח וההשקט וברוב הפתיות וחסרון השכל וברון התענוגים וחסרון חברת החכמים והחסידים גם בחכרה אנשי כל על ואנשי רשע לפיכך תהיה הרפואה להמעיט אדם מן דהרגל בדברים האלה ויהיה מאכלו ושתיתו כמשפט ולא לשובע ולא יאכל מאכל חסין בתבלין כי בזה תחלש תאוה המסגל וימעיט מחברת הנשים ומלשחוק עסה ומלקראו ספרי החשק ויזכור כל מום שיש בהן ובוה תחלש תאוה וכשירגיל בזה תחלש תאוה המסגל וימעיט מחברת העשירים והשרים ובוה תחלש תאוה העושר והשרר וימעיט מעסקיו וספורותיו ויזכור כל מום שיש בהן ובוה תחלש תאוה וכשירגיל בזה תחלש תאוה מן העולם ומעסקיו תכל וימעיט מלבוש בנדים נאים ומלגז לבית המשתה ולשייל בננים ובוה תחלש תאוה מהתענוגים וימעיט לאכול מינים רבים ממיני המטעמים והיין וכשירגיל תחלש תאוה דהאכילה וימעיט מחכרת אנשי רשע וכשירגיל בזה תחלש תאוה במעשיהם ובחברתם וכפי שצריך להמעיט מן הדברים המגדלים התאוה כן צריך להרכות בדברים המחלישים את התאוה וזה פירושם אם תהיה תאוה חזקה באהבת נשים יכול לאכול רפואות קרות וכשירת ואז תמעיט תאוה בנשים ויתענה ימים כשבוע וכיום תעניתו יאכל פת במים בלבד ובוה תחלש מאד תאוה האוכל וירגיל ללכת לבתי המטרים וישב שם עד שעת גדולה לגדור ובוה תחלש עד מאד תאוה העולם וירגיל להתחבר תמיד לענייב ולמרידים

ענייני הפרישות והתשובה וסדר התפלה

ולמרודים ולחולים ובוה תחלש מאד תאות העושר והכבוד וירגיל תמיד לקרוא דברי אלהים
ומראותיו ונפלאותיו ויתבונן כאשר יקרא ויביר מן הכתוב גבורות אלהיו וענשו ותעצבו
ומשפטו ובוה תחלש אכזריות לבו וקש ערפו ויפחד מאלהיו וירגיל לקרוא דברי רכותיו
וללמוד דבריהם וחכמתם ויודותם ויביר וידע המצוה ובוה יביר פתיות לבו וסכלותו ויפקחו
עיניו וירגיל להרבות תפילות ותחנונים בכל יום ובחצי הלילה ובוה יקל מרשעו וזדונו וירגיל
להעביר על לבו כל ההנאות הכאות לו בסוד התאוה הרעה וירגיל להעביר על לבו תמיד
הרעות והמחשבות אשר ימצאוהו כשירדוף אחר התאוה וכאשר ירפא האדם על הדרך הזאת:
חולי התאוה כן על דרך זאת ירפא חולי הכעס והענין הזה שירגיל אדם נפשו בכל עניינים
הממעטים את הכעס ואיה שמות קצתם כי האדם יגדל כעסו כשישתבש ענין מעניינו או
יבוא לו היוק מסקים השוב או יאוש ממקום התקוה או יאמרו דברים הפך רצונו או ישוב נכלם
ואדם בשאלתו או כשירצה לתקן מעשה וישחת לו או שיהיה כסיל או פתי כי אנו רואי החכם
ימעט כעסו ויכול ללבוש כעסו וכן כשיתחבר לאנשי רשע ופריצים ככה נאמר כי ימעט הכעס
ברוב החכמה והשכל וחברת מתי מוסר ולהמעט מהרבות המאכלים ולקרוא הדברים אשר
יפחד בהם מאלהיו ויחשב כי העולם כאין וכל עושרו וכל טובו ועל כן לא יבטע כשיאבד
חפצו או ישתכשו עסקיו וכשיתנהג אדם כאלה הדברים תמיד ימעט כעסו וזו היא רפואת
הנשמה ודע כי מלאכת רפואת הנשמה נחלקת לשני חלקים חלק המחשבה וחלק המעשה
וצריך לרפא תחלה חלק המחשבה ואחר כן חלק המעשה כי כן חולי הגוף נחלקים לשני
חלקים חלק חוליים הפנימיים אשר בתוך הגוף וחלק החוליים הגלויים כמו כן לבני חוליים
נעלמים כגון הקנאה והמטממה והמדמה והחונף הכעס והתאוה והחוליים הגלויים הנגבד
והרכילות ולדבר נבלה והזנות הרצחנות ומקח שחד ועל כן האדם צריך לבטל בתחלה הכחות
אשר גרמו אלה השני חלקים ואחר כן לבטל חלק המחשבה ואחר כן חלק המעשה להרגיל
הנפש ימים רבים בזה וכשירגיל הנפש ימים רבים בזה צריך שישקול נפשו לדעת אם היא
צדיק או רשע וישים נפשו כמו לשון המשקל בין שתי הכמות ואם יראה אותה כי נחלשה
מאד מן העבירות הקדמוניות ואינו נכסף להם כבתחלה והוא נכסף למעשים הטובים אשר
חלל ללמוד יאמין וידע כי מצא בעיני אלהיו חן ועלה זכרונו לטוב ויכלל לכת חסידים ואם
יראה כי עוד התאוה החזקה לא נחלש ונכסף אליה עוד והמעשים הטובים לא יכסף אליהם
דע כי לא מצא חן בעיני אלהיו ועוד לא נפתחו לו שערי תשובה ועל כן ישתדל ויוסיף עבודתו

שער השמיני מעניני דעת ית

כל הרוצה לעבוד הכורא ית צריך לדעת מה הוא ואי ידע לעבדו וכל הרוצה לדעת אמת הכורא
יחשוב בלבו הכחות אשר בהם יהיה נודע כל דבר נכרא וכחפך הדברים ההם יודיע כי יש
בורא על כל ואמר כי הכחות אשר בו נודע לכל דבר הוא מגדרו ומכמותו ומן איכותו ומתכונתו
ונדר כל דבר הוא הנבול המסוכך על מנכלו ומונכלו עליו כאומרך כל מדבר אדם וכל אדם
גדבר וכאמרך כל מספר זוג הוא נחלק בשוה וכל נחלק בשוה הוא מספר זוג וכאמרך כל
אוכל חי וכל חי אוכל והאיכות הוא כאמרך איכות זאת הרפואה חמה או קרה והכמות הוא
כאמרך כמות זה המצון כך וכך אלפים ותכניתו כאמרך זאת התכנית משולש או מרובע וכל
אלה

אלה הכחות לא היו כי אם סכח הנריאה אבל קודם הנריאה לא היו וחדמיון נאלו על עשית
 חיוץ ים או קינים דהינו או מקוה מים ותכסים אליו מימי הים ויהיה הגבול המסוכב אל הרהט
 חתוא כמו גבול הנריאה והמים אשר ברהט הוא דמיון ^ל
 לנכראים והמים אשר בים דמיון לאשר הוא כחוץ לנריאה ותוכל לחלוק הרהיט רהוא לכמה
 חלקים שתדעה ולדעת עסקו ורחנו מפני שהוא מוגבל אך רמים אשר רב חוץ לגבול ההוא
 לא תוכל לחלוק אותם ולא לדעת עסקם ולא תוכל לעשות בהם דבר מכל אשר עשית
 ברהט מפני שאין להם לא גבול ולא תכלית והנורא הוא קודם הנריאה אם כן הכמות
 והאיכות והגדר אינו בו ועל כן לא יודע הנורא מהם רק נאמר אחר אשר אלה הכחות לא
 נמצאו אלא אחרי הנריאה ולא היו קודם הנריאה נאמר כי המכס יהיה קודם הנריאה כי
 פל דבר יש לו הפך כאשר יש לבנורא יתנבוא והוא חפכו וכל אחד מהם כתכלית הרחק מן
 האחר ונאמר כי אלה הכחות או הן קודם בריאת העולם או לא היו ואם תאמר כי היו אין בין
 שעת הנריאה לשעת הקדמת לה הפרש כי מה שהיה קודם הנריאה הוא היה אחרי הנריאה
 אם כן קודם הנריאה לא היה ואם תאמר כי לא היו שם הפכס או אפיסתם ואם היה הפכס
 או אפיסתם כשנחקר עליו נמצא בו גבול אם אשר יגבילו לנו מציאות הנורא ולא מדהאותות
 שהם מוכיחים על מציאותם אלא מוילתם ונאמר אליו יהיה אדם נברא עור ומהיותו לא ראה
 אור אך יהיה חכם ומשכיל וידע כי יש בעולם אורה ואינו משיג אותה ולא ידע על איזה ענין
 הוא או איזה תננית היה רק ידע כי היא הפך ממה שיג כי בעיניו לא ישיג דבר אך בשכלו
 ידע כחות האור ואף על פי שילמדו אדם ויאמר לו כי יש אור ^ל יוכל להודיעו מראהו ואם
 יאמרו לו כי השמש לבן זך ובהיר לא יכיר מה הוא או כי לא ראה מימיו דבר לבן זך ובהיר
 ואחרי אשר לא יוכל להכיר השמש כי לא ראה דבר לבן זך ובהיר וצח שהם מדות השמש
 ותארו לא יוכל להכיר השמש ואלו היה יודע מהו דבר לבן זך מיד היה מכיר השמש אע"פ
 שלא ראה אותם מיו אם כן הנה נודע לך כי חסרון ידיעתו השמש לא בא אליו אלא מחסרון
 הכרת תואריו ואלו היה יודע תואריו היה יודע אותו מיד וכן אנחנו נדע כי כל דבר יש לו מהות
 הם תואריו ומן התוארים הדם ידע הרב יתהם ומי שלא יכיר התוארים ולא ישיגם אי אפשר
 לו להשיג מהות הדבר אם כן לא נשיג הנורא מפני שלא נשיג כחותיו שדהם כתוארים לנו בו
 ואולם לא נשיג אותם מפני שאין בינינו וכיניהם שום דמיון ושותפות בעבור שהוא נורא ואנו
 נכראים ואין לנו גוף ואנחנו בעלי גופים והוא אחד ואנחנו רבים והוא קיים ואנחנו איברים אם
 כן לא נוכל להשיגו כי לא ישיג דבר לדבר אחר רק בקצת שותפו דמיון שיש בין העין והאורת
 כי האורה היא לבנה ובהירה ויש בה אור נוצץ . ואלההג כחות הם מצואים בשמש ובכל
 מאור ועל כן תשיג העין האורח מפני זה השיתוף שביניהם וכן היד לא תשיג כי אם גוף
 כמותה מפני שהיא גוף ויש ביניהם שותפות ותשיג כל דבר חס וקר מפני שיש בהכח ממסכת
 מקרירות ומחו נקרירות אשר בה תשיג הקור ובחמים אשר בה תשיג החום וכן תשיג כל דבר
 לח ויבש מפני שיש בה שני אלה הכחות ממסכות ואינה לחה מאד ולא יבשה רק במישור ועל
 כן כלחות תשיג כל דבר לח ויבשית כל דבר יבש וכן הלשון תשיג הדברים אשר בינו וביניהם
 שותפו דמיון כי הלשון לח ועל כן תשיג כל דבר לח ולא נאם כי תשיג היבש אך ישיג חסרון
 הלח מן הצד הזה ישיג היבש ותשיג העצים מפני שהיא רוב הדם תשיג דמיון כי היא הדם
 ולא

ענייני דעת ותברך

ולא נאמר שתשיג המר צוף דכשרקתשיג חסרון ומתקיי'כפי שתפשט ויתלחלה במתיקות
וירקבץ ויתננב במרירות ותשיג טעם כל דשן ושמן מפני שיש בה קצת שומן ותשיג כל דבר
חריף מפני שיש בה הפך חמתיקות וכן העין תשיג המראות ותשיג הצבעונים ובתחלה תשיג
המראה השחור כי הוא דמוינת ותשיג הלוכן מפני שהיא מאורה ותשיג האדום והיזוק מפני
שגם מורכבים משני אלה ואחרי שהתנאר כי מכל דבר לא תשיג כי אם דבר שיחיה בנייהם
שותפות ודמיון נדע כי אלו היינו משיגים תואר מתארי הכורא ית'היה בנינו ובין התואר ההוא
שזהפות ודמיון ועוד אם היינו משיגים תואר מתואריו האמתיים היינו משיגים אורו כי אין
ההפרש בינו ובין כחותיו והוצרכנו אלו למר שיש שותפות בינינו ובינו אם כן האות האמתי
על היותו נשגב מהשגתינו הוא מפני שאין שיתוף ודמיון בין מדותיו ובנינו כי הוא כורא
ואנחנו נבראים והוא אין לו תחלה וסוף ואנו יש לנו תחלה וסוף והוא קיים ואנחנו אובדים
אם כן אין דרך לחשיגו ואחרי אשר התבאר כי אין דרך להשיגו יהיה האות על מציאותו
בהשגת מציאותו כי העדר ידיעת מציאותו יתחייב לחיותו נמצא כאשר השגת מציאותו
יתחייב לכל יהיה נמצא כי אלו נהיה משיגים אותו תהיה מציאותו דומה למציאותינו שהיא
מקריה והיא חולמת ואובדת אם כן מציאותו הפך מציאותינו אם כן נאמר כי השגת מציאותו
היא מציאות האמתית ואחרי אשר נתבאר כי נעדרה משכלנו מציאותו נאמין כי הוא האות
והמופת על היותו נמצא ואחרי אשר נשגבה מסנו חכמתו נאמר כי האות הכתוב על החכמה
הנכונה אשר בו וכן אחרי אשר נעלמה מכחנו ישותו נאמר כי הוא אות האמת על ישתו כי
המדון השגתינו לכל אלה הכחות הם לאות על הסצאם בכורא ואלו היינו משיגים אותם יהיה
לאות על היותם נעדרים כי כל מה שאנו משיגים הוא נעדר וכל מה שתשלט בו השגתינו
היא יוצא ליש מאין וסופה לחזור לאין והכורא הוא בתכלית הסרחק מן הענין הזה וכשנרצה
לדעת מדות הכורא ית'וכחותיו ותארונו נאמר כי הכורא הוא כלל הכל ואחדות והינו כולל
תארונו וכחותיו ומדותיו אט כן אין צריך לנו לחקור אלא על מציאותו לבד כי בשיחקור אדם
על כללי של דבר וידע אותו אינו צריך לחקור על פרטיו הנכללים בתוכו כי בידיעת הכלל ידע
הפרטים וכן הכורא אחרי אשר אפרנו במלה כוללת כי הוא אזור אחדות אשר לא נשיגנו
נאמר כי האחדות היא כוללת מציאותו וחכמתו ונבורתו וקיומו וכל כחותיו הראויים לו
והוצרכנו להאמין באחדותו מפני כחולבל נאמין כי הוא נחלקת או מרבה :

דעת התשיעי בסמיני ראון הכורא וכאשר יוכל אדם להכיר אם מציא
חן בעיני אלהיו ואם קבל מעשיו :

דע שכל הרוצה להכיר אם אלהיו רוצה לאותו ישקול נפשו כי אשר אמרנו בין הזכות
והעונות ואם יראה כי נפשו נוטה לתאוות הרעות ולרדוף אחר העושר ולתאור
הנשים והבצע והגזל והתענוגים יותר מאשר היא נוטה לעבודת האל ולתפלה ולצדקות
והמעשים הטובים ידע כי הוא רשע וכי האל אינו מסכל מעשיו ואם היה נוטה למעשי השונים
יותר ממה שהיה הוא נוטה לדברים הרעים ידע כי עלה זכרונו למנוה וכאשר ירצה האדם לעשות
דבר טוב יחייב להימנע ותקרב לידו ולא נודמן לדבר מעכב לו ידע כי מצא חן בעיני אלהיו ואם
יחייב לו לעשות עבירה לא יודמן לו דבר מטרוד או מעכב ובעשותו דבר מצוה יודמן

ענייני התשובה הגמורה

עשו עניניה כאשר אי אפשר לשני אנשים ממשמרת המלך האחד נאמן מיום היותו לא נמצא בו ערות דבר והשני קשר עליו והכעיסו ומרד בו ואחר כן נכנע אליו והכיר חטאו כמו שמעי בן גרא בבאומת נפל לפני דוד המלך ע"ה בידוע אף על פי שימחול לו המלך לא תהיה מעלתו בעיניו כמעלת עבדו הנאמן חשכל יורגו כי מנשה בן חזקיהו עשה תשובה אשר כמודה לא עשה איש והפליג נפשו בעינו בעבודת האל כל ימיו לא הגיע למעלת משה רבינו עליו השלום ולא למעלת דוד מלך ישראל אשר היה מנעוריו ירא אלהים ומה שאמרו רבותינו זל במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינן עומדים אסרו הם אמרו כי בידוע שהצדיקים והתנינים יש לכל אחד מעליה אצל הגורא כרוך הוא זה למעלה מזה ועל כן אמרו רבותינו זל כי במעלת בעלי תשובה לא יעמדו ים הצדיקים כי אינו מקום ואינם בנת בעלי תשובה אלא במקום אחר ועוד מ"א כי הכורא יעשה בשביל בעלי תשובה יותר ממה שיעשה בשביל הצדיקים כאשר עשה בעבור אנשי גינות וכאשר עשה בשביל אחאב והארז לז אפו וכל זה כדי להראות הכורא לרשעים אהבתו בבעלי תשובה וזו היא ידו הפשוטה לשבים למען ישונו מרעתם ועל זה יעשה לפעמים לבעלי תשובה נסים אשר לא יעשה בהם הצדיקים

והוא שפני שמעלת בעלי תשובה כמעלת הצדיקים אך
מפני שבעלי תשובה אם הכורא לא יקבל אותם ולא יראה אהבתו להם ישונו מיד לרשעתם אך הצדיקים מפני שמכיר הכורא את לבבו על כן לא יגילה לו אהבתו כי ידע הכורא תום לבבו וכי לא יתן תפלה לאלהים ולא יתקצף על דינו והמשל על זה כמלך שיש לו שני עבדים האחד נאמן והשני חנף והחנף הכעים למלך ועשה לו כל הרעות אשר יכול והמלך קצף עליו וחשליכו מעל פניו ואחר כן חזר זה החנף לבקש רצון המלך והתנפל לרגליו והמלך חסל עליו וקבל אורחו ויום אחד בקש ממנו זה הנאמן שאלה והחנף בקש ממנו שאלה אחרת וצוה למלאת שאלת החנף ולא נתן שאלת הנאמן בעבור אשר יכיר תמימת לב הנאמן וידע כי לא יחשוב עליו רעה ולא יחרף לבבו מאמונתו והחנף מפני שידע כי אם לא יתן שאלתו ישוב לקדמותו לרעתו ויחשוב על המלך רעה ברוע לבבו וינחם על עבודתו ויאמר לחכיריו אין ראוי לעבודת המלך כזה כי חליתי פניו בדבר נקל ולא מלא שאלתי וכמה יוכל אדם לבטוח בו וכן מדת הגורא עם בעלי תשובה פירוש אחר והוא הנכון כי יש בעלי תשובה אשר לבם נכון כלב הצדיקים ואלה הנקראים צדיקים כי בתחלתם ישרים היו ושנו או נודמן להם עניניה וגבר עליהם היצר ואחר כן שנו לקדמותם ולישרים ונכפלה צדקתם ועבודתם בעבור החטא אשר עשו ואלה הם הנכבדים מהצדיקים כי צדקתם כמלים מצדקת הצדיק אשר לא חטא ועל אלה יש לרוב במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד :

ודע כי התשובה יש לה שמונה עתים אשר בהם יוכל אדם לעשותה חראשון תכף העשות העבירה והשני אחרי אשר יאריך ימיו ברעתו והשלישי כשיאבדו תענוגיו ולא ישנים והרביעי כשיהיה חולה והחמישי כשיהיה בצרה גדולה או במצור או ביד אויביו הששי גשימצא מזחיר ומורה השניעי בזקנותו וככלות כחו חשפיני בשעת הסות ומנחר אלה העתים העת הראשון אשר זכרונו וזאת היא תשובת הצדיקים אשר עליהם נאמר במקום שבעלי תשובה עומדים ומהות מן העת הראשון הוא העת השני כשיאריך ימים ברעתו ואחר כן הרעורר

ויקץ משנתו ויכיר כי הוא נחשך וימהר לשהר לכבו ולכנות אשר הרס ופחות מן העת השני השלישי כשיהיה האדם בקצור יד ולא יוכל להשיג חפציו ישוב בנשת פנים ועם כל זה יקבל אותו האלהים אם תהיה עבודתו תמימה הרביעי בהיותו חולה אז יכנע או יתן צדקה ויתחנן לבורא וידור נדר וכאשר יתרפא ישלים קצת עניניו ולא בכלם ככל זאת אם יעשה תשובה במהרה הוא מקובל ופחות מזה כשיפול ביד אויביו או ישוב לבורא מרוב הצרות אשר אפפוהו ובכל זאת אם תשובתו גמורה תקובל הששי כשיודמן לו איש חסיד יורוהו נדרכי התשובה וירגילהו השביעית מהיות אדם בזקנותו ובכלות כחו וירצה להשיג תענוגיו אבל לא יוכל מפני כלות כחו ואז ישוב לבורא ופחות סכלם כשיעשה אדם כל רעות שיוכל ובעת הגיעו למורת יעשה תשובה ובכל זאת אם תהיה שלימה תקובל זה הכלל כי אין שעה בכל חי האדם אשר יעשה בה תשובה גמורה אשר לא תקובל תשובתו ותענה עתירתו כי הבורא אינו כנבר' שיזנת לעולם ויטור לנצח כ"ש כי לא לעולם אריב ולא לנצח אקציף ואומר כי חסיד אני נאום יי' לא אטור לעולם ועל זה אמר דרשו יי' בהמצאו כלום בעתים אשר ימצא בהם ר"ל בעוד שהאד' חי וידע כי העולם נברא סארבע יסודות והם עמודי אדם והכל תלויין בהם והם אש ומים רוח ועפר וכאשר מאלה הגופות יתלבדו הגופר ויתערבו כן דתשובה עמוד העולם והכל תלוי בה ודיא נעש'ת סארבע הדברים שיעזוב החוטא חסאו עזיבה גמורה ושינחם על מה שעשה יגיע לפני בוראו לכל ישוב לעשות מה שעשה ושיתודה בשמתיו כל מה שעשה

וחקים לאלה הארבעה במעלה היא עזיבת החטא והיא כמו האש העולה למעלה ונפרדת ממקומה ולא תשוב לעולם והשני שינחם על אשר עשה ויתאבל על חטאו וכל יסודי חשבו בהם תמיד כמו האויר המסוכך תמיד סביב לעולם והשלישי שיעיד לפני בוראו לכל ישוב לחטאו כמו המים הנגרים ארצה אשר לא יאספו הרביעי שיתודה חטאו בהכנעת הנפש וישפיל עצמו ויכנע כעפר אשר הוא מדרך לכף רגליו וידע כי כל העושה אלה הארבעה יהיה גמולו ארבעה טובות. הראשון שם טוב בעולם: והשני כי ימלט מעונש הבורא והשלישי כי תמשך טובתו לזרעו אחריו. והרביעי כי ימצא לעולם הבא גמולו

הטוב וזכה לראות פני הבורא ית

ודע כי התשובה אשר יעשה אותה האדם אל יחשוב כי תנף שינחם ויקבל עליו שלא ישוב לחטאו כי תכופר חטאתו רק באורך ימי עבודתו תקובל תשובתו כי לא יכנע הלב ביום אחר ולא בשנים אלא בימים רבים כאשר בן המלך חוסא למלך אף על פי שהמלך חוסל עליו וחושב לעשות לו טובה לא יראה לו פנים ימות אלא אהרי ארך עליו ועקתו זכיתו כאשר עשה חיד המלך עליו השלום לאבשלום אף על פי שנתרצה להשיבו לירושלים עמד שני שנים ופני המלך לא ראה ער נכנע לבנו זכן מנהג בעלי תשובה להתחנן ימים רבים ולצעוק וזו תקובל תשובתו כמו שנאמר אלהי אקרא יומם לא תענה ויליה ולא דוסי' לי. ואמר חנקוק הנביא עליו השלום ער אנה שועתי ולא תשמע. והנה הנביאים אינם נענים כי אם אחריו עניים ושועתם ועקתם ותחתם וכל שכן איש חוטא

מעלות הצדיקים וסודות העולם הבא

מתעורר בדמי עיניו והסבב הנורמת לזה נקיון הלכ כי הלכ אף על פי שכוננו נכונה צריך להכניעו ימים רבים בעבודה חזקה וכתענית בצום וכני וואז יכנע הלכ הערל ונעת יכנע אז היה נקי וכאשר יהיה נקי אז יכלהו הבורא כמו שנאמר כי לא לפניו חנף יבא ונאמר מה יעלה בהר יי' ימים ימים במקום קדשו יקיי כמים ובר לכנ.

שער אחד עשר במעלות הצדיקים:

ידענו כי הבורא אחד והנבראים רבים: וכל אשר ירחקו הנבראים מן הבורא ירכו וכל אשר יקרבו ימלטו כאשר הענפים רכים והעיקר אחד וכל אשר ירחקו הענפים מן העיקר רבו וישרגו וכל אשר יקרבו ימלטו: ודע כי הנוראים רבים ולמעלה מכלם ה'פ'ש והשכל והמדע והם שלשה ולמעלה מהם החפץ ולמעלה ממנו התכונה הראשונה והוא הנורא ועל כן נמצאו יחשעים רבים כפי רחם מן הבורא ית והצדיקים מעטים מפני קרבתם ליקר ועל כן הנתיבות מסעיים וכעבור זה צריך אדם להשתדל במעשה הצדקה ולהיות מהמעטים כי כל אשר תמטע חביתם הוא לאית על מעלתם ופרכתם לבורא ושים לך לשער זה והבן אותו.

שער שנים עשר בסודות העולם הבא:

העולם הבא הוא חוצה מהגלגלים הסיככים עלינו והעולם הבא הוא רחב בלי קצוות בלי אולם רק כאורת גדולה אשה לא תרמה לאור הזה ואין שם מעלה למטה והגלגלים האלה הם חוצה כיון העולם הזה והעולם הבא והעולם הזה דומה למערה כמדבר תחת הארץ ואת המערה יחשיך והיכן בת כי אין עולם אח' וזולתה מפני מה שלא ראה מה שיש בחוץ ואלו יצא משם היה רואת ארצות רחובות והשמים והים הגדול והמאורות והכוכבים כן אדם בעולם הזה יחשוב כי אין עולם אתר ואלו יוצא ממנו היה רואת רוח העולם הבא ואת קר תפארת גדולתו: ודע כי הנשמת אצל אותה הבורא מכחו ונפח אותה בנוף האדם אחרי הניצח בעולם הזה בתוך הגלגלים האלה כאשר יסכרו הרוח בתוך הנאד ועל כן כשתפד מן הנוף אם תזיח חסידה נקיה תשוב אל מקומה ותעבור מן הגלגלים ותצא לחיץ כעוף הנרמש במצור הרע וכאשר ימלט ישוב אל קנו אך אם הנשמת תחיה חושאת תהיה כמו העוף אשר אכרתו קצוות ולא יוכל להתעופף והוא מקונן בעברי מי פחתו ונפול בתוך שוחה עמוקה ולא יוכל לצאת ממנה עד אשר נצטוו אברותיה ותוכל לעוף כן חנפש החטאת לא תוכל לעלות מפני כובד העונות אשר יכבדו עליה ולא יניחוה לעלות אל מקומה: ודע כי העולם הבא הוא מעמד נשמות הצדיקים ותהיה קרבתם לבורא כפי מעלתם אך נפש הרשעים לא תצא מן העולם הזה עד אשר תענש ותטהר ואת כל לעלות אל מקומה כשרצה אל היה והנפשות העולות לעולם הבא תהיה מלאכתם מלאכת המלאכים מעת הפרדס מן הנוף עד אשר ירצה הבורא לה שבתם לגייתם ככתחלת זה והיה בעת תחית הסתים וכאשר יגזור על קצתם לשוב לגייתם יתחרש העולם הזה מפני חרוש אנשיו ועל זה אמר הנביא בנורא שם מ' חדיש ואיפשר שיהיה שר יחדש הבורא הנרות אחרי הפרדס וכלותם והנשמות אתר עלותם כן יחדש גיטתם כח אצראן כה זעזע וכן יהיה בארץ כח אצרת כמו שיעשה המלך כרצונו לעשות סעודה ל' זמניו ויהיה ל' זמניו ל' זמניו ול' זמניו וכל מה שיש בו ררי לחדש אותו ולטוח אותו ולעשות נשמות חסרות לבורא בעלי גריתו הנאים לעבודתו ויעלה אשר יתחדש בעת תחיתו

סודות העולם הבא וכל ענייני העבודה כג

חמטים נקרא גם כן העולם הבא ויעמדו בו חסידיו האלוקדושי'ו בעד רציונלעסוד ולעכו' אותם
 ולהלל לשמו וללמדו חכמות חדשות וקדושות כחכמת הננוא' והרופה לה ולא יהיו אוכלים
 ושותים רק כאשר עמד חנוך ואלהיו בלא אכילה ושתיה כמש' רבינו ע"ה אשר עמד ארבעים
 יום בלא אכילה ושתיה כי האכילה והשתיה היא תעריבת רעה בנין וא' אשתיה אדם
 בתכלית החסד וקדושה בעוד שהוא אוכל ושותה כי האכילה והשתיה אינם לנדם רק ישנו
 אחריהם שאר התענוגים הרעים וישנו אחרי התענוגים רכתוקי' ההנאו' וההנפות וככתוקי'
 האכילה והשתיה יסורו כל אלה המעשים הרעים ועל כן אמר דכתיב את רוח' אתן בקרבכם
 ואם יאמר אדם אי אפשר לנפש שתקיים בלא אכילה ושתיה הנצמר לו כי עניי' הנאלה כלם
 יהיו על מעשה גם כגון חדוש השם והארץ וכגון תחית המתים אשר אנו יודעים כי אין כח
 בנין שיחיה אחר מיתו אלא כנפלאית הנוראית כמו שאין נכח הצימח כח ש תחדש אחרי
 שישרף וכמו כן יוכל הנורא לקיים הנויות בלא אכילה ושתיה לשלשת סנות האחת להיורח
 קדושתם גמורה כמו המלאכים והשני להכדיל בין המעשים הרעים הנמשכים אחר אכילה
 ושתיה והשליש לכל ימותו כי סבת דמית היא אראכ להו והשתיה וזה היתרון הגדול יהיה בין
 זמן מיתו המשיח לזמן יצאת צרם ונשיהיה כן הדבר ר'ל שלא יהיה שם אכילה ושתיה
 יהיה זה סבה שלא ימותו כי אין להם דברים מחלישן הנוף ומחליאים ומכאיבים וככלי' אותו
 כי כאשר יבא הנוראות מן ראכילה ושתיה במשור כן יהיה סבת החללים ודמית או מתוספת
 או מחסרון אכילה ושתיה או משנוי המזג אשר להם ואחרי אשר תסור הסבת הנורמת החליים
 והמות יהיו כמו המלאכים עד שיצא הנוראית להעלותם ;

שער שלשה עשר בכל ענייני העבודה ;

כל הנא לעבוד עבודת האל ולקבל עליו עול יראתו נאכת צריך לחלה שיהיה לו ספר כולל
 נכרון נפלאות הנוראית יראתו ותעצימו ולכלול בו כל העסקים אשר הם זכרון עונש הנורא
 ית' לרשעים ונסיו לצדיקים וספור גבורותיו ונוראותיו כגון אזור נא נגבור חיצ'ך אשאלך
 נהודעני וכל הפסוקים אשר אחריו וישנו עליו לחזק בשבועה לקרותו מעם אהרן בשבוע
 בנחת וכונה וישים לבנו לכל ענינו כי הוא יהיה לטוטפות בין ענינו וצריך לבעל העבוד לעשות
 קודם שיקרב אל העבודה תשובה שלימה על כל הטאתיו אשר עשה ואז תהיה העבודה נחלקת
 לשני חלקים : האחד לטהר אדם לבו מכל משעו ונודונו אשר עשה ויש בו אמונתו ויהיה לבנו
 זך ונכר מכל סוגי העונות אשר עברו וכאשר יהיה נקי ורחץ גמים טהורים ויסדר או ילבוש
 בגדי קדש לשית כקדש ואז יוכל ללכת בדרכי החסדים ולזכות לקרב לאל והוה החלק השני אשר
 לא יגיע אליו עד עשותו החלק הראשון והנה אזכור לך כל אחד מהם : דע כי החלק הראשון
 הוא להנחם אדם במעשיו ולהזכיר כי חטא לאלהיו ולהתודות חטאיו בכל רגע וידור נדר לכל
 ישוב לעשות עוד כל ימי חייו ואחר אשר יתנחם ו תודה וישים כל לבו לכל ישוב לעשותם כל
 ימיו אז הוא צריך שיכנע לפני הנוראית בצום ובכי וצדקות ולקיים נחצי הלילות ולומר דברי
 תחנונים ולבקש מחילה עליהם בלב שלם וכונה גמורה וירגל בזה שנה או שנתיים וכעשירון
 כן אז ישא פניו מסוס ונסליח לו ותהיה תשובתו מקובלת ואז יהיה כבן יוסון נקי מכל חטא אצל
 לא עלה נזה למעלת החסידים נאמרי אשר יכר כי לבו פתור ונקי צריך לן שאיני הכוונ' לא

כל ענייני העבודה

לפחד עונש ולא לתקות שכר אלא מפני שיכיר גדולתו וזי הוא ראוי לאהבה אורנו כל מי שיכירהו ולרעת כי כל אוהב דבר הוא מסינו וכשיאהב אדם לבורא הוא לאות כי נפשו להיות ורוצה להדמות אליו במהלכיו כי הנורא חסיד והיא תשתדל ללמד זאת המדה ולהיות חסיד ולבנורא צדיק ותשתדל להיות כן והבנורא מוחל והיא תינע בכל מזה ללמוד זאת המדה והבנורא רחמן וכמו כן תלמוד היא להיות כמוהו והבנורא מואס בגנשי רשע וכן תרגיל היא למאוס אנשי רשע והבנורא טהור עינים מראות ברע והיא ראוייה להדמות אליו ואלה הדברים הם דרכי יי' והוא החלק השני מעבודת האלית והוא חלק תחסידיים ובה יעלה אדם למעלה העליונ' וצריך כל אדם הבא לעבודת האל לשמור כל אלה התנאים אשר אני זוכר כי הם עקרי העבודה צריך שלא יעמוד יום אחד שלא יקרא בו דברי תורה ודברי רז"ל כי בדברי תורה הוא אגמר לא ימוש ספר תורה הזה מפיך והגית בו יומם ולי לחובתם יראה נפלאות הנוראית וכל מעשיו ובדברי רז"ל יראה כל עניני האסור והמותר ויתנו לו סייג ולא יניחוהו לפרוץ גדר או לעשות עבירה כי הם מפורשי ומבוארים יותר מדברי תורה ודברי תורה סתומים וחתומים והוא צריך להרגיל נפשו בכתבת החכמים והחסידיים ולהרחיק מן האפיקורסים והלצים והפריצים כי אם יתחנך להם תאכזר אמנותו ואם לא יוכל ליפרד מהם מפני שהוא צריך להם בצורכי מחיריו ימעיט מחברתם ותהיה חברותם נפיו וכשפתיו ולא בלבו וימטה להשלים עסקו ולהרחיק מעליו וצריך להרגיל נפשו להסתכל כל היום שערים המסתלים העבודה אשר זכרנו וצריך להרגיל נפשו ולקרא ענייני התוכחות אשר בתורה וביא' וענייני עונש הנוראית ועונו ואפיו והניסי' והנפלאות אשר עשה עם עבדיו ונוראות בריאת שמים וארץ ויהיו כתובי לפניו במלים קצרים בוללים להכניט בהם בכל עת וצריך להרגיל נפשו להיות תמלתו בכונה גדולה ואם לא יוכל לפנות לבו מן החשבויות יבקש עצה כגון שיחשוב בעת תמלתו כי הנורא נצב כנגדו וסניס מוצא שפתיו כמו שנאמר ממכון שבתו השניח את כל יושבי הארץ וכשיאמין אדם בזה הדבר אז יחרד ויפנה לבנו וצריך שיסגור עיניו בתמלתו כי זה יעזור על הכונה ובכל עת יהיו בנדין לבנים ויתכוין להיות נופו טהור ונקי מכל טומאה ואם יקרב לאשתו ויוכל לרחוץ ולטהר נופו בכל פעם אז ישביל לעשות כי נקיות הנוף יחדש נקיירו הלכו וטונוף הנוף ישנף כמו כן הלב יתכוין בתמלתו להיות מן הנאים ראשונה והיוצאים נאחרונה ותהיה תמלתו בנחת רוח ובלב נשבר ואל יהיה כמו עגור הסדבר ולא ידע מה אומר רק צריך שישמור חמלות היוצאות מפיו ויתכוין לבו לענייניהם ואל תהיה תמלתו נוף בלא נפש כי חמלות הם כמו הנוף והעניינים אשר הם הם הנפש וכשלא ישית המתפלל לבו אליהם הם נוף בלי נפש והנפש אשר נאזים לא תקרב לבנורא במלים רקים כי אם במלים חזקים וצריך שיהיה בתמלתו כמלאך מתעטף בביצית ובתפילין וכשיראה ויכיר בעצמו כי הוא דומל למלאך או יבז בעיניו לשלוח יד בעבירות ובמעשים רעים וצריך להרגיל עצמו בתעניות אך עם מעשים טובים ועדקות כי המתענה ולבו מלא מרובח אין לו מתעניותיו כי אם עניו והרעב והצמא ואין אדם ראוי לענות נפשו בעימות בלתי מעשים טובים כי המעשים הטובים והעדקות הם כמו הנפש והצומו הם כמו הנוף כאשר זכרנו ועל כן לא יועיל נוף בלא נפש וירגיל עצמו לתת מעט צדקה בכל יום כפי אשר תשיג ידו ובכל היום אשר יתן צדקה יבטח להנצל ממיתה משונה כמו שצדקת מציל מסות או להאכיל עני על שולחנו כי בזה יכבד שולחנו כמו שאמר חכם כשיראה הנורא לשלוח מנחה לחסידיו

יזמין לו עני על שער ביתו וצריך בעבודתו להתנהג בענוה ויסתי כל עניני עבודתו מבני אדם
 כי אויבם שכרו וינצל מלעג הלועג ובוזה יודע כי אינו גונב דעת הבריות כי הסגלה צדקתו
 ועבודתו אין כונתו כי אם להלל בשערים ולחיו לרא ולבטוח בו כי הכסילי כדי שיוכל למצוא
 חפציו מהם ואל יהי דום לנכר במשלי בלילה ודמנה כי החתול כשהזקין וקצר ידו לטרוף סוף
 ונעשה ניר וכטחו בו החיות היראות ממנו עד אשר נלכדו ברשתו וגרם עצמותם וצריך לו
 לשקול מעשיו בכל יו ובכל חודש ובכל שנה לראות מה שבין מעשיו בשנה זו ובין השנ' שעברה
 ואם יראה כי הוסף מדות טובות ישמח ויגיל ויכיר כי נפשו חכמה ואם יראה כי לא הוסיף
 ולא החסיר יכיר כי נפשו חלושה וזכי היא עייפה מלרדוף אחר המצו והיא לאות על כי איננה
 נמרחה ואם יראה כי החסיר בשנה זו סג הסעשים הטובים שעשה בשנה שעברה יבנה על
 אחרתו הרעה ויבא מלהשיג רצון אלהיו לכד אסתעיררו נפשו לתפור מדרה מה שקרע
 ולתקן את אשר עיוות וצריך לחסר מעט מעסקי העולם ולהנזר מריב הסחורות והעסקי וצריך
 כשיבא בימים להתפלל בכל לילה ולערוך תהנונים ולהמנע מגשת אל אשה וימנע מלאכול
 בשר ולשתות יין ויתעסק בצרכי עניי וחוליים וילוח סתים לקבורתם וילך לקברות המת' בכל
 שבוע ויעמוד לבדו בהם ויזכור לנפשו את המעמד ההוא כאשר היה עושה איש אחד שהיה
 בתכלית הרשע והבריאות והיו מספרים תועבותיו לפני המלך ויען איש אחד מהם ויאמ' אדוני
 המלך דע כי עתה הפליג לעשות סאשר עצה מיסו ואני סעיד לפניך כי שמעתי אותו בחצי
 הלילה הולך לקברות לגנוב תכריכי סתים כי בתי בקיר החומה ויצו המלך לשנים מנאמניו
 לחקור הדב והלכו אחריו בלילה עד אשר ראוהו כי נכנס בקבר אחד והוציא שלשלת של כחול
 וקשר אות' על צוארו והיה מושך אותה בידו בחזק והיה אומ' אוי לך גוף גנוף גויה ענייה ונשמ'
 גשמה ויחידה וגלמודה ושכל סכל ואנוש אנוש ואדם מאדמה מה תקוהך ומה תהיה תשובתך
 ביום שכך במקום הזה ומה יהיה מענך האורב לנפשו העוכר רכושן מדוע התמכרת וזרת
 ובסעמך הזה לא חשבת ועל מי בסחת איה עורריך ואיה אותיך ונאמניך ואיה איפה סכירך
 יקומו אם ישיעוך כעת רעתם אתה עשית ואתה תשא אתה זרעת ואתה תקצור אתה מאסרת
 ואתה תחיה נמאס הכנעי נפש אולת אשר צורה מנבלת ועבוד מחללת דע יסודך והכי בוראך
 ראי ביתך והדריד גוש ורסה וכניעוך ותולעים יחלקוך ורשפ' אש שלהבת יאכלוך ומה תעשי
 כבואך במקום הזה בית חשך וצלמות כי תמחד ושאוץ בית יגון וחרוץ השמים יתקדור עליך
 והשמש יהפך לחשך והירח לרם והכוכבים יאספו מסך נגהם אנה תברחי או אנה תמלטי ויהי
 ביתך וזה סעונך מה לך לבתי גברים והיכלים בנויי ועליו מרווחי חשבת אותה נחלת וירושתך
 היא ידעת כי כאשר יצאו משם שוכניהם כן תצאי גם תלכי לבי ראה ביתך צר ואופל ואין
 נוגה לו מאורו דועכים וכוכביו נזעכים פה תחיה כאלו לא היית ותמות כאלו לא היית דיי לך
 מכל אשר עשית ושוב לאלהיך וזכור המעמד הזה כי אלו היית יכול להמלט מסגו היית האוי
 לעשות רצונך וגם אני אודך כי תושיע לך ימינך אבל אחרי אשר סופך למעמד הזה ומה
 תשכבי למעצבה. דע כי אין לעמלך תנובה כי אם התשובה וכאשר נשמע הדבר
 למלך חסה ונפלא על תשובתו ונכנע המלך ממעשיו הרעים הוא ואנשים רבים ספריצי עמו
 וצריך לבעל העבודה לחלק היום והלילה והשעה הראשונה והאחרונה סג היום תהיה
 לתפלותיו ומשעה שנייה עד חצי היום לעסק והשביעית והשמינית לאכול ולישן והתשיעי'
 לחיות

כל עניני העבודה

להיות צופה חליכות ביתו וצרכי בניו ואשתו ושאר היום לקרות דברי אלהים וכן הוא צריך לחלק שיעור הלילה וכתחלה הלילה ילמד אדם מנהגו ללמד ואחר כך ישן עד עונת חצות הלילה ואז יקום משנתו ברג יחד כוכבי בקר ויעמוד בתחנונים לפני בוראו עד תפלת השחר וכל המרגיל עצמו כזה יוסף לו סיגם מהעבודות ולא יחיה לו פנאי להשב בה וכ"ש להתעסק בהם דצריך בעל העבודה אם יהיה מתעסק בסחורות לחשמר מן האונאה ועושק וגו' ולה החנופות והרבות והשנועות ופעילות עול במדה בספקל ובמטורה ולא יצטרף עם איש בליעל ובעל שנועות וננהל להן ואל יתקצף בראותו חניו יעשירו ויעליחו ואם יארע לו ויעמיד אל יבעוט דק יחשוב כי לטובתו ולפדיון נפשו ארע לו ואם השיגה ידו הן עתק אל יקפוץ ידו מתת מסת מעשר וצדקת נגידים ונדכות כי בנתון יהיה הנשאר שמור ובוהו החסרון יהיה שלמות הונו כאשר ברית המילה היא חסרון קצת מאיבריו ובחסרון ההוא יהיה שלמות האדם ואם לא יחסרו יהיה חסר כל יסיון כן מתת הצדקה וצריך לכל ישמח בו יותר מאילו לא זבטח עליו כי לא ידע אם ישא' לו או יאבדו על כן אם יאב' לו והוא לא בשוח עליו ולא ידאג על אנדורק וצריך דין אלהיו כאשר אמר איוב י' נתן וי' לקחתי שם י' מכורד ואם יתעסק בעבודת המלך הוא צריך להקדים על עבודת המלך עבודת מלכי המלכים ואל יתגאה לכו נכח המלכות ואל יזק לכני אדם בכחו וכרוב עוזו כבאשר אמר אזכ אם הניפותי על יתום ידי כי אראה בשער עזותי ויהיה מיסר הרשע'ם ומכניעם ויליץ טוב על כל אדם ויעמוד כפרץ למסים להרגו ויצל לקוחים למות ויעור הדלים למען הבורא יתברך ולא למען היית לו שגדול ואם יתעסק בברואת חולם ויש לא ידו אל יקבל שכר מחולה וישמור השביל הגדול ולא יאבדו כשביל הנקל כי כזה יקנה חיי העולם הבא כי הוא כמצ' ללקוחים למות ואף על פי שהכל ביד הבורא יתברך אחרי אשר כונתו לטוב ולעזר החולה ולהצילו מרעתו נחשב לו כאילו חיצונו שבות ואם לא תשיג ידו מזונו יקח כן העשירים כפי אשר ידע כי ימסיק לו מלקח מן העניים ויבקר חולים המאוכזבים שלשה פעמים ביום והכניונים פעמים ערב וזקרו ודבר על לבם ויבשרם בשלום ואם יתעסק בחכמה חיצונית אשר מחייתו מהם צריך לנקש עסק אחר שתהיה מחייתו ממנו וישליך זה העסק אחרי גונו כי יותר יהיה החיזק הנא עליו מן התיעלה אשר ערוה בו כי כל המחשבות אמנות המאבד תקותם מן הבא הם אשר דבוקי בחכמות הח' צונות ואשר התחברו ללומדיהם ואם יחשב נפשו כי הוא חסיד וכילא יוכל החכמה להשחית אמונתו ואין הדבר כאשר ידמ' אבל הוא מתרחק מיני מעט מן האמונה ואינו מרגיש כאשר אם המסודר בחנו בעולם הזה כדונים אשר השנו הישכיהם יסעו ויהשבו כי הוא מחויב בתוכו והוא לא ידע כי הוא רחוק ממנה מאד ואם כי אין כונתו כי אם לשיג לרעת ייחוד הכורא מדרך הסופת אין לו די בקבלה וכדברי רבותינו ז"ל והוא כמי שלא יסתפק בחילוקי וירצה לנקש גדולות ונמלאות מסנו ולהתחזק למלכים ויהיה סבה לאבד מזונו ויהיה ימלט אחרי צער גדול ותלאות קשות אשר יעברו עליו ואם היה מסתפק כמה יזננו אלהיו היה עומד במנוחה ועל כן צריך האדם לרחק מהם לנמריאלא אם יהיה לו זה שיהיה בו שתי מדות שיהיה נתבנית החסידות ושיהיה בקי בחכמה ההיא כי במדת החכמות תשמור לתלמידיו בכל עת מן הטפלות הרעות וכעבור שהוא בקי באותה החכמה זכור מקים דמכשולות ויהיה לתלמידה לכל יאמץ בהם ויביא לו ראיות על בשולם כפי שיעשה מורה הדרך להועים יזהרים וישמרים ובוה' וכל

אדם להמלט אחרי אשר נפשו משתוקקת לזאת החכמה ואם יהיה מתעסק בתלמוד תורה
וללמוד תלמידיו אשר יבי הוא העסק השגור והישר אשר אם ישגה ויהירוהו ואם שכח וזכירוהו
ואם יישן ועירוהו ואם יהיה רשע נעל כרחו יריוהו ומי שהוא מתעסק בתלמוד תורה והוא
שכ במקצת ומחוק ברשעתו דע כי אלו היה מתעסק בענין אחר היה רשע כפול ורעתו מי שני
ועל כן צריך לעסוק בתלמוד תורה להיות נזהר בחפץ ההיא אשר נתן לו הנורא ואל יעשה
ממנו כלי להשיג חפציו והנאות י כמו שאמרו חכמים אל אל תעשה עטרה להתגדל בהם ולא
קרובם להתוך בהם וכאשר ילמד לזולתו או ייסר לתלמידיו אל ישכח ליסר נפשו עמו וללמוד
כי לא נכון לאדם לייסר לזולתו במה שאינו עושה וללמד מה שאינו מאמין בו כי כל דבר שיצא
מן הלב יכנס בלב וכל אשר לא יצא כי אם מן המפה לא יעביר האוזן והיה החכם אדם כשיסרגי
אדם וארצה להכיר אם המוסר ההוא תבא מן הלב אראה אם נכנס מוסרו בלבי והתעורר נפשי
לדבריו אכיר כי בכל לבו ובכל מאדו הוא מדבר ואם נפשי לא תשית לכה לדבריו ולא התעורר
להחזיק בס אדע כי מוסרו אינו כי אם דבר שפתים וצריך להתעסק בצורכי הענין ולבא לבתיהם
כי יש לו בדבר שתי טובות הראשון שכר הנורא והשני הכנעת גאותו ושכרון לבו וצריך לדבר
על לבס ולעזור אותם מאשר תשיג ידו ואם אין לו כל יעורם באמרי פיו להלץ בעדם טוב
ולתעסק כמלאכתם וצריך לגמול טובה תחת רעה לאויביו כשיבואו לידו לא ירצה להנקם
רק יסחול להם וישיב אליהם יותר מאשר היה עושה קודם לכן וצריך כהתחילו לבוא לעבודת
אלהיו לכל יחשבה המלאכות אשר אם יקץ נס וינחם אין לדאוג עליו רק הוא צריך לכל
יקרב לעבודת אלהיו עד יסכים עם לבבו לשקוד עליה כל ימיו ולהתחיל במעט ממנה כדי
להוסיף בה בכל יום כמו שאמרו רבותינו אל מעלין בקדש ולא מורידין וצריך לזכור לנפשו כל
תנאי העבודה ואם יכיר מלבנו כי לא יוכל לסכול כל תנאיה יקח מהם מה שיוכל לסכול וסוב
לו המעט התמיד מן הרב אשר לא יעמוד וצריך לו בבואו לעבודת הנורא אם יהיה בעבודת
המלכים להסיר מעל צוארו עול עבוד בני אדם כדי שלא יהיה לו אדון אחר כי אם הנורא ית
ואשריו אם יצא מעבודת עבדים ויבוא בעבודת המל הגדול אשר הוא צריך להתקדש ולהשמר
כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש זרות ומעשה עבירות ובעבודת בני אדם הוא עבד עבדים
ובעבודת האל הוא חפשי ומה טוב אמר האומר עבדי מן עבדי עבדים הם עבדי יי הוא לנגד
חפשי כי מי שיש לו עליו עול בני אדם לא יעשה דבר בעתו לא יתפלל ולא יעשה עבודת אחר
בעתה וכאשר לא יהיה עליו עול אדון יהיו חפציו ברשותו ותפלל ככל עת שירצה ויהיה כשלוש
ולא יירא מאימת המלך ולא מסוד רשעים ויהיה לו פנאי לעסוק בעבודת אלהיו ויהיה שמל
ועניו ולבו נשבר כי כל מתחבר למלכים ולשרים תיקר נפשו בעניו ויתגאה ויא יכנע יצור
לעבודת אלהיו וכן הוא צריך להזהר מדברי נבלות או לתת דופי בני אדם ולהשמר מן
השנועית הזן לשיא הזן לאמת וכן הוא צריך ללכת לבתי המתיס בעת מורס
ויעמוד עליהם כשעת יציאת נשמה ואי יכנע לבנו הערל בהעניו על לבו חרדת
המות וכן צריך לו אם יהיה עשיר לכל ילבש בגדי רקמה כי אם בגדים בניגונים
רשים אכילתו ושמתו וגם תענוגיו כמישר וכמשפט וצריך לו אם יהיה לו הון עתק
לכל ירבה בנינים

חשבון האדם עם הנפש

ולא בחמות וענדים וסחורות כי המרבה מכל אלה תגדל נפשו ותאווה ותדל עבודתו וכן חזק צריך אם יבואו עליו צרות או יענו אותו או יבואו עליו שודדים או יאסירוהו בנחשותיהם או ימותו בניו או מידעיו או בניו ואוהביו לכל תקצף ולקבל הכל בסבר פנים יפות ואל יבעוס על אהיו וא יבטל ענין מעניני עבודתו רק יחויק בצדקתו וא יתרפ ולא יחרף לכבו וכן צריך לבקש רחמים בתפלתו סאלהיו להצילו מן היצר הרע ולמלטהו מלחטא לפניו ואל יטעהו פדרכיו ואל תהיה יגיעתו לריק ותקיתו למצח נפש ויזכור כי יש אנשים יגיעות בעבודת ימים רבים ונסוף ימיהם עמר שטן לימים לגבר יצים עליהם והשחיתו כל מעשיהם ויש מהם שיצאו לעז ומהם שחזרו לקדמותם ומתו כרשעתם והיה יגיעם לריק והלכו לאבדון ועל כן צריך לכל אדם למחד על נפשו ולהתפלל בכל יום לאלהיו להצילו מתוקף יצר הרע וצריך להתעסק בדברי חכמים ובדברי תורה יום ולילה וצריך ליסרה מושעים בשבט פיו אחרי אשר לא יסר נפשו וצריך לתת מעשר סהינו וצריך לכל יחסר מעבודתו ואם יחסר אל יבטל אותה לגמרי בקא עליו סאורעות רעות וכנוא עליו חדושים טובים ובלכתו כדרכים ובחיותו חוליה וכי תתקצפו זקנה וכן אם הוא צריך אם יהיו לו כנים ללמד אותם מנעוריה לדעת את י ולתרוק סחברת סתי רשעים ולסדם חכמות רעות אשר ישחיתו אמתם ולסרם תמיד כדי שתהיה יראתו על פניהם וכן הוא צריך אם הוא פגני לקחת לו אשה להיות לו עור כנגדו ואז רחוק עבודתו וימלט סחצ' הת איה הרעה ואותה תהיה עבודתו נקיה ותמימה וכן הוא צריך כנואן בעבודת אלהיו ולהתחבר לאיש חסיד וילמד ממעשיו או יקח לו חבר ויהו שניהם משתתפים בעבודת ויקנא איש נאחיו ויזכר איש נאחיו ויבזה תגדל ותוסיף העבודה :

שער ארבע עשר בחשבון האדם עם נפשו :

יש לו לאדם לזכור בכל עת החסדים והנסים אשר יעשה הקב"ה עם חסידיו כגון נוראות הים ומצרים ובהיות עמו בין סות לחיים חשף זרוע קדשו ונלחם עם אויביהם נאף וכחמה ונקצף גדול וחורידם לכאר שחת וכאשר עשת למלכים האדירים אשר הכניע נאונם ספני עמו וכאשר העמיד להם השמש בחצי השמים עד יקום ניו אויביו וכאשר ענה לחוקיהו בחלוצו וסמע תפלתו וראה דמעתו והארץ ימי חיותו וכאשר ענה לינות כמעני הדגה אשר מבטן שאול ענהו ומסעקס' תחום העלתו ולאור עולם הוציאהו וכאשר עיה לחנניה שיסאל ועזריה באש הכנשן ואשר שלח מלאכו והצילם ולא שלטה כחם האש והאל אשר נטחו בו הראה כחו וקדש שמו ברבים וכאשר עשה לדניאל בנבוא דאריותא אשר שלח מלאכו וסגר פי האריות ולא אכלוהו ויתן כפרו לאויביו אשר למות הגידוהו וכאשר עשה למרדכי ואסת אשר ראה בעניים ותעניתם ותפלתם ויכסרו רחמיו להם והפר מחשבת חסן על ראשו וכאשר עשה לאנשי גינה אשר ראה תחנתם ומרירות נפשם והצ' למסות ואשר דבר לעשות להם לא עשה להודיען כי ל דברי הרע ויניבו התשובה לאחור תשיבו ואם יהיה כשורה טובה כל אשר דבר בא ינא למען בכיר סזה חסלת אלהיו עלינו כי דברו הרע כתשובה ומעשים טובים לא יקיימו ודברו הסוב לעולם אחר לא יש ננו וכאשר עשה לאחאב כהנעו לפניו ולא הגיארעה בימיו וכאשר עשה למנשה אשר ראה בצרתו וערתו לו וישיבתו לרושלים וכאשר עשת לאיוב אשר נסרהו לחראת צדקתו ואחר כן חסל עליו והגדיל טובתו נאחריע ונחמלתו כל זה יש לאדם להשיב אל

אל לנו בכל עת ואז ידעו כי ר' י' ש' לו תקוה טובה נכל אלה אם יעשה ככעשיהם ואל ית
 נואש מרחמי האל ואל יאכר אחרי אשר הגדלתי לעשות כל רע אך אעשה דתשובה ויעבור
 על לבו אנשי ניוה ואהאב ומנשח כי הגדילו לעשות רע מכל אשר לפני ה' ולא חריה ונתשוב
 קבל אותם השם יתברך ורצה בעדם ודצילם ספרתם ויש לאדם להניט יצורי הבורא והשמים
 והארץ וכל שפאם ולדעת כי לא נברא הכל כי אם בעבור דאדם ויש לו להניט לפאורו ולכבדו
 ולדעת כי לא נבראו כי אם להורות לבני אדם ולהאיר להם בגלילה יש לו לרתבונן ברוחות
 הנושבות העננים והנשם ש' וידע כי לא נבראו כי אם לחיי נבי אדם ויש לו לרתבונן בכל צמח
 ועוף חשמים וחיות הארץ והמים והצאן והבקר והמקנה וידע כי הכל נברא לכאכל בני אדם
 ולתועלתו ולהנאתו מהם רפואות ומהם כו' נות וכן יתבונן בכל טובות העולם וסגולתו מלכים
 ואצרות הזהב והכסף והמננים ואבנים יקרות ודע כי הכל לא נברא כי אם להנאת בני אדם
 ולהתענג בהם וכן יתבונן בנייני העולם והבלי דעונג והארמוניות והעיריות והבירות והקליות
 והכרם ש' וכיר כי כלם לא נבראו כי אם להיות בעין לבן אדם ובת מנוח להתענג בה וכס ויש
 לו להקטיר על לבו החכמה כי היא יקרה מפנינים וכאשר נתן התורה לישראל כי היא יקרה
 מפנינים וכי לא נתנה הבורא כי אם למען ידעו אותה וילמד מצותיו ויעשו רצונו ויש לאדם
 להזכיר אל לבו כל הצרות הנאות בעולם אשר יניע אדם לשערי מות ואחרי כן ירדם הבורא
 ית' עליו ויצאוהו מצרה לאורה ומאפלה לאור גדול ויש לאדם לאכזר על לבו כל חטאותיו ו
 ואשמו אשר עשה בכל שעה ובכל רגע ולא יגמילה האל כמעשהו כי יאריך לו אפו ויש עת
 אשר ייסרהו כאשר יסר איש את בנו אבל לא יעשה כלה ויש לו לזכור היתרון אשר נתן הבורא
 לבני אדם על שאר בראיו בשכל ונדעת ונדביר ונהנרת הטוב ודרת כי יש לו לזכור היררון
 הגדול אשר נתן הבורא לעצמו על כל העמים אשר להם מצותיו וחקיו יקרע להם את הים
 ודבר עמים מגים אל פנים ונתן להם דתורה ובנה להם בית דכקדש ודקים כפניהם חכמים
 מכניהם לבניאים וממלכת כהנים וגוי קדוש ודקים מזרע דכמים קדושים אשר היו אור
 העולם והאירו תורתו הקדושה כאשר התורה היא חיינו וארך ימינו כן נכותינו ול דיו חיי
 התורה יקומה כי בהם נתקיים ונתחדשה ונתבארו סת מיה ונלו תעלומיה ואחרי אשר ישוב
 אל לבו כל הגדולות והניאות האלה הכוללים רוב עניני בני האדם יש לו להשיב אל לבו
 הטובות אשר עשה הבורא עמו לבדו מיום היותו יש לו לזכור כראשונה רטובה אשר נמדת
 כי הוצ' או לאור העולם ונפח בו נשכה ובעצמות ובגידים סיבנהו ואחר כן הגדילה ושכל
 טוב הנחילה ודרך תבונת הודיעהו ויש לו לזכור הטובות אשר גמלו כי המציאו לחון כעני
 אכיו ואמו עד אשר אהבהו יותר מנפשם ויסירו הלחם מפייהם ויאכ' לוחו ויפשיטו עצמם ו
 וילבישוהו וישנו נפשם כדי שישביעוהו ויש לו לזכור כי כאשר גדל וקנה שכל נתן לו ה' ל חס
 לאכול ובגר ללבוש ונתן לו הון והפצים ועזרו לקנות לו בית ואשה לחיות זרע אנשים ויש לו
 לזכור כל התלאות והסאורעות אשר סבבהו ומצאוהו מיום היותו והצילו האל מכלם יש לו
 בתורה לחשב כי כי אם נסלש המיתה כשונה ואם נספר גיד אויביו להצילו אלהיו ואם עבר
 על מקום סבנה ונסלש או אם נאזתלאות ומאורעות על חביריו וניצל מן כלם וזכור אם חלת
 והנע' למות והבורא העלה משאול נפשו וזכור אם היה בנערותו אביון ורש ואחר כן נתן לו
 אאלהים הון ועושר או אם היה שפל ובאו עם ועלה למעלה גדולה וזכור אם היו עליה דבוקות

העת הראויה לעבודת האל יתברך

והנורא הרחיבו והעניקו מטובו עד אשר מרע חובותיו ויצא מעול מצוקותיו ויחשב כמו בן
אם יצאה עליו גזירת מלך ליהרג או ליענש והצילו האל או נלקח בשבי או נאסר בבית הסוהר
וניצל ממנו או אם חשב לעשות עבירה וחבורא הצילו מעשות העבירה ההיא כמו שאמר לא
יאונה לצדיק כל אין ויחשב כי העתיד לאל בעת צרה ונענה והתפלל בלבו אם היו לו אויבים
ונשמעה תפלתו מסבבשי רעתו וראה נקמתו מהם או באו לידו ונסלם טובה תחת רעה ויחשב
כי אם עברו עליו מאורעו רבות וקבל הכל בסכר פנים יפית כמו שאמר איוב גם את הטוב נקבל
מאת האלהים ואת הרע לא נקבל ויש לו לחשוב כמה פעולות טובו למקום עלינו יש לו לחשוב
אם באה עליו צרה או צער או מלטול או מצאוהו חליים משונים או נפל כמקום גבוה או הוכה
באבן או בחרב או נפל כאש או נשכתהו חיה רעה או קמו בו עדי שקר או נועצו עליו ערצים
להורגו וניצל מכולם או נתן לו האל אשה טובה וננים משכילים בכל ובדברים האלה אשר לא
יסמרו מרוב צריך האדם בכל עת לחשב בהם ולהשיגם אל לבו ומהם יתבונן נוראות אלהיו
ויכיר כל הטובות אשר עשה לו :

שער חמשה עשר בפירוש העת הראויה לעבודת האל יתברך :

כשיחקור המשיכיל על טובת העולם הזה יכיר כי כל טובה אשר נחלקה לו לא יוליכנה במורו
ולא ירד אחריו אך יגיה הכל וילך ככודו נעור ורק לכד משוכה אחת אם נחלקה לו היא עבודת
האל זו לבדה רחלך לפניו כמו שנ' והלך לפני צדק ועל כן אמר דוד הפלך ע"ה אם תדרשהו
ימצא לך ואמר ועת לדרוש את " ואמר הנביא ע"ה דרשו " בהמצאו קראוהו בהיותו קרו ואנו
צריכין לחקור ולשאול למה אמר בהמצאו היה עת שימצא ועת אשר לא ימצא וכשנתנו כדבר
זה נכיר כי יש עת אשר ימצא האל להורשיו ועתים לא ימצא . ועל כן אמר דרשו " בהמצאו
העת הראשונה כשיקנה האדם שכל כמו ומצא חן . ושכל טוב בעיני אלהים ואדם כי בטרם
שיקנה האדם שכל לא יביר את כוראו ועל כן לא ימצא לו והשנית בטרם שיעשה עונות ויכעיס
אלהיו אז לבו ישר ונקי ובלב דך ונקי ימצא האל וכשיחטא לו ויעבור על מצותיו ולא ימצא לו
כי אם אחרי יגיעה רבה מאד עד אשר יכנע וינקה לבו משומאמו בתשובה שלמה והשלישית
בשעה שחצנו מתענין כי תפלת הקהל היא יות מקובל מתפלת היחיד והרביעי בטרם שיתחבר
לאנשים רעים ולא בקירוסים ותאבד אמונתו ולא תוכל להרמא לעולם והחמשיית בעוד שהיא
במרחב כי בעת צרה ישוב אדם בעל כרחו ולא ימצא לו לא אם יעשה למען שמו ועתות הצרה
הם בעת חליו ובעת היותו ביד אויביו או במצור ובעת היותו עני ואביון ובעת בואו
בימים ובעת לכתן בדרכים מסוכנים ובעת עברו בימים ובעת שתחלש כחו ותאכר עצתו ואה
החמש עתים אשר הקדמנו כשיבקש אדם בהם או כוראו ימצא לו גם בטרם שיקראנו יעננו כמו
שאמר והיה טרם יקראו ואני אענה ועל כן יש למשיכיל לחזהר באלה העתים בטרם יאבדו
ברשותו ואז ינחם ולא יועיל לו וראוי למשיכיל לדעת ולהראות כמה עתים אבדו לו וכמה עתים
ישארו לו וימחר כאלה הנשארים לבקש מהם רצין אלהיו וטרם יאבדו כאשר אבדו האחרים
והאם יעזרנו לעשות השיב בעיניו וימצא לנו בכל קראנו אליו :

שער ששה עשר אוכור בו קצת חסודות העולם הב' וכנגדם אוכיר פגעה ה' ומכשלתיו ורעותיו
דע כי תלאות העולם הזה ורעותיו וכל סוס אשר בו לא יכירנו הכסיל כי אם המשיכיל בעבור
כי תלאות העולם ורעותיו מכוסות בשכיותיו ותענוגיו ועל כן לא יכירם הכסיל כמו אספה
תח אשר יחשוב אדם אותה ללא יכיר כל מנס בת באהר

חמדות עולם הבא ושכולות עולם הזה כו

אשר לא יאהגנה הוא יכיר כל מום אשר נהוכן העולם הזה בעוד שיעסקו בו האדם ולא יכיר דעות ומרכב אהנתו אותו וכשימירד מסנו או יכירנו: ודע כי רעות העולם הזה עצמו כספר אין להם תכלה וכנגדם הם טובות העולם הבא כי אנו רואים העולם הזה אינו קיים וכל שוננע וכלו יאבדו וכל טובו לא יעמד והעולם הבא קיים ושוכניו לא יכלו וטובו לא יחלוף העול הזה לא יבטח אדם בעונו וכבודו והעולם רבא יבטח אדם בטובתו כי לא תסור העולם הזה מלא אנהות ופחד וצרות ותהמונות ושמעות רעות וחליים משונים ועונות ואיבות ומלחמות וקלון וחרפה וסחחות ודבר יגיע והעבודה קשה והעולם הבא מלא שלוח והשקט ובטחה ושכח וחי' מצחי' ובריאות ושלוש וכבוד ומנוחה העולם הזה לא יאמין אדם בעצמו ולא בצדקתו עד יום מותו ואפשר שיהיה צדיק ועובד אלהו כל ימיו ובאחריתו יהיה נבלויה היה כל יגיעו לזיק והעול הבא כל מי שימלט בצדקתו לא יפחד רק הצדק והיושר אשר בו לא ישתנה ולא יתפך העולם הזה הוא מערת מרעים ונוה הרשע ומלא כאנשי בליעל והם המתענגים בטובת העול אך רוב הצדיקים אשר בו ננשיו ומעוני' וחולים כל ימיה' ומאוס' לרודיעך כי אין העול הזה נוה החסיד' אך ה' הוא נות האמת והאמונה והיושר והזכות והחסידים הם מתענגים בטובתו ואין בו חלק ונחל' לרשעי' ולא ינוחו בו כי אם הקדושי' הסהורי' העול' הזה כל חדש אשר בו יכלה וכל מתחיל יכלה אך ה' לא תכלה טובתו ואין לו תכלית וסוף העולם הזה טובתו ועושרו גורם לבני אדם לגנוב ולעשוק ולחמס' ולעשו' אונאות וה' טובתו וכבודו גורם לאדם לעשו' יושר וצדק ויעיר רוחו לעבוד' האל והעול' הזה מכחר תענוניו אינו כי אם בעניינים מאוסי' וננוי' כגון חבדת הנש' אשר אין טנוף כמוהו אך ה' אין תענוניו לא בענייני' קדושי' זכים וצחי' כגון שירא' זו השכינה ביתחנר עם המלאכי' ויעשה כמעש' ה' להלל לשם יצור' הב' ה' בתענוניו יסכל החכמי' וישא' הגדולי' ויקח טעם הזקני' ויעור פקחי' ער אשר יכשנם אחריו ויתלכדו במוקשי' אך ה' הבחבים המתאי' ופוקח עורי' ונותן דעת לכסילי' ויעור הישני' ויכיל דכהוללי' העול' הזה על פי הטובת והעושר והכבוד אשר ישיג האד' מסנו יהיה רוב יגיעו ועסקיו ביום ובלילה אך ה' כפי הטובת אשר ישיג האדם בו כן תהיה רוב מנוחתו ושלותו ותסור יגיעתו וכל עסקיו:

שער שבעה עשר בזכרון האדם יום המות:

ראוי לכל הירא דב' השם להשיב אל לבו יום המו' ושואמו וחרדתו יהיה לו למזכרת ויאמר ללבו לבי לבי הלא ידעת כי לא נבראת כי אם לשוב לעפר מיום היותך מדוע לא זכר' אחריתך הלא תדע כי כל הימי' אשר אתה חי על האדמ' בצל עוונתך וכמוץ יסוער מגוון וכעשן מאורב' יסד' חרוצים וחייד' קצוצי' וכל אשר יעבור עליך יום או לילה תחסר חלק מהלגי' חייך ונכל' יו' תקרוב אל הקבר ותעוף בלא אבר ומדוע לא ידע' כי עפר אתה ולא זכרת כי מן האדמה נוצרת ועל מי בטחת כי סידת ומדוע אתה נכחר ויא תעביר על לבך יום המר יום אש' האבד עצתך ונסרחת חכמתך יום ידבק לשונך לחכך יום ישיאוך על כתף יסבלוך ועל ארץ תרתית ישליכוך ועל כל פעשה יחשבוך וכאבק תדכה ואשך לא תנכה יום תראה החשכון ערוך והספר פתוח ומאזני משפט וכוס תר על' ביד יי' שם תמצא שמריה ותהם נפשך בציריה ומה תשיב על זונותיך הלא אז תראה פרי' מעלליך ותמצ' גמולך ואותמות כמו' הבדחה ולא תהי' עתיד' לתת חשכון היה לך לשמוח במותך אך תלך למר מסו' ולמקו' אופל ארץ חשך וצלמו' שם תפול עליך אימה ותכסך בלי מה ולבישך גוש רמה ויוזר' על גוהך גפרית לגלתי השאיר לך שריד הלא היו' ההו' נוב' ואין' אשר אין לו פדיון יום תמור-

ההפרש אשר בין צדיק ורשע

מסדר מ' יום תצדיק אבל משמר סוף משמר יום יחרה אף האל וקנאתו נתנה כאש חמה
 יום ירכו העצבים ותמכאבים יום חמה כל איש ידיו על חלציו יום יאכרו כל המצוי יו' תצא
 הנישחור שור הנקף ככל מלא בלימה מושלך כאנן דופס ועתה בן אדם על סי תנים לעורה
 אדם יהיה עליך סזרה הלא או תאמר או לי מה עשיתי ומרוע דבר ייבנות ואחרי שריו לבי
 פנית ובטח אתכסה וערום אנכי מתקושש ותתבושש והכלם מהטאתך ותגן תודה לאלרדיך
 בעוד נשש בניסך בשרים יחשכו כוכבי נשטך האל ממשש הקסים יצילנו מסות ינאלנו וראן
 עינינו וישמח לבנו :

שער השמנה עשר בהפרש אשר בין צדיק ורשע :

דע כי הרשע לא יסר עד ייסרוהו • ולא יחר בחיותו כטובה עד אשר תבואהו שואה ואז יס
 משנתו אך הצדיק בחיותו בשלוח או יחרו יחד מן תכא עליו הרעה כמו שאמר כיים שופה
 היה בטוב וגו' ורשע אם יתן לו העושר ונכסים וכבוד או יוסף צרח ולא יחדל מעשור' כל
 עבירה ויכיש ויבטח כרוב עשירות קר נמשו בעיניו ויוזק לבנו אדם ולא יחמול על העניים
 מרודים והצדיק אם יתהלו הן עקל לא ישכח העניים ויזכור המרודים ויעזור אותם רמיד
 כנע נמשו ולא יתנאה על אדם ולא יבטח בעשרו וירע כי הוא רוח הולך ולא ישוב והרשע
 אם ישג מעלה גדולה ועושר וכבוד יאמר בלבו לסי יחפץ המלך לעשות יקר יותר מסני ראה
 האל כי חיתית ראוי לכל הכבוד הזה התבולותי ועצתי צרתי העושר הזה ואלו אהיה כמו פלוני
 ופלוני העצלים היתירש ועני כהם והצדיק כאשר תשיג ידו לכבוד גדול יאמר כאשר אמר
 דוד המלך ע'ה מי אנכי וסיבית כי הכיאותני עד הלום ויאמר מדוע זכני הכורא לכל הטובה
 הוי ואני אין כי מעשים טובים והייתי ראוי להיות נשש ונענה כל ימי על רוב חסאתי והכורא
 הזך לי הרע כטוב וכמה אוכל לנמול אתו אחת טאף ויתוכח עם לבנו ויאמר לבי לביא תכשח
 ברוב כבודך כי מי יודע אם הוא לשיבתך או העושר הזה אם הויא לכלעדיך שסור או הרדע
 אם יבואו לך שודדי לילה ויכחו יניעך או התרע שנתן לך האל זה הכבוד טפני ש הוא טואם
 כך ואם יש לך שום זכות נמולך אותו בעולם הזה כדי שתלך ריקס בעולם הבא הרשע אם
 יתחבר למלכים יאמר בלבו מפני שאני סחבר נכבד ובעל שכל ודעת על כן עליתי למעל הזאת
 ולא יתן הכורא כבודו אלא לסי שראוי לו ועל כן חלק לי הכבוד הזה והצדיק יאמר אנא אלהי
 הנה אנכי עמר ואמר רמה ותולעה חרפת אדם ובוני עם וכמה זכית לזה הכבוד ויש בעולם
 חסידים ושבים מסני והם בצער ונדחוק יקציר ולא זכו לאחד מפני אלהי סכל אשר זכרתי
 והרשע איש יורש יכעס ותקצף ולא יסתפק בחלקו ויחלל בלילה לגנוב ולעשוק ויעש התונא
 כרי שוכא לידו הן עתק ויקנא בחבירו ויבקש מכל אדם לעסיק ילעזר אותו והצדיק אם יורש
 יתן שבה לנורא כמו שאמר איוב י נתן דמי לקחתי שמי יי טגורך ויסתפק נפת זרבה וישמח
 בחלקו ולא יחלל לכבודו עזרת בני אדם כי אם עזרת האל לבנו והרשע אם יחלה יפחד ויירא
 מאר שחא קרבה עתו ואו ינחם על כל אשר עשה ויודר נדר לעשות תשיבה אם יתירפא וכאשר
 יתרפא ישוב לרשעתו והצדיק אם יחלה לא יפחד מן הרת כי יחייא יודע כי יצא סאללה לאורח
 ומאנחה יסנוחתי וכיר כי הכורא אהב אותי על כן ייחיה וירדי שיהיה שהו ונקי סכל עונות ו
 בלמחו לעולם הגא ויודר נררים אם יתרפא לחוסף על ידו ובאשר יתרפא לא יחדל דברו
 ככל

כל היצא מפי יעשה והרשע אם יחכם מיד ישחית אפונתו בהכנתו וילעג על דרמיו
רחש כי הם מתאים ויחשב כי החכמה לו לכדו נתגה וראשי פרי הטאתו אשר יכנה מהננתו
כי לא יאמין בתחית המתים ולא ביום הדין ולא בדברי רבותינו ול רק יחשוב הכל כאין ויביא
ראיות ואותות מחכמתו הדלה ויניח הקבל החזקה וירדוף אחרי אותות חלושות וסכרו גרועות
והוא כמו ירבעם חושא ומחשיא את הרבים ועל כן עזר הרבים תלי בו ואם יחכם מהכנס תכפל
אמיתו ויתחזקו מוסדותיה בלבו ויורה התועים וילמד לפושעים ויחזק אמונתם החלושה
באור וסופתים חזקים מן השכל ומן הכחוב ומדברי רבותינו ול ואם יבואו על הרשע החושם
או עסקים אשר ישלח בהם ישכח אלהיו ואם היה מתפלל יניח תפלתו ואם היה עוזר דלים
ישכחם ואם היה לומד דברי אלהים יניחם ואם יבואו על הצדיק הדושים או עסקים רבים לא
יבין מעבודתו ולא יחלף לבבו מימיו רק לבבו ועיניו אחרי עבודת אלהיו ולא ישריחנהו
העסקים החזקים ולא החדושים וחשבושים ואם יבואו על הרשע מאורעות רעות או יקחדו
בשבו או יאקרוהו כמאסר או יענוהו או יעשו בו שפטים תקצף על דין אלהיו ואמר סוג מותג
מתיימה ה מולי הרע בין חכרי כי הם בשלוח ולא שבט אלוה עלירם אני מיום שנבראתי
מכחה לא מצאתי מרעה אל רעה יצאתי ויוסף יי' לי גנוג אנחותי על פכאובי ויש ערה אשר
ירבעם הרשע על נפשו לרוב הצרות אשר יתקפוחו עד אשר ימות מדאנתו או יהרוג עצמו או
ישודר לעבוד על כדי שימלט מאותה צרה וכאשר תבא על צדיק תלאה או צרה יאמר עונותי
הטו אלה ומי די היתה זאת אלי אני עשיתי ואני אשא חייב אני לקבל זה כי הבורא לא
עשה לי רע וחלילה לאל מרשע אך אני הרעותי לעצמי ויאמר מי יודע אם הבורא ייסרני מרוב
חסלתו עלי או הצרות האלה הם לטובתי או לכפר בהם עוני או לכען לא יהיה לי פנאי
לחזקת מעשים רעים או לתת לי שכר עליהם או ליגזל בשבילם כמיתה משונה או מצרות
אחרות גדולות מאלה ואשר ימלט הרשע מצרתו ויצא לרוחה ויסור מחדו ויאמר בלבו ערה
אוכל להשלים כל עסק אשר החילתי ועתה אתענג כפי אשר יעתי ואעשה שמחה גדולת
וסעודות בעבור כי גמלתי ואעשה לנפשי כל הנאות אשר אוכל והצדיק כאשר יצא מצרה
לרוחה יתן הודאות לאל ויאמר בלבו כמח אאמין כי לא יבואו עלי צרות אחרות הג' זוב צדקתי
וחסדי ומי יודע אם לא נמלתי מן רצרה הזאת לעשות מעשים טובים או לחוסף על חטאתי
פשע וכמה זכיתי למצוא חן בעיני ויהנה דמלכים יבואו עליהם צרות רבות ואיך נמלתי
אני ונצלתי ואם ימלט הרשע מחולי רע ימהר לעשות כחורות ולבנות בתים ולדתענג עם
גשיו ולחדש בגדי חסודות ולהתחבר לגדולים ולקנות עבדים ולהזכות עסקים ואם ירוחם
הצדיק יוסף לעשות חסדים ולעזור דלים ולהכנע לאלהיו ולהרגות תהנוגם ולשלם נדונו
ולחשוב דרכיו ומעשיו ואם יעשה הרשע צדקה תיקר נפשו בעיניו ויתפא' בה לחביריו ויחשוב
כי אין כדורו כס'הו ואם ימלט מצרה יאמר כי בצדקתי נמלט והצדיק מעשיו בעיניו כאין
ויסתר צדקתו סכני אדם ואל יתהלל בהם והוא נבוה בעיני ואם ימלט מצרה יאמר כי בחסדי
האל נמלט ולא בצדקתי ואם ירבו עסקי הרשע ויהיו לו מעשים רבים לא ישקוט עד אשר
ישלם ואין אלהים כל מזמתיו וכאשר יהיה לו פנאי אז ילך יתפיל ולקרנות ולהתחבר לחבמי
והצדיק כל אשר ירבו עסקיו תוסף עבודתו ולא יחסר כמנה דבר ואם יהיו ירשע ננים ילמדם
בעיניהם לסחור ולעשות מלאכ' לא ילמדו ויגרי אלהים והצדיק ילמד לבניו תורת יי' וינחיתם
יי' סרם תמיד עליו נאמר מתהלך בתים צדיק אשרי בניו אחריו

יי' רבעים

פון דער סיזקעניער קאמפשיערינג פון 1870

אין 1870

דאס בוך איז געווען אין דער זילנער זינאביבליאטעק.
אין די יארן פון איסקוס האבן זינאביבליאטעקן עס אויסבא-
האלטן פון די דריטע, און נאך דער מלחמה האבן
א. סיזקעניער אין ש. קאמפשיערינג עס איבערגעשיקט
צום זינא אין ניו יארק.

ס'זאל
מ'זאל
מ'זאל

1111
1111
1111